

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

HALK EĞİTİM MERKEZLERİNİN DENETİMİ

Metin AKGÜN

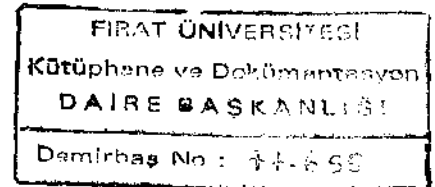
Yüksek Lisans Tezi

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

Tez Yöneticisi
Doç.Dr. Vehbi ÇELİK

ELAZIĞ
Temmuz 1996

62
Y.L.
Sos. Bil.

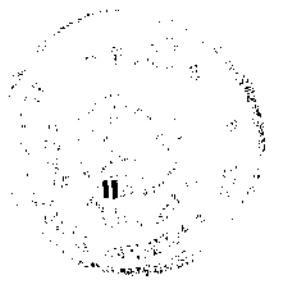
Bu çalışma tarihinde aşağıda belirtilen jüri tarafından oybirliği / oyçokluğu ile Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

DEĞERLENDİRME KURULU ÜYELERİ

Görevi	Ünvanı, Adı ve Soyadı	İmza
Jüri Başkanı		
Üye		
Üye		
Üye		

Fırat Üniversitesi
Merkez Kütüphanesi
0068786
255.07.02.03.00.00/08/0068786

EB YL/21

ÖNSÖZ

Günümüzde bireyin eğitim talebi, sadece örgün eğitim kurumlarından karşılanamamaktadır. Yaşam boyu eğitimin kaçınılmazlığı, yaygın eğitimin önemini her geçen gün artırmaktadır. Bu nedenle, Halk Eğitim Merkezlerinin önemi de hızla artmaktadır.

Yurt genelinde, merkez ve taşrada en küçük birime kadar, çok sayıda kişiye hizmet götürecektir olan bu kurumların, eğitim, öğretim, üretim sürecinde verimliliğin artırılması denetim sürecinin etkili bir biçimde yapılabilmesine bağlıdır.

İlköğretim müfettişlerinin H.E.M.'ni yürürlükteki teftiş yönergesi, teftiş formları ile gerçekleştirilen denetim etkinliklerinin ne ölçüde yerine getirildiğine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan bu araştırmanın planlanmasından sonuçlandırılmasına kadar kıymetli yardımlarını esirgemeyen, rehberlik ve eleştirileriyle büyük katkı sağlayan, tez danışmanım sayın Doç.Dr. Vehbi ÇELİK hocama şükranlarımı arz ederken, tezin belli aşamalarında değerli eleştirileriyle katkı sağlayıp, yardım ve desteklerini esirgemeyen, Eğitim Bilimleri Bölüm Başkanı sayın Prof.Dr. Şadiye G.KÜLAHÇI hocama, bölüm öğretim üyelerinden sayın Yrd.Doç.Dr. Abdullah DİKİCİ, sayın Yrd.Doç.Dr. Mehmet GÜROL, sayın Yrd.Doç.Dr. Mualla BİLGİN AKSU hocalarıma en içten teşekkürlerimi arz ederim.

Anketlerin hazırlanması, yazılması, dağıtımı, toplanması ve tezin yazımı sırasında emeği geçen, yardım ve desteklerini gördüğüm, I.Grup İlköğretim Müfettişlerinden; grup başkanım sayın Hüseyin ESEN'e ve sayın Emine BOZKURT'a, sayın Nihat BÜYÜKBAŞ'a sayın Turgut TEKELİ'ye, sayın Köksal DESTEGÜL'e, sayın Mustafa KAN'a, sayın Emir GÜNEŞ'e, Elazığ İlköğretim Müfettişler Kurulu Başkanı sayın Mustafa BAĞIŞ'a ve Başkan Yardımcısı sayın Hasan ESER'e, Bingöl İlköğretim Müfettişleri Kurulu Başkanı sayın Nurettin KOYUNOĞLU'na, Malatya İlköğretim Müfettişleri Kurulu Başkanı sayın Mahmut ÇALI'ya ve anketleri doldurma zahmetine katlanan bütün ilköğretim müfettişi arkadaşlarıma ve sayın Leyla İMAK'a, sayın Zülfıye ÖZEN ve sayın Musa ATABAY'a en derin teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ONAY.....	I
ÖNSÖZ.....	II
İÇİNDEKİLER.....	III
TABLolar LİSTESİ.....	VI
BÖLÜM I	
GİRİŞ.....	1
PROBLEM.....	1
AMAÇ.....	6
ÖNEM.....	7
SAYILTIAR.....	8
SINIRLILIKLAR.....	8
TANIMLAR.....	8
BÖLÜM II	
PROBLEME İLİŞKİN ARAŞTIRMALAR VE İLGİLİ LİTERATÜR:..	11
Cumhuriyet Döneminde Halk Eğitiminin Tarihi Gelişimi.....	12
H.E.M. Yönetim ve Denetimleri ile İlgili Yasal Çerçeve.....	13
H.E.M.'nin Denetimine Esas Teşkil Eden, Etkinliklerinin Yönetim ve Denetimleri ile İlgili Makamların Görev, Yetki ve Sorumlulukları.....	14
Milli Eğitim Müdürü.....	14
Halk Eğitimi Başkanı.....	15
Halk Eğitimi Başkanının Başlıca Görevleri.....	16
Halk Eğitimi Merkez Müdürü.....	17
Halk Eğitim Merkez Müdürünün Başlıca Görevleri.....	18
Halk Eğitimi Merkezi Müdür Yardımcıları.....	21
Alan Çalışmalarını Yürüten Müdür Yardımcısının Görevleri.....	21
Program Geliştirme Çalışmalarını Yürüten Müdür Yardımcısının Görevleri.....	22
Yönetim ve Bütçe İçlerinden Sorumlu Müdür Yardımcısının Görevleri.....	23
H.E.M.'nin Denetim Usul ve Esasları.....	25
Fiziki Durumla İlgili.....	25
Eğitim-Öğretimle İlgili.....	26
Kursiyer İşleri İle İlgili.....	28
Personel İşleri İle İlgili.....	28
Hesap, Ayniyat ve Döner Sermaye İşleri İle İlgili.....	29

	Sayfa
BÖLÜM III	
YÖNTEM.....	31
Araştırmanın Modeli.....	31
Evren ve Örneklem.....	31
Veri Toplama Yöntemi ve Aracı.....	31
Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi.....	31
Veri Toplama Aracının Uygulanması.....	33
Verilerin Çözümü ve Yorumlanması.....	34
BÖLÜM IV	
BULGULAR VE YORUMLAR.....	35
Deneklerin Kişisel Özellikleri.....	35
H.E.M.'nin DENETİMLERİNİ YAPAN İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN, BU DENETİMDE KENDİLERİNİ YETERLİ GÖRME DÜZEYLERİNE İLİŞKİN BULGULAR ve YORUMLAR.....	38
H.E.M.'nin DENETİMİNDE KULLANILAN TEFTİŞ FORMLARINI İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YETERLİ GÖRME DÜZEYLERİNE İLİŞKİN BULGULAR VE YORUMLAR.....	46
H.E.M.'nin MEVCUT DENETİM FORMLARI İLE YAPILAN DENETİM FORMLARI UYGULAMASININ ETKİLİLİĞİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK BULGULAR VE YORUMLAR.....	50
H.E.M.'nin YÖNETİCİLERİNİN DENETİMİ AÇISINDA YAPILAN DENETİM UYGULAMASININ ETKİLİLİĞİNİ BELİRLEMeye DÖNÜK BULGU VE YORUMLAR.....	54
H.E.M.'nin REHBER ÖĞRETMENİ DENETİMİ AÇISINDAN YAPILAN DENETİM UYGULAMASININ ETKİLİLİĞİNİ BELİRLEMEYE DÖNÜK BULGU VE YORUMLAR	67
H.E.M.'nin ÖĞRETMENLER VE KADROLU USTA ÖĞRETMENLERİNİN DENETİMİ AÇISINDAN YAPILAN DENETİM UYGULAMASININ ETKİLİLİĞİNİ BELİRLEMeye DÖNÜK BULGU VE YORUMLAR.....	73
H.E.M.'nin EĞİTİM, ÖĞRETİM, SÜRECİNİ GELİŞTİRME VE DAHA ETKİLİ BİR DENETİM SAĞLAMAYA DÖNÜK GÖRÜŞLERE AIT BULGULAR VE YORUMLARI.....	83

BÖLÜM V

ÖZET, SONUÇ ve ÖNERİLER.....	95
ÖZET.....	95
SONUÇLAR.....	100
ÖNERİLER.....	106
KAYNAKÇA.....	109
EKLER.....	113

TABLolar LİSTESİ

Sayfa

Tablo: 1 Örneklem Grubuna Dağıtılan ve Geri Dönen Anketlerin Oranı.....	33
Tablo 2 Deneklerin Görev Ünvanlarına Göre Dağılımı	35
Tablo: 3 Deneklerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımları.....	36
Tablo: 4 Deneklerin Müfettişliğe Atanmalarına Esas Olan Eğitim Durumları.....	36
Tablo: 5 Deneklerin Hizmet öncesi Aldıkları Eğitimde Halk Eğitimine İlişkin Ders Alma Durumları.....	37
Tablo: 6 Deneklerin H.E.M.'nin Denetimi İle İlgili Herhangi Bir Hizmet İçi Eğitim Kursu veya Semineye Katılma Durumları.....	38
Tablo: 7 Deneklerin, ilköğretim Müfettişlerinin Halk Eğitimi Konusunda Aldıkları Hizmet Öncesi Eğitimin Yeterli Oluş Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	39
Tablo: 8 Deneklerin ilköğretim Müfettişlerinin Yetişkin Eğitiminin Denetlenmesi Konusunda Yeterli Olma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	39
Tablo:9 Deneklerin, ilköğretim Müfettişlerinin Mesleki Eğitimin Denetlenmesi Konusunda Yeterli Olma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	40
Tablo:10 Deneklerin, H.E.M.'ni Denetleyecek Müfettişlerin Yetişkin Eğitimi, Mesleki Eğitim, Yetişkin Psikolojisi, Sosyal Psikoloji, Halk Eğitimi V.B. Konularda Yeterli Alan Bilgisine Sahip Olma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.Mesleki Eğitim, Yetişkin Psikolojisi, Sosyal Psikoloji, Halk Eğitimi V.B. Konularda Yeterli Alan Bilgisine Sahip Olma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	41
Tablo:11 Deneklerin, ilköğretim Müfettişlerinin H.E.M.'nin Alan Çalışmalarını Denetlenmesiyle, Yöneticilere Alan Çalışmalarının Nasıl Yapılacağı Konusunda Rehberlik Yapma Açısından Yeterli Olma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	42
Tablo: 12 Deneklerin, ilköğretim Müfettişlerinin H.E.M.'nin Yöneticilerinin Görevlerinden "Program Geliştirme" Çalışmalarını Denetleme ve Bu Çalışmaların Yürütülmesini Geliştirme Açısından Yeterli Olma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	43
Tablo:13 Deneklerin, ilköğretim Müfettişlerinin H.E.M.Ye Döner Sermaye Etkinliklerinin Denetlenmesi Konusunda Yeterli Olma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	44

Tablo: 14 Deneklerin İlköğretim Müfettişlerinin H.E.M.'nin Rehber Öğretlerinin Özel Görev Alanlarında Eğitim Sürecini Geliştirici Denetim Yapma Açısından Yeterli Olma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	45
Tablo: 15 Deneklerin İlköğretim Müfettişlerinin Mesleki Eğitim Sürecinde Kullanılabilecek Araç-Gereçleri Tanıma, Daha Etkili Kullanılmasını Sağlama Konusunda Rehberlik Yapabilme Açısından Yeterli Olma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	46
Tablo: 16 Deneklerin , H.E.M.' Ye Denetiminde Kullanılan Yönetici Teftiş Formunu Yeterli Görme Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	47
Tablo: 17 Deneklerin, H.E.M.' Ye Denetiminde Kullanılan Rehber Öğretmen Teftiş Formunu Yeterli Görme Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	47
Tablo: 18 Deneklerin, H.E.M.' Ye Denetiminde Kullanılan Öğretmen Ve Usta Öğretici Teftiş Formunu Yeterli Görme Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	48
Tablo: 19 Deneklerin Teftiş Formlarında Yer Alan Maddelerin, Müfettişler Tarafından Objektif Denetlenebilirliğine İlişkin Görüşleri.....	49
Tablo: 20 Deneklerin Teftiş Formlarında Belirlenen Ölçütlerle Eğitim-Öğretim Sürecini Geliştirici Çalışmalar Yapılabilirliğine İlişkin Görüşleri.....	49
Tablo: 21 Deneklerin, H.E.M.'nin Denetimi Öncesinde Grup Üyesi Müfettişlerin Yeterliliklerine Göre Grup İçi İşbölümü Yapma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.....	50
Tablo: 22 Deneklerin, H.E.M.'Nin Denetim Formlarında Yer Alan Ölçütlerin Herbirine Ayrı Ayrı Bakılarak Denetim Yapılmasına İlişkin Görüşleri.....	51
Tablo: 23 Deneklerin, H.E.M.'nin Yönetim Faaliyetlerinin Teftişine Ayrılan Sürenin Yeterli Olma Düzeyine İlişkin Görüşleri.....	52
Tablo: 24 Deneklerin, H.E.M.'Nin Denetiminde Öğretmen Ve Usta Öğreticilerin Ders Teftişlerine Ayrılan Sürenin Yeterli Olma Düzeyine İlişkin Görüşleri...	53
Tablo: 25 Deneklerin, H.E.M.'de Usta Öğreticilerin Ders Dışı Etkinliklerinin Denetimlerine Ayrılan Sürenin Yeterli Olma Düzeyine İlişkin Görüşleri...	53
Tablo: 26 Deneklerin, H.E.M.'De Rehber Öğretmenlerin Etkinliklerinin Denetimine Ayrılan Sürenin Yeterli Olma Düzeyine İlişkin Görüşleri.....	54
Tablo: 27 Deneklerin, H.E.M.'Nin Fiziki Yapısı İle İlgili Hususların Denetimine İlişkin Görüşleri.....	55

Tablo: 28	Deneklerin, Yöneticilerin Çalışma Faaliyetlerini Planlamalarının Denetimine İlişkin Görüşleri.....	56
Tablo: 29	Deneklerin, Yöneticinin Kendini Geliştirme, Personelini Yetiştirme Faaliyetlerinin Denetimine İlişkin Görüşleri.....	56
Tablo: 30	Deneklerin, Açılan Kurslarla İlgili Yapılan Alan Çalışmalarının, Bilimsel Ölçütler Dahilinde Yapılma Düzeylerinin (Örneklem Alınan Farklı Mahallerde) Denetimine İlişkin Görüşleri.....	57
Tablo: 31	Deneklerin, Açılacak Olan Kurslara Talep Oluşturmak İçin Halka Yönelik Bilinçlendirme Faaliyetlerinin Denetimine İlişkin Görüşleri.....	58
Tablo:32	Deneklerin,Eğitim-Öğretim Problemlerinin Tesbiti Ve Çözüm Amacıyla İli Planlama Kurulu Toplantılarında Gündeme Getirerek Çözüm Arama Faaliyetlerinin Denetimine İlişkin Görüşleri.....	59
Tablo:33	Deneklerin, Kadrolu Personelin İstihdamının (Mevzuat Doğrultusunda) Denetimine İlişkin Görüşleri.....	60
Tablo:34	Deneklerin, Ücretli Usta Öğreticilerin İstihdamlarının (Mevzuat Doğrultusunda) Denetimine İlişkin Görüşleri.....	60
Tablo:35	Deneklerin, Yöneticinin Yönetim Süreçlerini İşletme Başarısının Denetimine İlişkin Görüşleri.....	61
Tablo:36	Deneklerin, Kurumda Tutulması Gereken Defter Ve Dosyaların Mevzuat Doğrultusunda Tutulma Düzeylerinin Denetimine İlişkin Görüşleri.....	62
Tablo:37	Deneklerin, Kursiyerlerin Devam-Takip İşlemlerinin Mevzuat Doğrultusunda Yürütülme Düzeyinin Denetimine İlişkin Görüşleri.....	63
Tablo:38	Deneklerin, Hesap-Ayniyat İşlerinin Denetimine İlişkin Görüşleri.....	63
Tablo:39	Deneklerin, Döner Sermaye İşlerinin Denetimine İlişkin Görüşleri.....	64
Tablo:40	Deneklerin, Öğretmenler Kurulu Ve Zümre Toplantılarının Yapılması Ve Fonksiyonel Olma Durumlarının Denetimine İlişkin Görüşleri.....	65
Tablo:41	Deneklerin, Bakanlıkça Gönderilen Çerçeve Programının Yerel ŞartlarVelhtiyaçlar Doğrultusunda Geliştirilme Çalışmalarının Denetlenmesiyle İlgili Görüşleri.....	66
Tablo:42	Deneklerin, Yöneticinin Kurumun Amaçlarının Farkında Olup, Bu Amacı Kurum Çalışanlarına Benimsetme Başarısının Denetlenmesiyle İlgili Görüşleri.....	66

Sayfa

Tablo:43	Deneklerin, Yöneticinin Öğretmen Kültürünün Geliştirilmesine Yönelik Çalışmalarının Denetlenmesiyle İlgili Görüşleri.....	67
Tablo: 44	Deneklerin, H.E.M.'ye Rehber Öğretmenin Yıllık Çalışmalarını Planlama Düzeyinin Denetimine İlişkin Görüşleri.....	68
Tablo: 45	Deneklerin, H.E.M.'nin Rehber Öğretmenlerinin Usta Öğreticilerin İhtiyaçlarını Karşılama Derecesinin Denetimine İlişkin Görüşleri.....	69
Tablo: 46	Deneklerin, Rehber Öğretmenin, Faaliyetlerinde Yönetici Ve Diğer Personel İle İşbirliği Yapma Başarısının Denetimine İlişkin Görüşleri..	69
Tablo: 47	Deneklerin, Rehber Öğretmenin Kurs Açılmasında, Açılma Şartlarına Uygunluğu Belirlemedeki Objektifliğinin Denetlenmesine İlişkin Görüşleri.....	70
Tablo: 48	Deneklerin, Rehber Öğretmenin, Kendini Yetiştirme Ve Usta Öğreticilere Rehber Olabilme Yeterliğinin Denetimine İlişkin Görüşleri.....	71
Tablo: 49	Deneklerin, H.E.M.'ye Rehber Öğretmenin Sene Sonu Raporunun; Saptanan Sorunlar Ve Çözüm Önerilerinin Eğitim-Öğretim Sürecini Geliştirmeye Katkısının Denetimine İlişkin Görüşleri.....	72
Tablo: 50	Deneklerin, H.E.M.'nin Rehber Öğretmenin İI Planlama Kurulu Toplantılarına Katılması, Tesbit Ettiği Sorunları Dile Getirmesi, Çözüm Önerilerinin Fonksiyonelliğinin Denetimine İlişkin Görüşleri.....	73
Tablo: 51	Deneklerin, Dersliğin, Atelyenin, Araç-Gereçlerin Ve Okulun Eğitim Ve Öğretimde Kullanılabilecek Bölümlerinin Temizliği, Korunması, Eğitimde Kullanılma Düzeyinin Denetimine İlişkin Görüşleri.....	74
Tablo: 52	Deneklerin, Öğretmen Veya Usta Öğreticinin Ders Veya Kurs Öncesi Hazırlıklarını, Planlama Başarısının Denetimine İlişkin Görüşleri.....	74
Tablo: 53	Deneklerin, Öğretmen Veya Usta Öğreticinin, Kursiyerlerine Dönük Eğitim Durumları Düzenleme Ve Uygulama Sürecinin (Gözlem Aşamalı) Denetlenmesine İlişkin Görüşleri.....	75
Tablo: 54	Deneklerin, Öğretmen Veya Usta Öğreticinin Kursiyerlere, Kurs Süresince Kazandırması Gereken Bilgi, Beceri, Tutum, Değer Ve Davranışların Kazandırılmasındaki Başarı Düzeyinin Denetimine İlişkin Görüşleri.....	76

Tablo: 55 Deneklerin, Kursiyerlere Sorumluluk Ve Güven Duygusu Kazandırma Amacına Dönük Eğitimsel Etkinliklerin (Gözlem Aşamalı) Denetimine İlişkin Görüşleri.....	77
Tablo: 56 Deneklerin, Ölçme Ve Değerlendirme Başarısının Denetimine İlişkin Görüşleri.....	77
Tablo: 57 Deneklerin, Kursiyerlerin Demokratik Tutum, Değer Ve Davranışları Yaşarken Öğrenmelerini Sağlamaya Dönük Eğitimsel Etkinliklerin (Gözlem Aşamalı) Denetimine İlişkin Görüşleri.....	78
Tablo: 58 Deneklerin, Kursiyerlerden Davranış Problemi Olanlara Yardımcı Olma Etkinlikleri Ve Başarısının Denetimine İlişkin Görüşleri.....	79
Tablo: 59 Deneklerin, Öğretmen Veya Usta Öğreticilerin Kurum Yöneticisi Ve Personeli İle İlişkileri Ve Çeşitli Sosyal Etkinliklere Katılma Durumunun Denetimine İlişkin Görüşleri.....	80
Tablo: 60 Deneklerin, Kurs Etkinlikleri İle İlgili, Tutması Yasal Zorunluluk Olan Defter Ve Dosyaların Tutulmasının Denetimine İlişkin Görüşleri.....	81
Tablo: 61 Deneklerin, Mevzuat Ve Mesleki Alandaki Gelişmeleri Takip Etme Ve Kendini Geliştirme Etkinliklerinin Denetimine İlişkin Görüşleri.....	81
Tablo: 62 Deneklerin, Kursun Açıldığı Mahaldeki Halkı, Kurs Programı Hakkında Aydınlaşma, Talebi Yükseltme Çalışmalarının Denetimine İlişkin Görüşleri.....	82
Tablo: 63 Deneklerin, Daha Çok Kırsal Kesimde Görev Yapan Ücretli Usta Öğreticilerin Derslerindeki, Verimliliğin Artması İçin, Teftiş Formu Ölçütleri Doğrultusunda Denetimine İlişkin Görüşleri.....	83
Tablo:64 Deneklerin, Halen Göreve Devam Eden Müfettişlerin, Halk Eğitimi Konusunda Üniversitelerle İşbirliğine Gidilerek Düzenlenen Hizmet İçi Eğitime Alınmalıdır Önerisine İlişkin Görüşleri.....	84
Tablo:65 Müfettişler, Hizmet Öncesi Halk Eğitimi Konusunda Eğitim Almalıdır, Önerisine İlişkin Deneklerin Görüşleri.....	84
Tablo:66 H.E.M.'Ye Denetimi Halk Eğitimi-Yetişkin Eğitimi-Mesleki Eğitim-Döner Sermaye Konularında Alan Bilgisi Ve Deneyimi Olan Müfettişlerden Oluşmuş Gruplarca Yapılmaktadır Önerisine İlişkin Deneklerin Görüşleri.....	85

Tablo:67	Deneklerin H.E.M.' ye Denetleyecek Özel Denetim Grubu İçinde; "Alan Çalışması Program Geliştirme, Döner Sermaye Ve Mesleki Eğitim" Konularında Özel Alan Bilgisi Ve Deneyimi Olan Müfettişler Yer Almalıdır Önerisine İlişkin Görüşleri.....	86
Tablo: 68	Deneklerin H.E.M.' ye Denetimi, Teftiş Formlarında Yer Alan Her Bir Ölçüt Yeterli Süre Ayrılarak Denetlenmelidir Önerisiyle İlişkili Görüşleri.....	87
Tablo: 69	Deneklerin Teftiş Formlarında Yer Alan Ölçütlerin Gerektirdiği Kurum Dışı Etkinlikler De Denetlenmelidir Önerisine İlişkin Görüşleri.....	88
Tablo: 70	Deneklerin, Öğretmen Ve Usta Öğretici Teftiş Formu Ayrı Ayrı Düzenlenmelidir Önerisine İlişkin Görüşleri.....	88
Tablo: 71	Deneklerin, H.E.M.' ye Denetiminde, Denetlenlerle Gözlem Öncesi Ve Gözlem Sonrası Özel Görüşme Mutlak Yapılmalıdır Önerisine İlişkin Görüşleri.....	89
Tablo: 72	Deneklerin, Müfettişlerce H.E.M.' ye Denetiminde, Kurumun Yakın Ve Uzak Hedeflerinin Belirlenmesi Ve İşgörenlerce Benimsenmesi Konusunda Yeterli Rehberlik Yapılmalıdır Önerisine İlişkin Görüşleri.....	90
Tablo:73	Deneklerin, Müfettişler, H.E.M.'ye Denetiminde Demokratik Liderlik Rolünü Oynarken, Yönetici Ve Personele Bu Konuda Temel Tutum, Değer Ve Davranışları Kazandırmaya Çalışmalıdır Önerisine İlişkin Görüşleri.....	91
Tablo : 74	Derneklerin, Müfettişler, Yöneticinin Örgüt Kültürü (Örgütün Temel Tutum, Değer Ve Davranışlar Görüntüsü) Geliştirme Başarısını Denetlerken, H. E. M.'Nin Kültürel Gelişimine Katkı Sağlamalıdır Önerisine İlişkin Görüşleri.....	92
Tablo:75	Deneklerin, Müfettişler H.E.M.'ye Denetiminde Yönetici, Öğretmen Ve Usta Öğreticilerin (Bütün İşgörenleri) Ortak Amaca Yönelmelerini Sağlarken Güdüleyici Olmalıdır Önerisine İlişkin Görüşleri.....	93
Tablo:76	Deneklerin, H.E.M.'Ye Denetiminde Müfettişler Organizasyonel Öğrenme Ortamının (Örgütün Mesleksef Açıdan Gelişimini Kendi İç Bünyesinde Sağlaması) Oluşturulmasına Katkı Sağlamalıdır Önerisine İlişkin Görüşleri.....	94

GİRİŞ

Problem Durumu

Bilim ve teknolojiadaki baş döndürücü hızla devam eden gelişmeler, bilgi çağına geçişin yaşandığı günümüzde, toplumun sosyal, siyasal, ekonomik yapısı da değişime uğramaktadır. Bu hızlı değişime ayak uydurmak, toplumun, bireyin temel ihtiyaçlarını karşılamak hususunda örgütler de kendilerini geliştirmek için çabalamaktadır. Bu sürecin sağlıklı işlemesinde en önemli etken, örgütün oluşturduğu denetim sistemidir.

Örgüt, belli bir amacı, ya da amaçlar bütünü gerçekleştirmek üzere kurulur; bu amacı gerçekleştirebildiği sürece varlığını koruyabilir. Denetim sistemi her karmaşık örgütte vardır. Bu, örgütsel ve yönetsel bir zorunluluktur. Denetimin örgüt açısından zorunlu olması, örgütün kendi varlığını sürdürme kararının tabii bir sonucudur. (Aydın, 1986: 1) Denetim, örgütçe benimsenen amaçların ya da üstlenilen görevlerin eksikliği, zamanında ve verimli gerçekleşip, gerçekleşmediğinin hiyerarşisi içinde yaptırımli biçimde izlenmesidir (Fişek, 1975: 238).

Denetimin temel amacı; örgütün temel amaçlarının gerçekleşme derecesi tesbiti ve daha iyi netice almak için gereken tedbirleri almak ve süreci geliştirmektir. (Aydın, 1986: 1). Denetimin genel amacı ise şöyle açıklanabilir; denetim bağlı bulunduğu kuruluşun amacına en verimli bir şekilde, zamanında ve ulaşmadığını, amaca yönelmede kullanılan metotların, yapılan işlem ve eylemlerin uygunluğunu, bunların verimi, etkinliği ve hizmet kalitesini sağlayıp sağlamadığını araştırmak ve kontrol etmek; ulaşılmaması öngörülmüş hedeflerden ve mevzuattan sapmalar varsa, bunları ve meydana geliş nedenlerini ortaya çıkarmak, bu sapmaların düzeltilmesi için uygulayıcıya ve kuruluşun başındaki yöneticiye ışık tutacak şekilde, mümkün hal çareleri arasından en iyi ve tutarlısını seçerek tavsiyelerde bulunmak, bunlarla ve eğitim, haberleşme, merkezle taşra arasında köprü kurma, merkezin hizmetin yürüyüşü ile ilgili her türlü ilanlama ve düzenleme çalışmalarına katılma gibi görevlerle, hizmetlerin,

örgütün amacına en uygun tarzda yürütülmesine yardımcı olmaktadır. (Taymaz, 1982: 2,3)

Denetimin değişik şekillerde tanımlanması sistemin çeşitliliğinden kaynaklanmaktadır (Taymaz, 1982: 2). Farklı tanımlamalar yapılırsa da, denetimde değerlendirmenin yapılması gerçeği üzerinde uzlaşmaktadır.

Değerlendirmenin genel amacı, uygulamanın başarı derecesini tarafsız olarak tesbit etmek, örgütsel etkinliği ve etkililiği artırmak, bu yolla örgütsel amacı daha etkili gerçekleştirmek olarak tanımlanmaktadır. Bu yolla sistemin güçlü ve eksik yanları saptanarak yetersizliklerin giderilmesi mümkündür. (Baskan, 1992: 176-182)

Bu açıdan bakıldığında denetimin örgütler için hayati bir önem taşıdığı görülür. Bu temel sebeple her örgüt, (kurum) denetimden beklenen verimi artırmanın gayreti içinde olup, çağın gerekleri doğrultusunda, sistem boyutunda düzenlemelere gitmekte, mevzuatını geliştirmekte, denetim elemanlarının yetenek ve yeterliklerini geliştirmek için tedbirler almaktadır.

Diğer örgütlerle eğitim örgütleri yönetim-denetim süreçleri açısından karşılaştırılırsa; bu sürecin eğitim örgütleri açısından farklı bir boyut taşıdığı, denetim sürecinin daha güç olduğu söylenebilir. Çünkü eğitimin denetiminde söz konusu hizmet "insan yetiştirme" hizmetidir. (Güneş, 1985: 2) Bu hizmet süreci içinde, amaçlardan biri de mevcut kültürel mirasın aktarımını sağlamak ve kültürel yapıyı yeni gelişmelere göre değiştirmektir. (Çelik, 1993:9) Bu nedenle eğitim örgütlerinin yönetim ve denetim süreçlerinde istenen verimin sağlanması, işgörenlerin niteliğine bağlıdır.

Anayasa'nın 42 Maddesi "kimse eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılamaz" der. Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi konusunda Anayasa'nın öngördüğü düzenleme, eğitimin ömür boyu devam etmesinin devlet tarafından sağlanacağına teminatıdır.

Nitekim, devlet, örgün eğitim yanında, eğitimin ömür boyu devamını sağlayacak yaygın eğitim örgütlenmesine de büyük önem vermiştir.

Ülkemizde bu tür eğitim için önceleri "Halk eğitimi" terimi kullanılmış, III. Beş Yıllık Kalkınma Planı ile birlikte de "Yetişkinler Eğitimi" terimi kullanılmaya başlanmıştır. En çok kullanılan kavram "Yetişkinler Eğitimi" olmakta beraber kullanılan terimleri eşanlamlı kabul edebiliriz. (Bülbul, 1987: 2) Halk eğitimi, yetişkinlere ve okul dışındakilere, okul öğrenim çağında bulunanlara okul dışı zamanlarında yönelmiş, düzenli, sistemli ve örgütlü bir eğitim çabasıdır. (Bülbul, 1987; Gedikoğlu, 1991; XIII. Eğitim Şurası 1990).

Herhangi bir eğitsel çalışmanın halk eğitimi sayılması için aşağıdaki şartların gerçekleşmesi gereklidir. (Bülbul, 1987; Gedikoğlu, 1991; Kılıç, 1981; Özoğlu, 1987):

- a) Eğitimin, işi okula gitmek olmayan, fakat toplumda sorumluluk yüklenmiş ya da yüklenmeye elverişli durumda olan yetişkinlere ya da okul, okul öncesi ya da zorunlu okul çağındakilere okul dışında yöneltilmiş olması,
- b) Yeteneğini, hareketlerini, davranışlarını geliştirmek amacıyla bir öğrenci-yönetici, daha doğrusu katılımcı-eğitici ilişkisi kurulması,
- c) Bu ilişkinin rastlantıya bırakılmaması, düzenli ve tasarılı olması gerekir.

Cumhuriyet Türkiye'sinde M.Kemal Atatürk önderliğinde girilen İnkılaplar "halk eğitimi" ni de kapsamış, sonraki yıllarda Milli Eğitim Şuraları tavsiyeleri doğrultusunda halk eğitimine dönük etkinlikler şeklinde sürmüştür. Bu önemli hizmet arzının rastlantıya bırakılmaması, düzenli ve tasarılı etkinlikler olması için örgütlü bir yapı oluşturulmuştur. Yaygın eğitim örgün eğitimin yanında ikinci bir alt sistem şeklinde düzenlenirken; 1739 Sayılı Milli Eğitim

Temel Kanunu' nun 40, 41, 42. maddelerinde de ifade edilmiş, halen Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü bünyesinde bu faaliyetler sürdürülmektedir.

Ettore Gelpi, binlerce eski medeniyette, eğitim sürecinin dini ve mesleki organizasyonların insiyatifinde insanların tüm yaşamları boyunca devam ettirildiğini açıklamaktadır. (Töremen, 1995: 1). Toplumsal kalkınmada yaşam boyu eğitim kaçınılmaz bir zorunluluk olarak kendini gösterirken, temel nitelikleri, bu zorunluluğa zemin hazırlayan temel sebepler ve bu eğitimin kendine özgü ilkeleri ve alanda yapılan araştırmalar incelendiğinde çalışmaların sonuçlarının memnuniyet verici olmadığı söylenebilir. Mesela, yönetim süreçlerinin işleyişinde büyük bir mesafenin alındığını söylemek mümkün olmadığı gibi, H.E.M.'de yapılan denetimin etkinliği konusunda da saptanan nitelik sorunlarının aşıldığını söylemek mümkün değildir. (Kılıç, 1968; Güneş, 1985). Küreselleşen dünyanın hızlı değişimine eğitim sistemimizin ayak uydurabilmesi; ülkemizi yönetici toplumuna taşıyacak vizyon sahibi yönetici ve deneticilere ihtiyacımız vardır (Çelik, 1995:52).

Profosyonel yetişkin eğitimcileri, çeşitli roller oynarlar. Bunlar (bay veya bayan) aynı zamanda bir yönetici, bir denetici, bir program geliştirici, bir danışman rehber ve bazen bir öğretmen olur. (Darkenwald ve Merriam, 1982: 21) Uygulamada halk eğitimcileri (yönetici-rehber öğretmen-usta öğretici v.b.) profesyonel olması gerektiği kabul edilirken, bu alanda çalışanların yetenek ve yeterliklerini geliştirme çalışmaları üzerinde önemle durulurken, bu alanda asıl gelişmeyi sağlayacak olan denetim sisteminin ihmal edilmesi, bu kurumlardan beklenen verimliği olumsuz yönde etkilemektedir.

Eğitim sistemi içinde en az gelişme gösteren birimlerden birinin teftiş ünitesi olması (Taymaz, 1982 : 3) tesbiti dikkat çekmektedir. Yine Töremen' in(1995:92) yaptığı yaşam boyu eğitim konulu araştırmada müfettişlerin hizmet içi eğitimi sürekli hale getirilmelidir, görüşüne büyük çoğunlukla katılan müfettişlerin olaya bakış açıları da anlamlı bulunurken, bu konuda uygulamada gereken tedbirlerin alınmayışı önemli bir problemidir.

Diğer ülkelerin bazılarında, müfettiş eğitiminde hizmetiçi eğitimin daha ağır basmasına karşın, özel bir görevi yerine getirecek kişilerin, o göreve getirilmeden önce görevleriyle ilgili eğitim görmemiş olmaları, savunulabilir bir uygulama değildir. (Atay, 1996: 25) Bu tesbitler ışığında H.E.M.'nin denetim süreci irdelendiğinde, bakanlık müfettişlerince denetim yapılırken, bu denetimden; eğitim-öğretim-üretim sürecinin gelişmesi, işgörenlerin yetenek ve yeterliliklerinin gelişmesine getireceği katkı açısından; sağlanması gereken verimin sağlanamadığı belirlenmiştir (Güneş, 1985: 87-88). H.E.M.'nin denetimi 1993 yılı itibariyle ilköğretim müfettişlerince yapılmaya başlanmış, uygulama halen devam etmektedir. Bu uygulamada, denetimsel etkinliğe ilişkin yapılmış bir araştırma yoktur. Şimdiye kadar ilköğretim kurumlarını denetleyen ilköğretim müfettişlerinin H.E.M.'nin denetiminde ihtiyaç duyacakları, sahip olmaları gereken temel bilgi, tutum, değer ve davranışlar konusunda sıkıntılar yaşanırken; yaşamboyu eğitimden beklenen, toplumsal kalkınmayı sağlayacak kurum konumunda bulunan H.E.M.'nin denetimlerinden beklenen verimin sağlanmasında sorunlar yaşanacaktır.

Örgün eğitim kurumlarının genel işleyişi göz önünde bulundurulsa H.E.M.'nin denetiminin özel bir görev niteliği taşıyacağı düşünülmektedir. Böylesine önemli , özel bir görev nitelikli alanın denetimiyle görevlendirilen ilköğretim müfettişlerine bu konuda M.E.B.' ca bir kurs düzenlenmemiş olması da, bu kurumun denetiminde eğitim-öğretim-üretim sürecine katkı sağlaması açısından ciddi problemlere neden olacağı düşünülmektedir.

Nitekim, Çıracılık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü' nün 01.02.1995 tarihli genelgesinde:

- 1- Kursiyer tesbitinde yalnızca muhtarların değil, kurumun yöneticilerinin de aktif olması,

- 2- Kurs yeri olarak seçilen yerlerin eğitim ve öğretim yönünden ve gerekse sağlık şartları yönünden elverişli olması için önceden gerekli incelemenin yetkililerce yapılması,
- 3- Teftişi yapılan ilköğretim müfettişlerince teftiş sonunda bütün personelin katıldığı değerlendirme ve rehberlik toplantısının yapılması,
- 4- Kurs öğretmenlerine valilik onayı alınmadan rehberlik hizmetleri yaptırılmaması,
- 5- Döner sermayeleri faal olmayan kurumların döner sermayelerine işlerlik kazandırılması için gerekli tedbirlerin alınması,
- 6- Kursların açılmasından önce yapılan alan çalışmalarının daha sağlıklı olmasına özen gösterilmesi,

gibi hususlara dikkat çekilirken; H.E.M.'nin denetim sürecini ilgilendiren ve bu sürecin sağlıklı işlemediğini belirlerken, yeni denetim sürecinde benzeri aksamaların giderilmesi için tedbirler alınması istemini içermektedir. Bu gerçeklere bakıldığında H.E.M. denetiminde yaşanan problemin boyutları dikkat çekmektedir.

Amaç

Araştırmanın genel amacı, ilköğretim müfettişlerinin H.E.M.'yi yürürlükteki teftiş yönergesi-formları ile gerçekleştirilen denetim etkinliklerinin ne ölçüde yerine getirildiğine ilişkin görüşlerini belirlemektir.

Bu genel amacı gerçekleştirmek için aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

- 1- İlköğretim müfettişleri H.E.M.'ni denetleme konusunda kendilerini ne derece yeterli görmektedirler ?
- 2- İlköğretim müfettişleri H.E.M.'ni denetimlerinde kullandıkları teftiş formlarını denetim etkinlikleri açısından ne derece yeterli görmektedirler ?
- 3- H.E.M.'ni yürürlükteki teftiş yönergesine göre denetim uygulamalarının etkililiği konusunda ilköğretim müfettişlerinin görüşleri nelerdir ?
- 4- H.E.M.'nin denetimlerinin daha etkili olması nasıl sağlanabilir konusunda ilköğretim müfettişlerinin görüşleri nelerdir?

Önem

Anayasa' nın 42. maddesi gereğince devlet "kimse eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılamaz" diyerek, vatandaşların tümüne istedikleri, ihtiyaç duydukları her yaş ve dönemde, buldukları yer ve konuları itibariyle eğitim hizmeti götürme görevini yüklenmiştir. Bu görevi yerine getirirken örgün eğitim alt sistemi, yaşanan sorunlarına rağmen belli bir istikamette gelişmeye devam etmektedir.

Ancak, toplumsal kalkınmamız açısından gerekli olan "yaşamboyu eğitimi" gerçekleştirecek olan yaygın eğitim örgün eğitimden daha karmaşık, kapsamlı sorunlarla iç içe bulunmaktadır. Örgün eğitim-yaygın eğitim bütünleşmesinin sağlanamayışının sorunları yanında, örgütlerinin (H.E.M) yönetim-denetim süreçlerinde yaşanan problemler nedeniyle bu sorunları aşmada yetersiz kaldığı anlaşılmaktadır.

H.E.M.'nin denetimleri 1993 yılı itibariyle ilköğretim müfettişleri görev alanına dahil edildikten sonra, eğitim-öğretim-üretim sürecine sağlanması

gereken katkı boyutunda ciddi sorunların yaşandığı M.E.B.'nin Çıracılık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü Genelgelerinden de anlaşılmaktadır. Genelge yayınlamanın ötesinde, yaşanan sorunların çözümlenmesi konusunda ciddi sayılabilecek eğitimsel tedbirlerin de alınmadığı gözönünde bulundurulduğunda sorunların devam edeceği anlaşılmaktadır. İlköğretim müfettişlerinin H.E.M.'nin denetimine ilişkin görüşlerini belirleyen bir araştırma yapılmamıştır. H.E.M.'nin denetiminin özel bir uzmanlık alanı olması ve ilköğretim müfettişlerinin bu alanda yetişmemiş olması, araştırmanın önemini güçlendirmektedir.

Sayıtlar

- 1) Anket sonucu elde edilen bilgilerin ankete katılanların görüşlerini yansıttığı kabul edilmektedir.
- 2) H.E.M.'nin denetimlerinin yapıldığı, yürürlükteki "teftiş yönergesi", "teftiş formları", bunlarla yapılan denetim uygulamaları, denetim uygulamasının geliştirilmesine dönük önerileri içeren gerek literatür taraması, gerek ise, mevzuatın incelenmesi, anketle elde edilen bilgilerin yeterli olduğu düşünülmektedir.

Sınırlılıklar

Araştırma Elazığ, Malatya ve Bingöl ilinde görev yapan ilköğretim müfettişlerinin görüşleriyle sınırlıdır.

Tanımlar

Halk Eğitimi: Yetişkin eğitimi, kitle eğitimi, yaygın eğitim, okul-dışı eğitim, nonformal eğitim v.s. isimleri de verilen halk eğitimi; asıl işi okula gitmek olmayan, hayatta sorumluluk almış veya alma durumunda bulunan her seviye ve kademedeki fert ve toplumlara, ihtiyaçlara dayalı programlar halinde uygulanan, sosyal ve kültürel alanlarda ilerlemelerine yardım eden planlı, sistemli ve sürekli

bir şekilde yürütülen okul-dışı eğitim, öğretim ve rehberlik faaliyetleridir (XIII. M.E.Şurası, 1990).

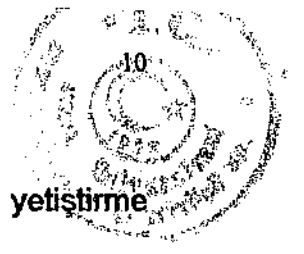
Yaygın Eğitim: Örgün eğitim imkanlarından hiç yararlanmamış durumda olanlara, gittikleri okullardan erken ayrılanlara ya da örgün eğitim kurumlarında okumakta olanlara ve meslek dallarında daha yeterli duruma gelmek isteyenlere uygulanan eğitimidir (Demirel; Ün, 1987: 186).

Yetişkin Eğitimi: Farklı nedenlerle örgün eğitim dışında kalmış, örgün eğitim öğrenci yaş sınırını aşmış yetişkinlere, okuma-yazma, farklı mesleki alanlarda niteliklerini geliştirme, kültürel gelişmeye imkan hazırlayan, memleketin muhtaç olduğu yurttaşlık anlayışını kazandıran eğitimidir (XIII. M.E.Şurası, 1990).

Yaşam Boyu Eğitim: Yaygın eğitimle eş anlamlı kullanılmakta olup; örgün eğitimlerini eksik bırakanlara, eğitim nimetlerinden hiç faydalanmayanlara olduğu kadar, okul öncesi çocuklara ve öğretim ve eğitimde her kademeye ulaştıkları halde gene de bir şeyler öğrenmek isteyen birey ve toplumlara hitap eden bir öğretim şeklidir. Toplumsal hayattaki, teknik alandaki süratli gelişmeler nedeniyle yaygın eğitim insan ömrünü bütünüyle kapsar (XIII. M.E.Şurası, 1990).

Eğitim çocuklukla başlayan tam-zamanlı eğitimin ilk dönemleriyle sınırlı, ilk ve son deneyim olmadığı, aksine ömür boyunca devam etmesi gereken bir süreç olduğu düşüncesidir. (Töremen, 1995: 7; Unesco; 1985)

H.E. Merkezleri: Milli Eğitim Bakanlığı, Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı, merkez ve taşra teşkilatları, il ve ilçe düzeyinde kurslar, seminerler gibi etkinliklerle halk eğitimi uygulayan, asıl görevi halk eğitimi olan resmi örgütlerdir.

Rehber Öğretmen: Kendisine stajyer öğretmen ve usta öğretici yetiştirme görevi verilen öğretmen veya usta öğreticiler.

Usta Öğretici: Öğrenimi sırasında alanıyla ilgi dersleri gördüğünü belgelendirenler ile sertifika alan öğretmenler.

Ücretli Usta Öğreticiler: Kadrolu devlet memuru statüsünde olmayıp, H.E.M.'ce açılan kurs süresince istihdam edilen, ücret ödenen usta öğretmenler.

Denetim: Örgütçe benimsenen amaçların ya da istenilen görevlerin eksikliği, zamanında ve verimli gerçekleşip, gerçekleşmediğinin hiyerarşisi içinde de yaptırımli biçimde izlenmesidir. (Fişek, 1975: 238)

BÖLÜM II

PROBLEME İLİŞKİN ARAŞTIRMALAR VE İLGİLİ LİTERATÜR

Halk eğitim merkezleri ile ilgili eğitim etkinliklerinin farklı boyutlarına dönük yapılan araştırmalar incelendiğinde ülkemizde aşağıdaki araştırmaların yapıldığı tesbit edilmiştir.

Kılıç, (1982) Halk Eğitim Merkezleri'nin eğitim yönetimi süreçlerine göre çalışıp çalışmadığı incelenmiş, sonuçta yöneticilerin bu süreçleri bildikleri; ancak, uygulamada bu süreçlere yeterince özen göstermedikleri anlaşılmıştır.

Güneş, (1985) H.E.M.'in denetimi ve denetçilerin bu konuda neler düşündükleri ile ilgilenmiştir. Araştırma verilerine göre, diğer okullar gibi en az 3 yılda bir denetlenmeleri gerektiği, bunun uygulandığı, denetçilerin halk eğitimi ile ilgili kurs ya da seminere katılmadıkları, %50'nin ders denetimi yapmadıkları, kurum denetimi ağırlıklı ele alındığı, raporların da bakanlıkça değerlendirilmediği kanaatleri saptanmıştır.

Aydın, (1985) H.E.M. müdür ve yardımcılarının hizmet-içi eğitim ihtiyacının belirlenmesi konusunu araştırmış, yöneticilerin kendi algılarına göre eğitim gereksinimleri saptanmıştır. Hizmet öncesi ve hizmet-içi eğitim programlarına ışık tutacak tesbitlerde bulunulmuştur.

Şahin, (1993) Türkiye'de halk eğitimi etkinliklerinin eşgüdümlenmesi konusunu araştırmış, ihtiyaç duyulan ve gerekli olan eşgüdümün sağlanmasının yetersiz olduğunu saptamıştır. Bunun sağlanması halinde sağlayacağı yararlar ve sağlanmasına dönük önerilerde bulunur.

Güneş, (1988) halk eğitimcilerinin yetiştirilmesi ve istihdamı konusunu araştırmış, hizmet öncesi ve hizmet-içi eğitim konusu incelenirken, mevcut durumun yetersiz olduğu tesbit edilmiştir.

Tuğrul, (1982) Ankara Halk Eğitimi Merkezlerine Devam eden katılımcıların istekleri ve beklentileri konusunu, araştırmış, bulgularda geliri düşük olan kesimin yeni bir iş öğrenmek, yüksek gelirli kesimin ise boş zamanlarını değerlendirmek için kursa geldikleri, tesbit edilirken, kursların açılmasından önce hedef kitlenin gereksinimlerini belirleyici çalışmaların yapılmadığı, gelenekselleşmiş kursaların açıldığı, açılan kursların işlevsel olmadığı, programların Yaygın Eğitim Yönetmeliğinde de belirtilen ilkelerle tutarlı olmadığı belirlenmiştir.

Cumhuriyet Döneminde Halk Eğitiminin Tarihi Gelişimi

Cumhuriyet Türkiye'sinde M.Kemal'in önderliğinde girişilen faaliyetler, inkılaplar halk eğitimini de kapsar. Ülkenin sosyal, siyasal, kültürel kalkınmasında önemli rol oynar.

1928 Harf İnkılabı sonrasında girişilen okuma-yazma seferberliği, kapsamı ve sonuçları açısından dünya eğitim tarihinde en başarılı halk eğitim hareketlerinden biridir. Cumhuriyetin ilk yıllarında halk eğitimine duyulan ihtiyaçla "Halk Tenvir Müdüriyeti-i Umumiyesi" kurulması istenmiş ise de ancak, 1926'da M.E.B.'nda "Halk Terbiye Şubesi" kurulabilmiştir. Millet Mektepleri ile başlayan okuma-yazma faaliyetleri 1933'e dek sürer, sonra hızı yavaşlar. 1932'de kurulan Halkevleri, gezici kadın ve erkek kursları ve Halk Eğitim Yayınları önemli etkinlikler olarak dikkat çeker. 1953'ten itibaren bucak ve köylerde "Halk Okuma Odaları" ilçelerde "Halk Eğitimi Merkezleri açılmaya başlandı. IV. Milli Eğitim Şurası'nda demokrasi eğitimi üzerinde durulurken, VI. Milli Eğitim Şurasında halk eğitimi ülke genel politikası içinde etraflıca ele alınıp, önem, amaç, çalışma ilkeleri, araçları, üzerinde durulmakta, halk eğitimi tanımı verilmektedir. 27 Mayıs ihtilali sonrası 29 Ağustos'ta M.E.B.'na bağlı Halk Eğitimi Genel Müdürlüğü kuruldu, Halk Eğitimi Merkezleri, Okuma Odaları bu genel müdürlüğe bağlandı. VII. M.E. Şurası (1961) halk eğitiminin tanımı, önem, amaç, ilke işbölümü işbirliği konularını ele almış, "Halk Eğitim Kanunu" çıkarılmasını

öngörmüş, ancak, halen bu kapsamda kanun tasarı boyutunu aşmıştır. X. Şura'da (1982) örgütlenmeye ilişkin öneriler getirilmiş, XI. Şura'da (1983) eğitim alanında ihtiyaç duyulan eğitim uzmanları içinde yaygın eğitimde uzman personel ihtiyacı belirtilmiştir. Yaygın eğitim konusunda Halk Eğitimi ile ilgili en kapsamlı Şura olan XIII. Şura'da (1990) halk eğitiminin özellikleri, amaçları, ilkeleri, konuları, ele alınmış, yapılan çalışmaların değerlendirilmesi yapılarak, bu alanın temel sorunları belirlenmiş çözüm yolları önerilmiştir. (XIII. M.E. Şurası, 1990; Bülbul, 1987).

H.E.M. Yönetim ve Denetimleri İle İlgili Yasal Çerçeve

Halk eğitimi merkezlerinin yönetim ve denetim usul ve esaslarını belirleyen yasal düzenlemeler; Anayasa'nın 50. ve 113. maddeleri ile 2287 sayılı yazısının 9. maddesi ve 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ilgili hükümleri uyarınca şekillenen;

- a) 07 Haziran 1993 gün ve 21600 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "M.E.B.'na bağlı Kurum Yöneticilerinin Atama Yönetmeliği"
- b) gün ve 16720 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği"

Sayıllı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'na dayalı, 07.08.1979 gün ve 16720 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği" 78. maddesini değiştiren, İlköğretim Genel Müdürlüğü'nün 06.09.1993 gün ve 10382 sayılı yazıları ve 01.10.1993 gün ve 6924 Sayılı Makam oluru ile H.E.M.'leri denetimlerini ilköğretim müfettişlerince yapılacağı hükmü ve 20.09.1994 gün ve B.08.0.4YG.0.15.01.02-410 (6.)-260-5505 sayılı H.E.M.'leri Teftiş Yönergesi şeklindedir.

H.E.M.'ye Denetimine Esas Teşkil Eden, Etkinliklerinin Yönetim Ve Deneimleri İle İlgili Makamların Görev, Yetki Ve Sorumlulukları

07.08.1979 gün ve 16720 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği" Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkelerini sıraladıktan sonra yaygın eğitimin amaç ve işlevlerini ve ilkelerini sıralar. H.E.M. hangi şartlarla kurulup, yönetim yapılanması içine gerebileceğini belirtirken yöneticilerin görevlerini şöyle tesbit eder:

Milli Eğitim Müdürü

- a) Yaygın eğitim etkinliklerinin planlanması, programlanması, yönlendirilmesi, yürütülmesi ve denetlenmesinden birinci derecede yetkili ve sorumludur.
- b) Bünyesinde, bir Milli Eğitimi Bakanlığı bölümünü kurar. Bu bölüm Halk Eğitimi Başkanı tarafından (Milli Eğitim Müdürü adına) yönetilir. Bunun için gerekli araç gereç ve personel gereksinimi Milli Eğitim Müdürü tarafından sağlanır.
- c) Kadro ünvanı, Milli Eğitim Müdür Yardımcısı olan Halk Eğitimi Başkanının bu yönetmelikte belirtilen görevlerini etkili ve verimli bir biçimde yürütülmesi için gerekli olanakları sağlar; gerekli konularda yazılı yetki devri yapar.
- d) İl düzeyinde yaygın eğitim etkinliklerinin yürütülmesi için gereksinim duyulduğunda Milli Eğitim Temel Yasasının 41. maddesi gereğince örgün eğitimin her türü olanaklarından yararlanır. Bu konuda eşgüdüm Milli Eğitim Müdürlerince sağlanır.
- e) İl düzeyindeki örgün eğitim kurumları ve Eğitim Araçları Merkezi Başkanlığı ile yaygın eğitim kurumları arasındaki eşgüdüm ve işbirliği esasları Milli Eğitim

Müdürünce belirlenir. Bu esaslar doğrultusunda yapılacak çalışmalardaki işbölümü ilgili kurumlara bildirilir.

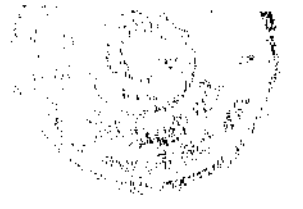
- f) Yaygın eğitim hizmeti yapan Başbakanlık dışı diğer kurumlar ile Halk Eğitimi Başkanlığı arasında kurulması gereken diyaloun başlatılması, eşgüdüm ve işbirliği içinde yürütülmesi ve başarı ile sonuçlanması için gerekli önlemleri alır, sonuçları izler.
- g) Kırsal alana götürülmesi gereken yaygın eğitim hizmetlerinin etkililik kazanabilmesi için, köylerde hizmet gören öğretmenlerin konuya gereken önemi vermeleri ve özendirilmeleri yönünde İiköğretim Müfettişi ve İiköğretim Müdürleri ile Halk Eğitimi Başkanlığı arasındaki eşgüdüm ve işbirliği Milli Eğitim Müdürü tarafından yönlendirilir.
- h) Genel nitelikteki Bakanlık emir ve genelgesinin, yaygın eğitim kurumlarına da duyurulması Milli Eğitim Müdürünce gerçekleştirilir.
- i) İl yaygın eğitim hizmetlerinde kullanılmak üzere, yerel yönetim bütçelerinden yeterince ödenek ayrılması için tüm önlemleri alır, izler ve sonuçlandırır.

Halk Eğitimi Başkanı

Kadro unvanı Milli Eğitim Müdür Yardımcısı olup, yardımcıların tüm hak ve yetkilerine sahiptir.

Halk Eğitimi Başkanı, bu yönetmelikte belirtilen görevleri ile il düzeyindeki tüm yaygın eğitim etkinliklerinin bir bütünlük içerisinde planlanmasından, programlanmasından, yürütülmesinden ve denetlenmesinden Milli Eğitim Müdürü adına yetkili ve sorumludur.

Halk Eğitimi Başkanının Başlıca Görevleri

- a) Bakanlıktan gelen tüm genelge ve açıklamaları kurumlara ulaştırır;
- b) Bakanlık ile kurumlar arasındaki haberleşme ve iletişimi yürütür;
- c) Kurumlarca bir yıl sonraki yıl için planlanan proje ve kurslarda görev alacak personel sayısını nitelikleri ile birlikte Bakanlığa önerir;
- d) Dağıtım için il emrine atanan öğretmenlerin, aşağıda belirtilen komisyon kanalıyla ve kurumların gereksinimleri doğrultusunda; bu yönetmeliğe ekli puanlama cetveline göre il onayı ile yeni görev yerlerini belirler;

İl içi atama komisyonu, Milli Eğitim Müdürü ya da Halk Eğitimi Başkanının başkanlığında:

Merkez İlçe Halk Eğitimi Merkezi Müdürü, rehber öğretmenlerin aralarından seçecekleri bir rehber öğretmen, kadın ve erkek kurs öğretmenlerinin kendi aralarından seçecekleri birer öğretmenden oluşur.

- e) Kurumlardan önerilecek uzman ve usta öğretici gereksinimlerini karşılamak için gerekli girişimlerde bulunur., belirlenenlerin görevlendirilmelerini sağlar;
- f) İl düzeyinde yaygın eğitim kurumlarından görevli tüm personelin özlük dosyalarını tutar;
- g) İl dışı yer değiştirme isteğinde bulunan öğretmenlerin başvurularını inceleyerek koşulları uyanların istemelerinin Bakanlığa iletilmesini sağlar;
- h) Merkezlerin eğitim, öğretim, üretim, yönetim ve bütçe etkinlikleri ile ilgili öneri, istem, rapor, cetvel vb. belgeliri toplu olarak süresi içinde Başkanlığa ulaştırır;
- i) İl düzeyinde görevlendirilecek ücretli öğreticilere eğitim, yöntem ve beceriler kazandırmak için kısa süreli seminerler düzenler;
- j) Eğitim odalarına her türlü yararlı yayın gönderilmesi için girişimlerde bulunur;
- k) İl düzeyindeki tüm yaygın eğitim kurumlarının amaçlarına uygun olarak çalışmalarını izler ve yönlendirir;

- l) il Eğitim odalarının etkinliklerini ve genel durumunu yılda en az bir kez denetler ve sonuçlarını, merkez müdürlerinden alacağı sonuçlarla bütünleştirerek bakanlığa sunar;
- m) İl düzeyindeki yaygın eğitim kurumlarının yönetim ve eğitim görevlileri ile diğer görevlilerin gizli tezkiye belgelerini yetki sınırları içerisinde imzalar; ilgili makama sunar;
- n) Türk Milli Eğitiminin genel amaçları ile yaygın eğitimin amaç ve işlevlerinde gösterilen merkezlerce yürütülen hizmetlerin il düzeyinde bir bütünlük içerisinde yürütülmesinde ve işbirliği sağlar.
- o) İl Halk Eğitimi Planlama Kuruluna başkanlık eder; ilin yaygın eğitim gereksinimlerinin saptanması, planlanması ve programa bağlanması, değerlendirilmesi ve sorunların çözümünü sağlayıcı önlemleri alır;
- p) İlçe Halk Eğitimi Planlama ve İşbirliği Kurulu toplantılarına katılır, çalışmalarını izler ve gerektiğinde rehberlikte bulunur;
- q) İl Halk Eğitimi Planlama ve İşbirliği Kurulu toplantılarına katılır ve ilçelerden gelen hizmete yönelik önerileri kurula sunar;
- r) Gönüllü halk eğitimcilerini bulmaya çalışır; bunların çalışmalarını, yetiştirilmelerini özendirir, görevlerini saptar.

Halk Eğitimi Merkezi Müdürü

Halk Eğitimi Merkezi Müdürü Genel Müdürlüğe bağlı ilçe düzeyindeki yaygın eğitim kurumlarını temsil eder ve yönetir.

Müdür, merkezinin yönetim-eğitim-öğretim ve üretimi süreçlerine ilişkin etkinliklerini yasa ve programların amaç ve ilkelerini gerçekleştirecek biçimde yürütür.

Müdür yardımcıları, rehber öğretmenler, öğretmenler, aday öğretmenler, uzman ve usta öğreticiler ve diğer görevliler etkinliklerin yürütülmesinde müdürün yardımcısıdır.

Müdür, etkinlikleri, anılan ilâillere dağıtmaya ve aereâinde görevlerini yasa ve yönetmeliklerin sınırları içinde değiştirmeğe ve daha değiştirilmesi için üst makamlara öneride bulunmaya yetkilidir.

Müdürden bu görevlerini demokratik kurallara bağlı kalarak, personeline ve kursiyerlere örnek olacak, onların daha etkili, uyumlu, istekli, verimli görev yapmalarını sağlayacak ve onlara güven verecek bir davranış ve tutum içinde yürütmesi beklenir.

Müdür, bütün görevlilerin eğitim-öğretim ve yönetim sorumluluklarına etkili bir biçimde katılmalarını sağlayıcı ve onları yetiştirici önlemleri alır; kurumdaki, bu yönetmeliğın 15. maddesinde sıralanan bütün etkinlikleri planlamaya, programlamaya yürütmeğe görevlileri denetlemeğe yetkilive bu hizmetlerden birinci derecede sorumludur.

Halk Eğitimi Merkezi Müdürünün Başlıca Görevleri

- a) Eğitim-öğretim, üretim ve yönetimin verimliliğının artırılması, sürekli gelişme için gerekli araştırmaların yapılması ve sonuçlarının değerlendirilmesini sağlar;
- b) Eğitim alanına giren yöredeki insan gücü gereksinimlerini ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak araştırır, saptar ve merkezin bu doğrultuda gelişmesini ve yönlenmesini sağlayıcı önlemleri zamanında alır;
- c) Tüm etkinlikleri ilgililerle işbirliği yaparak planlar ve düzenler; gereksinim duyulan öğretmen, uzman ve usta öğretici gibi öğretim elemanlarının atanması için öneride bulunur; merkezin gelişmesi konusunda yöre olanakları ve gereksinimlerini de gözönünde bulundurarak uzun dönemli bir plan hazırlar ve her mali yıl başında bu planı gözden geçirir, yerine getirilen hususlar ile yeni hedefleri saptar;
- d) Alan çalışmaları, program geliştirme, yönetim ve bütçe konuları ile gerekli görülecek diğer konularda planlama ve düzenleme yapılmasını sağlar;

e) Gelen emir, genelge ve yönetmelikleri ilgililere yazılı olarak duyurur.

Haftalık ders programı günlük çalışma çizelgesi ile öğretmenlerin nöbet çizelgelerinin düzenlenmesini sağlar ve onaylayarak yürürlüğe koyar

f) Gider gerçekleştirme (tahakkuk) memurudur, bu sıfatla harcama belgelerini, bordroları onaylar; bu görevin yasalarla belirlenen sorumluluğunu taşır;

g) Gereksinimleri saptar, buna göre kurumun yıllık bütçesini hazırlar; bütçe olanaklarına göre gereksinimlerin satın alma ve diğer yöntemlerle giderilmesi için gerekli işlemlerin yürütülmesini izler; gereksinim duyulan araç-gereç ve onarımla ilgili belgelerin zamanında ilgili makama ulaştırılması için öneride bulunur;

h) Kurumun Satın Alma Komisyonuna başkanlık eder; Muayene Teslim Alma ve Sayım Komisyonunun kararlarını onaylar;

i) Herhangi bir nedenle ve belirli bir süre görevden ayrılması halinde yardımcılarında birini, yardımcısının bulunmaması halinde rehber öğretmenlerden birini, bunun da bulunmaması halinde öğretmenlerden birini müdür vekili olarak ilgili makama önerir;

j) Programları tamamlayıp başarı belgesi alan kursiyerleri izler, bunların karşılaştıkları güçlüklerin çözümünde yardımcı olur; eğitime yansımaları gereken hususları saptararak uygulamada gözönünde bulundurulmasını sağlar;

k) Görevini, eğitim ve öğretimin etkinliğini artırıcı, görevlerin mesleki gelişmelerini sağlayıcı, yol gösterici, özendirici bir tutum ve anlayış içinde yerine getirir.

- l) Bütün etkinlikleri ve görevlilerin çalışmalarını izler, rehberlik eder, denetler ve değerlendirir; bu görevlerini yerine getirirken yürürlükteki kurallar içinde ve nesnel davranır.

Yapılan uyarılardan gereği gibi yararlanmayanlar ve görevlerini aksatmaya devam edenler hakkında gerekli yasal işlemleri zamanında yapar;

- m) Eğitim Odalarını yılda en az bir kez denetler ve sonucunu Başkanlığa bildirir.

- n) Öğretmen ve diğer personelden görevlerini üstün başarı ile yürütenlerin, yönetim-eğitim ve öğretimin etkililiğini artırmak için büyük çaba harcayanların yasal kurallar içerisinde ödüllendirilmesini önerir;

- o) Müdür yardımcıları, rehber öğretmenler ve öğretmenler ile diğer görevlerini gizli tezkiye belgelerini düzenler, imzalar ve ilgili makama sunar;

- p) Hizmet bina ve tesislerinin ve her türlü eğitim araçlarının gereksinimlere yetip yetmediğine; onarıma, değişikliğe ve eklere gerek olup olmadığına (hizmet binası kiralık değilse), eğitim-öğretim, yönetim ve bütçe çalışmalarına ilişkin genel bir rapor hazırlar ve akçalı yıl sonunda ilgili makama sunar;

- q) Kursiyerin hayata ve iş alanlarına uyumlarını sağlamak için eğitim ile üretim arasında sıkı bir ilişki kurar, bu amaçla kurumun gerek eğitim-öğretim üretim ortamı durumuna gelmesini sağlar;

- r) Merkezin, çevre gereksinimine göre amaçlarına ulaşabilmesi için kurum ile çevre arasında sıkı ve etkili bir iletişim kurar; bu amaçla eğitim programlarının uygulanmasında ve geliştirilmesinde çevredeki ilgililerin görüşlerini alır, bunlardan program sınırları içerisinde yararlanır; gerekli durumlarda üst makamlara öneride bulunur;

- s) Halk Eğitimi Merkezi Planlama Kuruluna başkanlık eder, çalışmalarını yönlendirir, sonuçlarını izler; ilçe Halk Eğitimi Planlama ve İşbirliği Kurulu

toplantılarına katılır. kurulun yazı işlerini yürütür ve alınan kararlar doğrultusunda çalışmalarını yönlendirir; İl Halk Eğitimi Planlama Kurulu toplantılarına katılır, yıllık çalışma program ve raporu ile hizmete yönelik önerilerini kurulda savunur, alınan kararların uygulanması için gerekli önlemleri alır;

- t) Ulusal kültür değerleri ile (bayramlar, belirli gün ve haftalar) çevreye özgü olumlu gelenek ve kültür değerlerinin (gelenekler, görenekler, yerel festivaller, panayırılar, el sanatları, kermesler, halk oyunları vb.) korunması, yaşatılması ve geliştirilmesi için gerekli etkinliklerde bulunur; yörede bu tür etkinliklerin yapılmasını özendirir, gerektiğinde merkez olanakları ile yardımcı olur;

Halk Eğitimi Merkezi Müdür Yardımcıları:

Yardımcıların görevleri, merkezin:

- a. Alan çalışmaları,
- b. Program geliştirme,
- c. Yönetim ve bütçe işleri olmak üzere üç bölümden oluşur.

Merkezde iki müdür yardımcısı varsa. yönetim ve bütçe işlerinden müdür, alan çalışmaları ve program geliştirmeden müdür yardımcıları ayrı ayrı; bir müdür yardımcısı var ise alan çalışmaları ve program geliştirmeden bu müdür yardımcısı, yönetim ve bütçe işlerinden müdür sorumludur.

Alan Çalışmalarını Yürüten Müdür Yardımcısının Görevleri:

- a) Öncekilere göre yöredeki eğitim-öğretim-üretim gereksinimlerini saptar buna göre yıllık çalışma programını hazırlar;
- b) Eğitim Odası açılması için yapılan başvurular üzerine ya da gerek duyduğunda inceleme ve araştırmalar yapar, önerilerini müdüre bildirir;
- c) Programların çevrede bıraktığı sosyo-ekonomik etkisini saptamak için araştırmalar yapar;

- d) Alan çalışmaları taslağını hazırlar;
- e) Müdürün önerileri doğrultusunda kurumun yıllık çalışma planını hazırlar;
- f) Gerekli bina, ekipman, araç ve gereçlerin kullanımını planlar;
- g) Çalışma takvinini hazırlar, çalışmayı katılacak kursiyerleri saptar ve gerektiğinde gruplar;
- h) Program için gerekli özendirme kampanyasını planlar;
- i) Yöredeki bütün yerleşim birimlerinde yapılacak yaygın eğitim etkinliklerini örgütler;
- j) Yayınları düzenler;
- k) Programa göre öğretmen ve öğretici görevlendirilmesini önerir;
- l) Eğitim çalışmalarını düzenli bir biçimde izler ve denetler;
- m) Eğitim odası yönetim kurul çalışmalarına rehberlik eder;
- n) Daha önce uygulanmış beher programlar için uygulamayı yürüten öğretmeni başka yerdeki yeni uygulamada geçici düzenleyici olarak görevlendirir;
- o) Çalışmalarda hedef alının toplum kesimi ile iletişim kurar, bu kesimden gelen bilgileri değerlendirir ve yayar;
- p) Çevrede, üretime dönük program uygulanmasından sonra, pazarlama olanağı hazırlanması için kooperatif kurma gibi program sonrası çalışmalar yapar;
- q) Yöredeki yaygın eğitim hizmeti yapan kuruluşları saptar ve onlarla bir bütünlük içerisinde çalışma ilişkisi kurar;
- r) Halk Eğitimi Merkezi Planlama kurulu toplantılarına katılır, alınan kararlar doğrultusunda verilen görevleri yapar.

Program Geliştirme Çalışmalarını yürüten Müdür Yardımcısının Görevleri

- a) Merkezin bulunduğu yöredeki eğitim gereksinimini saptamaya yönelik ilgili araştırma çalışmalarına katılır;
- b) Merkez aracılı ile uygulanacak programları amaçlarını saptar ya da başka yerlerde geliştirilmiş olan programları kendi bulunduğu çevreye uyarlar.
- c) Başka merkezlerde geliştirilmiş programlara eklemeler ve çıkarmalar yaparak bulunduğu çevreye uyarlar;

- d) Merkezin eğitim çalışmalarında etkinliğin artırılması için gerekli yöntem uygulama ve geliştirmesini yapar;
- e) Öğrenme ve öğretme malzemelerini (araç ve gereç, öğretmen el kitabı, kursiyer için ders kitabı, poster vb.) uzmanlarla işbirliği yaparak hazırlar;
- f) Öğrenme ve öğretme süresince kullanılacak değerlendirme formlarını, belgelerini, kayıtlarını hazırlar ve izler;
- g) Geliştirilen programların pedagojik etkinliklerinin, uygulamadan önce seçilmiş bir grupta denenmesini sağlar;
- h) Öğretmenin programın uygulanmasında kullanacağı görsel ve işitsel araçları kullanmasına yardımcı olur;
- i) Hazırlanan programların, metod yönünden değerlendirilmesi için gerektiğinde Genel Müdürlüğe ya da Enstitüye gönderir;
- j) Gerektiğinde Genel Müdürlükten ve Enstitüden teknik yardım ister;
- k) Programla ilgili konuları bilen uzman (tarım ve sağlık alanındaki görevliler), kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak programın hedef aldığı toplum kesimi, programı yürütecek öğretmenin niteliği ve program süresine göre her program için öğretim programı hazırlar;
- l) Çevre Üniversite ve Yükseköğretim kurumları ile program geliştirme konusunda işbirliği yapar;
- m) Halk Eğitimi Merkezi Planlama Kurulu toplantılarına katılır, alınan kararlar doğrultusunda verilen görevleri yapar;
- n) Merkez müdürü tarafından kendisine verilen öteki eğitsel görevleri yerine getirir.

Yönetim ve Bütçe İşlerinden Sorumlu Müdür Yardımcısının Görevleri:

- a) Kursiyer kayıt ve kabul, eğitim-öğretim, devam, izin, disiplin işleri ile diğer yönetim konularını ve bunlarla ilgili defter, dosya ve belgeleri gereğince düzenler, izler sonuçları denetler;

- b) Merkezin bina, tesis, araç ve gereçlerinin düzen, temizlik ve bakımı, korunması ile ilgilendir ve onların her an kullanılır durumda bulundurulmasını sağlar;
- c) Merkezin ayniyat ve demirbaş işleri ile bütçe işlerini düzenli bir biçimde yürütür;
- d) Satın alma işlerinde müdürün vereceği görevleri yapar;
- e) Merkezin muayene, teslim alma ve sayım komisyonuna başkanlık eder; bu konudaki işlemleri zamanında yürütür;
- f) Satın almalarla ilgili yazışmaları yürütür, bu işlerin zamanında yapılmasını izler ve sonuçlanmasını sağlar;
- g) Toplantı, gezi, tören gibi etkinliklerin düzenlenmesinde kendisine düşen görevleri yerine getirir,
- h) Kurumca yürütülecek etkinliklerin yönetim ve bütçe işlerini düzenler ve yürütür;
- i) Kurumun yazışma ve diğer kayıt işlemlerinin düzenli bir şekilde yürütülmesini sağlar, istatistiklerin ve diğer işlere ait form ve cetvellerin gününde düzenlenmesine yardımcı olur;
- j) Öğretmen ve memurların görevlerine devamlarını yakından izler, görevine geç kalan ya da gelmeyenler hakkında gerekli işlemleri yapar;
- k) Memurlarla diğer görevlilerin işbölümünü düzenler, müdürün onayına sunar ve yürütülmesini sağlar;
- l) Sivil Savunma ve yangından korunma hizmetlerini yönetmeliklerine uygun bir biçimde yürütür ve diğer tehlikelere karşı gerekli güvenlik önlemlerini alır;
- m) İç hizmetlere ilişkin görevlerin uyum içinde yürütülmesini sağlar, aksıyan hususlar için önlemler alır ve gerektiğinde durumu müdüre bildirir;
- n) Halk Eğitimi Merkezi Planlama kurulu toplantılarına katılır, alınan kararlar doğrultusunda verilen görevleri yapar;
- Merkezce açılacak kurs, seminer ve benzeri çalışmalarla kamp ve dinlenme gibi etkinliklerin (varsa) düzenlenip yürütülmesinde görev alır.

H.E.M.'nin Denetim Usul ve Esasları

H.E.M.'nin denetimleri 1993 yılı itibarı ile İlköğretim Genel Müdürlüğü'nün 06.09.1993 gün ve 10382 Sayılı Makam Oluruya, 07.08.1979 gün ve 16720 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği'nin 78. Maddesi değiştirilerek, denetimlerinin en az üç yılda bir olmak kaydı ile ilköğretim müfettişlerince yapılacağı öngörülmüştür. 20.09.'94 gün ve B.08.0.ÇYG.0.15.01.02.-410 (G)-260-5505 Sayılı Halk Eğitim Merkezleri Teftiş Yönergesi'ne göre Halk Eğitim Merkezleri denetimleri halen ilköğretim müfettişlerince yapılmaktadır. Bu denetimde;

- A. Kurum teftişi,
- B. Yönetici teftişi,
- C. Rehber öğretmen teftişi,
- D. Öğretmen ve kadrolu usta öğretici teftişi

M.E.B.'nce geliştirilmiş teftiş formları ölçütlerine göre yapılmaktadır. Kurumun denetiminde aşağıdaki hususlar denetlenmektedir.

a. Fiziki durumla ilgili;

1. Kurumun tapu işlemlerinin yapıp yapılmadığı, inşaat projesi varsa, bu projeye göre yerleşim planının hazırlanmış ve kat girişlerine asılmış olması,
2. İdare odaları, dersane, atelye, kütüphane, müzik, resim, yabancı dil dersaneleri, çok amaçlı salon, oyun ve spor sahaları, misafirhane, yemekhane, mutfak, lavabo, w.c., aydınlatma, ısıtma, ve sıhhi tesisatının durumu, depo, ambar, banyo, duş, garaj gibi yerlerin ihtiyacı karşılar nitelik ve nicelikte olması,

3. Yangından korunma ve sivil savunma tedbirlerinin alınmış olması, onaylı elektrik projelerinin bulundurulması,
4. Genel temizliğe, mevcut eşya ve gereçlerin bakımına, tertip ve düzenine gereken ilginin gösterilmesi,
5. Bölüm isimlerinin yazılıp, uygun yerlere asılması,
6. İhate duvarı ile ağaçlandırmanın yapılıp, yapılmadığı, bayrak direğinin durumu,
7. Türk Bayrağı mevzuatını uygulama, Atatürk ve şeref köşelerinin hazırlanmış olması,
8. Varsa motorlu araçların bakım, kullanma ve onarım durumları ile araç ve makinaların periyodik bakımlarının yapılıp yapılmadığı,
9. Kurum tabelasının yönetmeliğe uygun olarak binanın girişine yazılıp asılması gibi fiziki şartların değerlendirilmesi yapılır.

Eğitim-Öğretimle ilgili

1. Eğitim ihtiyacını belirleme çalışmalarının (alan çalışması) yapılıp yapılmadığı,
2. Asılacak kurs türlerinin çevrenin özelliklerine uygun olarak, sosyal, ekonomik ve sanatsal ihtiyaca cevap verecek nitelikte belirlenmesi, kurs yerleri ile sayılarının tesbit edilip edilmediği,
3. Kadrolu personelden en verimli şekilde yararlanıp, yararlanmadığı,

4. Rehberlik görevini yürütecek personelin her öğretim yılı başında görev yerlerinin mülki amir onayı ile belirlenip belirlenmediği,
5. Ücretli usta öğretici görevlendirilmesinde mevzuata uygun hareket edilip edilmediği,
6. Yıllık, ünite, günlük, gezi-gözlem, inceleme planları ve ders dağıtım çizelgesinin programa uygun olarak yapılıp yapılmadığı,
7. Verimli çalışmayı sağlamak için ders araç ve gereçleri ile atelyelerin değişik yöntem ve tekniklerinden yararlanılarak kullanılıp kullanılmadığı,
8. Açılan kursların kültürel yönden çevre kalkınmasına katkısı ile üretime yönelik, gelir getirici, istihdam kolaylığı sağlayıcı özelliklerinin olup olmadığı,
9. Sergi, pano, gösteri ve defile gibi çalışmaların yıl sonunda sergilenip sergilenmediği,
10. Törenler, belli gün ve haftalar ile eğitici kol çalışmalarının yapılıp yapılmadığı,
11. Kültürel, sosyal ve sportif faaliyetleri planlama, yürütme ve yarışmalara katılma başarısı,
12. Rehberlik çalışması, disiplin kurulu kurulması ve branş öğretmenlerinin planlarını birlikte yapma çalışmaları,
13. Personel arasında iş bölümü ve nöbet işlerinin yürütülmesi,

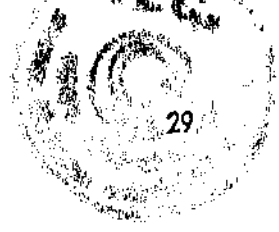
14. Zümre ve öğretmenler kurulu toplantısı düzenleme ve tesbit edilen problemleri çözme çalışmaları,

Kursiyer işleri ile ilgili;

1. Kursiyer kayıtları, ön kayıt dosyaları ve kayıtların usulüne uygunluğu,
2. Kursiyer devam tapik işlemleri,
3. Kurs belge defterinin usulüne uygun düzenlenmesi,
4. Kurs bitirme belgesi, yetki belgesi, sertifika tanzimi işlemlerinin gereğince düzenlenmesi,
5. Not çizelgelerinin usulüne uygun şekilde düzenlenmesi,
6. H.E.Merkezi planlama kurulu tutanaklarının usulüne uygunluğu,

Personel işleri ile ilgili;

1. Öğretmen, memur ve diğer personel için devam-devamsızlık, sicil defteri ve kişisel dosyalarının tutulması,
2. Öğretmen, yönetici, ücretli usta öğreticilerin işe başlama ve işten ayrılışlarının ilgili makama bildirilmesi,
3. Görevlendirilmeleri valilikçe onaylanan ücretli usta öğreticilere resmi yazıyla tebliğ yapılması,
4. Stj. öğretmenlerin yetiştirilmesinin ilgili mevzuata uygunluğu,

5. Yönetici, memur ve personel arasında işbölümü ve görevlilerin değişmesi halinde devir-teslim işlemlerinin yapılması,
6. Mutfak, yemekhane, çamaşırhane, kantin ve benzeri yerlerde çalışan personelin periyodik sağlık muayenesinin yaptırılması,
7. Kurs öğretmenleri ile kadrolu usta öğreticilerin maaş ve zorunlu ek ders ücretleri ile ilgili görevlendirmelerin yapıp yapılmadığı,
8. Merkezlerdeki görevlilerin nöbet işleri,
9. Rehber öğretmenlerin mevzuata uygun olarak çalıştırılması,
10. Ders saati karşılığı çalıştırılan öğretmenlerin ücret kararname'sine uygun görevlendirilmesi,
11. Personelin belirlenen haftalık ders saatine görev branşlarına uygun çalıştırılıp, çalıştırılmadığı,

Hesap, Ayniyat ve Döner Sermaye İşleri ile ilgili;

1. Bütçe tekliflerinin yapılması ve ödenek defterinin tutulması,
2. Teslim almış ve sayım komisyonları çalışmalarının usulünce yürütülmesi,
3. Maaş ve ücret bordroları ile vergi iade çizelgelerinin mevzuat doğrultusunda düzenlenmesi,
4. A, B, C. demirbaş defterlerinin tutulması,

5. Demirbaş eşya üzerine demirbaş numaralarının yazılması, kayıttan düşürülmesi işlemleri,
6. Kullanılmaya, çoğaltılmaya mahsus malzemenin ilgili defterlere kayıt edilmesi, giriş ve çıkış işlemlerinin mevzuat doğrultusunda yapılması,
7. Döner sermaye işlemlerinin mevzuatına göre yürütülmesi,

Bu Ekte sunulan yönetici, rehber öğretmen, öğretmen ve kodrolu usta öğretici teftiş formları değerlendirilmeleri ışığında "Kurum Teftiş Raporu" düzenlenir. Halk Eğitim Merkezleri'nde görevlendirilen rehber öğretmenlerin; öncelikle ücretli usta öğreticilerin eğitim, öğretim faaliyetlerinde; yaygın eğitim teknikleri, amaç ve ilkeleri, öğretim metotları, araç ve gereçlerin kullanılması, kurs programlarının hazırlanması, çevre incelenmesi v.b. konularda yardımcı oldukları, programları ve rehberlikte buldukları kurslardaki çalışmalarını değerlendirilir.

BÖLÜM III

Yöntem

Bu bölümde araştırma modeli, evren, örneklem, veri toplama yöntemi ve verilerin analizi aşamalarında yapılan çalışmalar yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma bulguları ilgili literatürün incelenmesi ve ankete dayalı verilerden oluşmaktadır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 1995-1996 yılında Elazığ-Malatya-Bingöl Milli Eğitim Müdürlüklerinde görev yapan 115 ilköğretim Müfettişi oluşturmaktadır.

Araştırma evreni örneklem olarak kabul edilmiş ve araştırma evreninin tümüne ulaşılmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın örnekleme; Elazığ-Malatya-Bingöl illeri Milli Eğitim Müdürlüklerinde görev yapan 115 ilköğretim Müfettişinden oluşmaktadır.

Veri Toplama Yöntemi ve Aracı

İlköğretim Müfettişlerinin H.E.M. yi yürürlükteki teftiş formları gerçekleştirilen denetim etkinliklerinin, ne ölçüde yerine getirildiğine ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırmada, veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır.

Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Veri toplama aracı geliştirilirken öncelikle alanda yapılmış araştırmalar incelenmiş, ancak araştırma konumuzla doğrudan ilgili araştırmalarda araştırma amacımıza hizmet edecek anket aracına rastlanmadı. Bunun sonucunda araştırmanın amacına uygun bir anket geliştirilmesi yoluna gidildi.

Ölçme aracını geliştirmek için ilköğretim müfettişleri ile H.E.M. ye yöneticileri, rehber ve usta öğreticileri ile yapılan mesleki toplantılar ve ikili özel görüşmelerle, araştırmanın alt amaçları sistemli olarak tartışılmış, mevcut durum ile olması gerekenin neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca H.E.M. ye çalışmalarını düzenleyen mevzuat ile H.E.M.'ye teftiş yönergesi incelenmiştir.

Bu çalışmalarda toplanan veriler sınıflandırılmış ve ilköğretim müfettişlerinin H.E.M.' ye yürürlükteki teftiş formları ile gerçekleştirilen denetim etkinliklerinin ne ölçüde yerine getirildiğine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla 93 maddeden oluşan bir anket taslağı hazırlanmıştır.

H.E.M. ye denetim uygulamasının ne ölçüde yerine getirildiğini belirlemeye dönük hazırlanan görüşler yürürlükteki H.E.M. ye yönetici, rehber öğretmen ve öğretmen-usta öğretici teftiş formlarında yer alan gözlem ölçütleri esas alınarak hazırlanmıştır.

Hazırlanan anket taslağı uzman öğretim üyelerinin görüş ve eleştirileri alındıktan sonra (5) beş bölüm halinde (75) yetmişbeş maddelik anket formu olarak düzenlendi.

Anketin birinci bölümünde; kişisel bilgilere ait (5) beş soru, ikinci bölümde; ilköğretim müfettişlerinin H.E.M. ye denetimlerini yapmaları konusunda kendilerini ne derece yeterli gördükleri konusunda (9) dokuz soru, üçüncü bölümde; ilköğretim müfettişlerinin H.E.M.ye denetiminde kullandıkları teftiş formlarını yeterli görme düzeyleri ile ilgili (5) beş soruya yer verilirken; dördüncü bölümde, H.E.M. ye yürürlükteki teftiş yönergesine göre denetim uygulamalarının etkililiği konusunda dört ayrı alt bölümde ele alınarak, teftiş öncesi hazırlık ve genele hitap eden (6) altı soru, yöneticilerin denetimi açısından (17) onyediy rehber öğretmenin denetimi açısından (7) yedi, öğretmen ve kadrolu usta öğreticinin denetimi açısından (13) onüç soru, beşinci bölümde

ise ; H.E.M.ye denetimlerinin daha etkili olunmasının nasıl sağlanabileceği konusunda (13) onüç soru şeklinde düzenlenmiştir.

Araştırmada likert tipi bir ölçek kullanılmıştır. Anket soruları (görüşler) Hiç katılmıyorum (1), Az katılıyorum (2), Orta düzeyde katılıyorum (3), katılıyorum (4), Tamamen katılıyorum (5) olarak puanlanıp değerlendirildi.

Veri toplama aracının uygulanması:

Geliştirilen ölçme aracı yeterli sayıda çoğaltılmış, uygulama için gerekli izinler alınmıştır.

Örnekleme alınan Elazığ ili ilköğretim Müfettişlerine anketler araştırmacı tarafından teftiş gruplarına bizzat uygulanmış ve toplanmıştır. Malatya ve Bingöl illerinde ise Müfettişler Kurul Başkanları ile görüşülerek, anketler grup başkanlarına dağıtılmıştır.

Grup üyesi ilköğretim müfettişlerinin doldurdıkları anketlerin grup başkanı tarafından ilköğretim Müfettişleri Kurulu Başkanı' na ulaştırması sağlanmış daha sonra anketler araştırmacı tarafından toplu halde alınmıştır.

İlköğretim Müfettişlerine dağıtılan ve geri toplanabilen anket sayısı Tablo 1' de gösterilmiştir.

Tablo: 1 Örneklem Grubuna Dağıtılan ve Geri Dönen Anketlerin Oranı

Denekler	Dağıtılan Toplam Anket "N"	Geri Dönen Anket "N"	Geri Dönen Anket "%" "
Elazığ	45	44	97.77
Malatya	54	44	81.48
Bingöl	16	14	87.5
Toplam	115	102	88.69

Tablo 1' de deneklere dağıtılan 115 anketten % 88,69 ' sı geri dönmüştür.

Uygulamalar sonucunda geçersiz sayılan anket çıkmamış, analizler 102 geçerli anket sayısına dayalı olarak yapılmıştır.

Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Anket sonucu elde edilen verilerin F.Ü. Bilgi İşlem Daire Başkanlığı' da bulunan SPSS For WINDOWS Release 6.0 Paket programında işlenmiştir.

Deneklerin anket sorularına verdikleri cevaplar, frekans dağılımı ve yüzdeler şeklinde özetlenerek yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde deneklerden elde edilen kişisel bilgilere ilişkin bulgular, anket sonucu elde edilen bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

Deneklerin Kişisel Özellikleri:

Tablo 2 ' de deneklerin görev ünvanlarına göre dağılımı görülmektedir. Buna göre araştırmaya katılan deneklerin %97.1' i ilköğretim Müfettişi, %2.9'u ise ilköğretim Müfettiş yardımcısıdır.

Bu oranlar Elazığ, Malatya, Bingöl illeri Milli Eğitim Müdürlüklerinde görev yapan ilköğretim Müfettişlerinin % 88,69 kapsamaktadır.

Tablo: 2 Deneklerin Görev Ünvanlarına Göre Dağılımı

Görev Ünvanı	N	%
İlköğretim Müfettişi	99	97,1
İlköğretim Müfettiş Yardımcısı	3	2,9
Toplam	102	100.0

Deneklerin ilköğretim Müfettişliği görevindeki mesleki deneyimlerine göre dağılımları Tablo 3' de verilmiştir. Araştırmaya katılanların %72,5' i 1 ile 5 yıl arası, % 4,9'u ile 10 yıl arası, % 9,8' i 11 ile 15 yıl arası, % 4,9' u 16 ile 20 yıl arası, % 7,8'i 21 yıl üzerinde mesleki deneyime sahip oldukları görülmektedir. Buna göre araştırmamızın en yoğun grubu % 72, 5 ile 1-5 yıl arası mesleki deneyimi olan kesimdir.

Toblo: 3 Deneklerin Mesleki Kıdemlerine Göre Dağılımları

Deneklerin Mesleki Kıdemi	N	%
1-5 yıl	74	72,5
6-10 yıl	5	4,9
11-15 yıl	10	9,8
16-20 yıl	5	4,9
21- daha fazla	8	7,8
Toplam	102	100,0

Deneklerin ilköğretim Müfettişliğine atanmalarına esas olan eğitim durumları Tablo 4' de verilmiştir.

Araştırmaya katılanların % 21,6' sı Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yöneticiliği ve Deneticiliği Bilim Dalı mezunu oldukları, % 57,8' i M.E.B. ile Üniversitelerin işbirliği ile açılan Eğitim Yöneticiliği ve Deneticiliği Bilim Dalında Lisans Tamamlama Programı mezunu ve % 20,6' sı ise, M.E.B.' ca açılan Müfettişlik kursu mezunu oldukları görülmektedir.

Araştırmamızın en yoğun kısmı % 57,8 ile M.E.B. Üniversite işbirliği yapılarak açılan Eğitim Yöneticiliği ve Deneticiliği Bilim Dalında Lisans Tamamlama Programını bitiren kesimdir.

Toblo: 4 Deneklerin Müfettişliğe Atanmalarına Esas Olan Eğitim Durumları

Eğitim Durumları	N	%
Eğitim Fak. Eğitim Bilimleri E.Y. ve Deneticiliği Bilim Dalı	22	21,6
M.E.B.-Üniversite işbirliği ile açılan E.Y. ve Denetimi Bilim dalında Lisans Tamamlama	59	57,8
M.E.B.'ca açılan Müfettişlik Kursu	21	20,6
Toplam	102	100,0

Deneklerin hizmet öncesi aldıkları eğitimde halk eğitimine ilişkin ders alma durumları Tablo 5' de verilmiştir.

Araştırmaya katılanların % 42,2' sinin hizmet öncesi eğitimlerinde halk eğitimine ilişkin ders aldığı, % 57,8' inin ise hizmet öncesi eğitimlerinde böyle bir ders almadıkları görülmektedir.

H.E.M.' nin denetimlerini yapma görevini ifa eden ilköğretim müfettişlerinin % 57,8 gibi büyük bir oranının hizmet öncesi eğitimde halk eğitimine ilişkin ders almamış olmaları, etkili bir denetimin yapılamamasına sebep olabileceği düşünülmektedir.

Tablo: 5 Deneklerin Hizmet öncesi Aldıkları Eğitimde Halk Eğitimine İlişkin Ders Alma Durumları

Hizmet Öncesi Eğitim Durumları	N	%
Hizmet öncesi eğitimlerinde halk eğitimine ilişkin ders alanlar	43	42,2
Hizmet öncesi eğitimlerinde halk eğitimine ilişkin ders almayanlar	59	57,8
Toplam	102	100.0

Deneklerin H.E.M.' nin denetimi ile ilgili herhangi bir hizmetiçi kurs veya seminerine katılma durumları Tablo 6'da verilmiştir.

Araştırmaya katılanların %12.7 sinin H.E.M.' nin denetimi ile ilgili hizmetiçi eğitim kurs veya seminere katıldığı ancak, % 83.3' nün ise böyle bir hizmet içi eğitim, kurs veya seminerine katılmadıkları görülmektedir.

Örgün eğitim kurumlarının (ilköğretim) denetimi amacıyla hizmet öncesi eğitime alınmış ilköğretim müfettişlerinin H.E.M.' nin denetimi konusunda hizmetiçi eğitim kursu veya seminerine alınmamış olması, denetimden beklenen verimin sağlanamaması hususunda başlatıcı değişken olacağı düşünülmektedir.

Tablo: 6 Deneklerin H.E.M.' nin Denetimi İle İlgili Herhangi Bir Hizmet İçi Eğitim Kurs Veya Seminere Katılma Durumları.

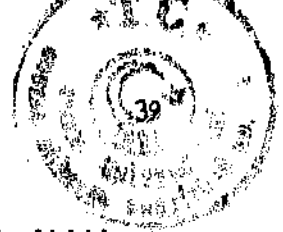
H.E.M.' ye denetimi konusunda hizmetiçi eğitime katılma durumu	N	%
Katılanlar	13	12.7
Katılmayanlar	89	87.3
TOPLAM	102	100.0

H.E.M.' nin Denetimlerini yapan İlköğretim Müfettişlerinin, Bu Denetimde Kendilerini Yeterli Görme Düzeylerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Deneklerin Halk Eğitimi konusunda aldıkları hizmet öncesi eğitimin yeterli olup olmaması ile ilgili görüşleri Tablo 7' de verilmiştir.

Araştırmaya katılanlar, "İlköğretim Müfettişlerinin Halk Eğitimi konusunda aldıkları hizmet öncesi eğitim yeterlidir." görüşüne % 28.4'ü hiç katılmazken, %31.4'ü az katılmakta ve %26.5'i orta düzeyde yeterli görmektedir. Deneklerin %8.8'i bu görüşe katılırken, % 4.9'ü ise tamamen yeterli oldukları görüşüne katılmaktadır.

Müfettişlerin yarısından fazlasının, hizmet öncesi halk eğitimi konusunda alınan eğitimin yetersiz olduğu görüşüne katılmaları anlamlıdır. Yaşam boyu eğitimin çağın eğitimi olduğu günümüzde, bu eğitimi sağlayacak örgüt olan H.E.M.' nin önemi gözönünde bulundurulursa, bu kurumların denetiminin önemi daha iyi anlaşılacaktır. Bu nedenle, İlköğretim Müfettişlerinin hizmet öncesi eğitimlerinde halk eğitimi konusuna gereken önemin verilmesi gerekmektedir.

Tablo: 7 Deneklerin, ilköğretim Müfettişlerinin Halk Eğitimi Konusunda Aldıkları Hizmet Öncesi Eğitimin Yeterli Oluş Düzeylerine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	29	28.4
Az katılıyorum	32	31.4
Orta düzeyde katılıyorum	27	26.5
Katılıyorum	9	8.8
Tamamen Katılıyorum	5	4.9
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, yetişkin eğitiminin denetlenmesi konusunda ilköğretim müfettişlerinin yeterli olup olmamaları ile ilgili görüşleri Tablo 8' de gösterilmiştir. "İlköğretim müfettişleri yetişkin eğitiminin denetlenmesi konusunda yeterlidir". görüşüne, %11,8'i hiç katılmazken, % 33,3' ü az düzeyde katılmakta, % 31,4'ü orta düzeyde katılmakta %13,7' si katılmakta ve %9,8'i tamamen yeterli olduğuna katılmaktadır.

Deneklerin, % 50'ye yakınının, ilköğretim müfettişlerinin yetişkin eğitimini denetlemeleri konusunda yeterli olmadığı görüşleri anlamlıdır. Yaygın eğitimin, bir anlamda da yetişkin eğitiminin denetlenmesi görevi verilen ilköğretim müfettişlerinin bu görev konusunda kendilerini yeterli görmemeleri, H.E.M.' ye denetimi sürecinin gelişmesine katkılarının en az düzeyde olacağına da bir işareti anlamına gelebilir. İlköğretim müfettişlerinin hizmet öncesi eğitim programlarının bu eksikliği telafi edebilecek yeterliğe ulaştırılması, ihtiyaçların tesbitinden hareketle geliştirilmesinin gerekliliği görülmektedir.

Tablo: 8 Deneklerin İlköğretim Müfettişlerinin Yetişkin Eğitiminin Denetlenmesi Konusunda Yeterli Olma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	12	11.8
Az katılıyorum	34	33.3
Orta düzeyde katılıyorum	32	31.4
Katılıyorum	14	13.7
Tamamen Katılıyorum	10	9.8
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, İlköğretim Müfettişlerinin mesleki eğitimin denetimi konusunda yeterli olup olmadıkları ile ilgili görüşleri Tablo 9' da gösterilmiştir. "İlköğretim Müfettişleri mesleki eğitimin denetimi konusunda yeterlidir." görüşüne %14.7' si hiç katılmazken, % 20.6'sı az düzeyde katılmakta, % 35.3'ü orta düzeyde katılmakta ve % 19.6' sı bu görüşe katılırken, % 9.8'i tamamen yeterli olduğu görüşüne katılmaktadır.

Mesleki eğitim faaliyetlerinin büyük yer tuttuğu H.E.M.'nin faaliyetlerinin denetiminde; eğitim, öğretim, üretim sürecini geliştirmesi beklenen ilköğretim müfettişlerinin mesleki eğitim çıkışlı olmamaları ve deneklerin %35.3 'ünün yetersiz olması ve yine % 35.3'ünün ise ancak orta düzeyde yeterli olması deneklerin bu sürece katkılarının istenen düzeyde olmadığını göstermektedir. Oysaki, H.E.M.'nin denetiminde Mesleki eğitim etkinliklerinin denetlenmesi büyük önem taşımaktadır.

Tablo:9 Deneklerin, İlköğretim Müfettişlerinin Mesleki Eğitimin Denetlenmesi Konusunda Yeterli Olma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	15	14.7
Az katılıyorum	21	20.6
Orta düzeyde katılıyorum	36	35.3
Katılıyorum	20	19.6
Tamamen Katılıyorum	10	9.8
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, ilköğretim Müfettişlerinin yetişkin eğitimi, mesleki eğitim, yetişkin psikolojisi, sosyal psikoloji, halk eğitimi v.b. konularda yeterli alan bilgisine sahip olma düzeylerine ilişkin görüşleri Tablo 10'da verilmiştir. "İlköğretim Müfettişlerinin yetişkin eğitimi, mesleki eğitim, yetişkin psikolojisi, sosyal psikoloji, halk eğitimi v.b. konularda yeterli alan bilgisine sahiptir". görüşüne deneklerin %13.7' si hiç katılmazken, % 23.5.'sı az düzeyde katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin % 38.3'i orta düzeyde katılmakta ve % 19.6' sı bu görüşe katıldığını belirtirken, % 4.9'u tamamen yeterli olduğu görüşüne katılmaktadır.

H.E.M.'ye çalışmalarında eğitim-öğretim-üretim sürecinin gelişmesine katkı sağlaması beklenen ilköğretim müfettişlerinin alanla ilgili olan temel bilim dalları hakkında teorik bilgiye sahip olması gerekirken; Tablo 10' daki verilere göre, müfettişlerin bu görüşe toplam %24.5' i bu konularda yeterli olduklarına inanmaktadırlar. Deneklerin çoğunluğunun katılmaması anlamlı görülmektedir. Alınan hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim eğitim programlarının bu doğrultuda geliştirilmesi gerektiği söylenebilir.

Tablo:10 Deneklerin, H.E.M.'ni Denetleyecek Müfettişlerin Yetişkin Eğitimi, Mesleki Eğitim, Yetişkin Psikolojisi, Sosyal Psikoloji, Halk Eğitimi V.B. Konularda Yeterli Alan Bilgisine Sahip Olma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	14	13.7
Az katılıyorum	24	23.5
Orta düzeyde katılıyorum	39	38.3
Katılıyorum	20	19.6
Tamamen Katılıyorum	5	4.9
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, ilköğretim müfettişlerinin, H.E.M. alan çalışmalarının nasıl yapılacağı konusunda rehberlik yapma açısından yeterli olma düzeylerine ilişkin görüşleri Tablo 11' de verilmiştir. "İlköğretim Müfettişlerinin, alan çalışmalarının denetlenmesi ve nasıl yapılacağı konusunda rehberlik yapma açısından yeterlidir" görüşüne deneklerin %12.7' si hiç katılmazken, % 35.4.'ü az düzeyde katılmaktadır. Deneklerin % 33.3'ü müfettişlerin rehberlik yapma açısından yeterli olma düzeyini, orta düzeyde yeterli görürken, % 12.7' si bu görüşe katılmakta, ancak % 5.9'u yeterli olduğu görüşüne tamamen katılmaktadır.

H.E.M.'nin çalışmalarında toplumsal kalkınmamız açısından beklenen yararın sağlanması, açılması düşünülen kurslarla ilgili, yapılması gereken alan çalışmalarının sağlıklı yapılmasına bağlıdır. Alan çalışmalarını denetleyen müfettişlerin bu konuda yetersiz olması beklenen katkının sağlanması engelleyebilir. Tablo 11 verilerine göre müfettişlerin bu konuda yetersiz

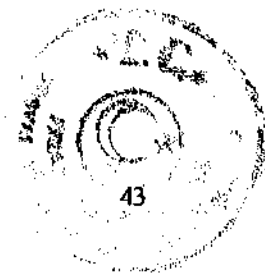
olduğunu belirtmeleri, denetim süreci açısından hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimle ilköğretim müfettişlerinin halk eğitim merkezlerinde olan çalışmalarının nasıl yapılacağı konusunda yeterli rehberlik yapabilecek şekilde yetiştirilmeleri gerektiğini ortaya çıkarmaktadır.

Tablo:11 Deneklerin, İlköğretim Müfettişlerinin H.E.M.'Nin Alan Çalışmalarını Denetlenmesiyle, Yöneticilere Alan Çalışmalarının Nasıl Yapılacağı Konusunda Rehberlik Yapma Açısından Yeterli Olma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	13	12.7
Az katılıyorum	36	35.4
Orta düzeyde katılıyorum	34	33.3
Katılıyorum	13	12.7
Tamamen Katılıyorum	6	5.9
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, ilköğretim müfettişlerinin H.E.M. yöneticileri görevlerinden program geliştirme çalışmalarını denetleme ve bu çalışmaların yürütülmesini geliştirme açısından yeterli olma düzeylerine ilişkin görüşleri Tablo 12' de verilmiştir."İlköğretim Müfettişleri H.E.M.' de program geliştirme çalışmalarını denetleme ve bu çalışmaların yürütülmesini geliştirme açısından yeterlidir". görüşüne deneklerin %18,6'ı hiç katılmazken, % 34.4.'ü az katılmaktadır. Deneklerin %29.4'ü orta düzeyde yeterli görürken, %12.7' si katılmakta, ancak % 4.9'u tamamen yeterlidir görüşüne katılmaktadır.

M.E.B. açılacak kurslarla ilgili H.E.M. yelere çerçeve program gönderir. H.E.M. nin kendi yörelerinin ihtiyaçları doğrultusunda program geliştirme çalışmalarını yapmalarının sağlıklı olacağı düşünülmektedir. Bu açıdan, H.E.M. ye denetiminde program geliştirme çalışmaları da önemli yer tutar. Ancak, müfettişlerin yarıdan fazlasının (%53) bu konuda yetersiz olması program geliştirme konusunda müfettişlerine öncelikli olarak yetiştirilmesi sorununu gündeme getirmektedir.

Tablo: 12 Deneklerin, İlköğretim Müfettişlerinin H.E.M.'nin Yöneticilerinin Görevlerinden "Program Geliştirme" Çalışmalarını Denetleme Ve Bu Çalışmaların Yürütülmesini Geliştirme Açısından Yeterli Olma Düzeylerine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	19	18.6
Az katılıyorum	35	34.4
Orta düzeyde katılıyorum	30	29.4
Katılıyorum	13	12.7
Tamamen Katılıyorum	5	4.9
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, İlköğretim Müfettişlerinin H.E.M.'nin döner sermaye etkinliklerinin denetlenmesi konusunda yeterli olma düzeylerine ilişkin görüşleri Tablo 13' de verilmiştir. "İlköğretim Müfettişleri H.E.M.'nin döner sermaye etkinliklerinin denetlenmesi konusunda yeterlidir." görüşüne; %30.4'ü hiç katılmazken, %28.4.'ü az katılmakta, %27.5'ü orta düzeyde katılmaktadır. Bu görüşe deneklerin %10.8' si katılırken, % 2.9'u tamamen yeterli olduğu görüşüne katılmaktadır.

M.E.B. Halk Eğitim Merkezlerinin döner sermayelerine işlerlik kazandırılmasını isterken, döner sermayesi kurulmamış H.E.M. de ise döner sermaye çalışmalarının başlatılması emirleri dikkat çekmektedir. İlköğretim Müfettişlerinin bu konuda yetenek ve yeterliliklerini artırıcı çalışmalara büyük ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Bu konuda müfettişlerin %58.8' nin yetersiz olduğu, sorunun ciddiyetini ifade etmektedir.

Tablo:13 Deneklerin, İlköğretim Müfettişlerinin H.E.M.Ye Döner Sermaye Etkinliklerinin Denetlenmesi Konusunda Yeterli Olma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	31	30.4
Az katılıyorum	29	28.4
Orta düzeyde katılıyorum	28	27.5
Katılıyorum	11	10.8
Tamamen Katılıyorum	3	2.9
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, ilköğretim Müfettişlerinin H.E.M.'nin rehber öğretmenlerinin özel görev alanlarında eğitim sürecini geliştirici denetim yapma açısından yeterli olma düzeylerine ilişkin görüşleri Tablo 14' de verilmiştir. "İlköğretim Müfettişleri H.E.M.'nin rehber öğretmenlerinin özel görev alanlarında eğitim sürecini geliştirici denetim yapma açısından yeterlidir." görüşüne; %20.6'sı hiç katılmazken, %26.5'i az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %35.3'ü orta düzeyde katılırken, %11.8'i katılmakta ve % 5.9'u ise tamamen katılmaktadır.

H.E.M.'nin rehber öğretmeni, kurumda usta öğreticilerin yetenek ve yeterliklerinin geliştirilmesi, kursların başarısı açısından öncelikle eğitimsel tedbirlerin alınması konusunda kritik bir görev yüklenmişlerdir. Rehber öğretmenlerin denetim sürecinde yetenek ve yeterliklerinin geliştirilmesine katkı sağlanması, kurumun çalışmalarının bütününe yansiyabilecektir. Ancak müfettişlerin yarıya yakınının (%47) bu konuda yeterli olmaması, denetimden sağlanacak katkıyı azalttığı düşünülmekte ve hizmet öncesi ve sonrası eğitim programlarında yer verilmesi gereken bir husus olduğu düşünülmektedir.

Tablo: 14 Deneklerin İlköğretim Müfettişlerinin H.E.M.'Nin Rehber Öğretlerinin Özel Görev Alanlarında Eğitim Sürecini Geliştirici Denetim Yapma Açısından Yeterli Olma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	21	20.5
Az katılıyorum	27	26.5
Orta düzeyde katılıyorum	36	35.3
Katılıyorum	12	11.8
Tamamen Katılıyorum	6	5.9
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, ilköğretim Müfettişlerinin mesleki eğitim sürecinde kullanılabilecek araç-gereçleri tanıma, daha etkili kullanılmasını sağlama konusunda rehberlik yapabilmek açısından yeterli olma düzeyleri Tablo 15' de verilmiştir. "İlköğretim Müfettişleri mesleki eğitim sürecinde kullanılabilecek araç-gereçleri tanıma, daha etkili kullanılmasını sağlama konusunda rehberlik yapabilme açısından yeterlidir." görüşüne; %22,5'i hiç katılmazken, %26.4'ü az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %32.4'ü orta düzeyde katılırken, %11.8'i katılmakta ve % 6.9'u tamamen katılmaktadır.

H.E.M.' de açılan kurslarda genelde mesleki eğitim verilmektedir. İstenilen tutum, değer ve davranışların hedef kitleye kazandırılması, eğitim durumlarının düzenlenmesinde öğrencilerin kullanımına sunulan araç-gereçlerin bolluğu ve etkin kullanımı ile doğru orantılıdır. Denetim sürecinde, bu araç-gereçlerin denetim elemanınca tanınması, daha etkili nasıl kullanılabileceği konusunda bilgi sahibi olunması denetimin işlevsel olmasını sağlar. Ancak Tablo 15' de görüldüğü gibi müfettişlerin yarıya yakını (48.9) bu konuda yetersiz ise sürece katkısının sınırlı olacağı ileri sürülebilir.

Tablo: 15 Deneklerin İlköğretim Müfettişlerinin Mesleki Eğitim Sürecinde Kullanılabilecek Araç-Gereçleri Tanıma, Daha Etkili Kullanılmasını Sağlama Konusunda Rehberlik Yapabilme Açısından Yeterli Olma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	23	22.5
Az katılıyorum	27	26.4
Orta düzeyde katılıyorum	33	32.4
Katılıyorum	12	11.8
Tamamen Katılıyorum	7	6.9
TOPLAM	102	100.0

H.E.M.' ye Denetiminde Kullanılan Teftiş Formlarını ilköğretim Müfettişlerinin Yeterli Görme Düzeylerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Deneklerin, H.E.M.'nin denetiminde kullanılan yönetici teftiş formunu yeterli görme düzeyleri Tablo 16' da verilmiştir. "H.E.M.'nin denetiminde kullanılan yönetici teftiş formu yeterlidir." görüşüne; %9.8'i hiç katılmazken, %17.6'sı az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %39.2'si orta düzeyde katılırken, %27.5'i katılmakta ve % 5.9'u tamamen katılmaktadır.

H.E.M.' de yöneticilerinin denetimi, teftiş yönergisinde yer alan, görev alanlarına dönük, gözlenmesi istenen her bir davranışa taktir edilen puanlarla detaylandırılmış teftiş formu ile yapılmaktadır. Deneklerin ancak %22.5'i çok yetersiz görürken, yönetici teftiş formunun eksiklerine rağmen kullanımda amaca hizmet ettiği kanaatleri olduğu düşünülmektedir. Ancak, yönetici teftiş formu gözlem ölçütleri üzerinde yapılacak bir araştırma ile formun geliştirilmesinin sağlanabileceği söylenebilir.

Tablo: 16 Deneklerin , H.E.M.' Ye Denetiminde Kullanılan Yönetici Teftiş Formunu Yeterli Görme Düzeylerine İlişkin Görüşleri.

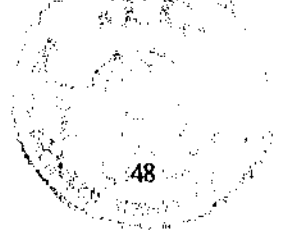
Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	10	9.8
Az katılıyorum	18	17.6
Orta düzeyde katılıyorum	40	39.2
Katılıyorum	28	27.5
Tamamen Katılıyorum	6	5.9
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, H.E.M.' ye denetiminde kullanılan rehber öğretmen teftiş formunu yeterli görme düzeyleri Tablo 17' de verilmiştir. "H.E.M.'ye denetiminde kullanılan rehber öğretmen teftiş formu yeterlidir" görüşüne; % 5.9'u hiç katılmazken, %16.7'si az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %40.2'si orta düzeyde katılırken, %29.4'ü katılmakta ve % 7.8'i ise tamamen katılmaktadır.

H.E.M.' ye rehber öğretmenin denetimi, H.E.M. faaliyetlerinin başarısında önemli yere sahiptir. Bu nedenle teftiş formunun amaca hizmet etme boyutu da o düzeyde önemlidir. Çünkü, bu sürecin gelişmesine dönük rehberlik faaliyetleri formda yer alan ölçütler ışığında gerçekleşecektir. Deneklerin görüşlerine göre formda çok büyük yetersizlik yoktur. Ancak, çok çok iyi bir form da değildir. Çünkü, yeterli olduğu görüşüne katılanlar yığılımlı yüzdellekle % 37.2'dir.

Tablo: 17 Deneklerin, H.E.M.' Ye Denetiminde Kullanılan Rehber Öğretmen Teftiş Formunu Yeterli Görme Düzeylerine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	6	5.9
Az katılıyorum	17	16.7
Orta düzeyde katılıyorum	41	40.2
Katılıyorum	38	29.4
Tamamen Katılıyorum	8	7.8
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, H.E.M.' ye denetiminde kullanılan öğretmen ve usta öğretici teftiş formunu yeterli görme düzeyleri Tablo 18 'de verilmiştir. Deneklerin," H.E.M.' ye denetiminde kullanılan öğretmen ve usta öğretici teftiş formu yeterlidir." görüşüne; % 7.8'i hiç katılmamakta, %16.7'si az katılmaktadır. Deneklerin %44.1'i orta düzeyde katılırken, %26.5'i katılmakta ve % 4.9'u tamamen katılmaktadır.

Öğretmen ve usta öğretici teftiş formunu deneklerin % 44.1'i orta düzeyde yeterli görmektedir. Ancak deneklerin % 24.5' inin hiç katılmıyorum ve az katılıyorum görüşlerinde yoğunlaşmaları da denetim formlarının ayrı ayrı düzenlenmesi konusunda belli bir kanıyı ortaya koymaktadır.

Tablo: 18 Deneklerin, H.E.M.' Ye Denetiminde Kullanılan Öğretmen Ve Usta Öğretici Teftiş Formunu Yeterli Görme Düzeylerine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	8	7.8
Az katılıyorum	17	16.7
Orta düzeyde katılıyorum	45	44.1
Katılıyorum	27	26.5
Tamamen Katılıyorum	5	4.9
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, Teftiş formlarında yer alan maddelerin müfettiş tarafından objektif olarak denetlenebilirliğine ilişkin görüşleri Tablo 19' da verilmiştir. "Teftiş formlarında yer alan maddeler müfettişler tarafından objektif olarak denetlenebilir." görüşüne deneklerin % 5.9 hiç katılmazken, %18.6' sı az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %40.2'si orta düzeyde katılırken, %26.5'i katılmakta ve % 8.8'i tamamen katılmaktadır.

Teftiş formlarında yer alan maddelerin müfettişler tarafından objektif olarak denetlenebilirliğine deneklerin % 40.2' nin orta düzeyde katılması, %26.2 ise katılıyorum seçeneğini belirtmesi anlamlı bulunmaktadır. Müfettişlerin

yetenek ve yeterlikleri oranında bu denetim-gözlem ölçütlerine işlerlik kazandırabilecekleri söylenebilir.

Tablo: 19 Deneklerin Teftiş Formlarında Yer Alan Maddelerin, Mufettişler Tarafından Objektif Denetlenebilirliğine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	6	5.9
Az katılıyorum	19	18.6
Orta düzeyde katılıyorum	41	40.2
Katılıyorum	27	26.5
Tamamen Katılıyorum	9	8.8
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, teftiş formlarında belirlenen ölçütlerle eğitim-öğretim sürecini geliştirici çalışmaların yapılabilirliğine ilişkin görüşleri Tablo 20' de verilmiştir. "Teftiş formlarında belirlenen ölçütlerle eğitim-öğretim sürecini geliştirici çalışmalar yapılabilir." görüşüne deneklerin % 6.9'u hiç katılmazken, %24.5'i az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %30.4'ü orta düzeyde katılırken, %33.3'ü katılmakta ve % 4.9'u tamamen katılmaktadır.

Teftiş formlarında yer alan ölçütlerle eğitim-öğretim-üretim sürecini geliştirici etkinliklerin yapılabileceği görüşüne deneklerin % 30.4' ünün orta düzeyde , % 33.3' nün katılması anlamlı bulunmuştur. Mevcut teftiş formları ile de eğitim-öğretim-üretim sürecini geliştirici denetimin yapılabileceği söylenebilir.

Tablo: 20 Deneklerin Teftiş Formlarında Belirlenen Ölçütlerle Eğitim-Öğretim Sürecini Geliştirici Çalışmalar Yapılabilirliğine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	7	6.9
Az katılıyorum	25	24.5
Orta düzeyde katılıyorum	31	30.4
Katılıyorum	34	33.3
Tamamen Katılıyorum	5	4.9
TOPLAM	102	100.0

H.E.M.'nin Mevcut Denetim Formları ile Yapılan Denetim Uygulamasının Etkililiğini Belirlemeye Yönelik Bulgular ve Yorumlar

Deneklerin, H.E.M.' ye denetim öncesinde grup üyesi müfettişlerin yeterliklerine göre grup içi iş bölümü yapıma düzeyleri Tablo 21'de verilmiştir. "H.E.M.'nin denetimi öncesinde grup üyesi müfettişlerin yeterliklerine göre grup içi işbölümü yapılmaktadır." görüşüne deneklerin %47.7'si hiç katılmazken, %47.7'si az katılmaktadır. Bu görüşe deneklerin %23.5'i orta düzeyde katılırken, %26.5'i katılmakta, %26.6'ı ise tamamen katılmaktadır.

Farklı gruplarda farklı uygulamaların olduğu, bu konuda bazı grupların uygulamada bu konuyu ihmal ettikleri düşünülmektedir. Sorunun çözümü açısından grup başkanlarının seçilmesinde daha hassas olunmasının, bu süreci işletmeleri konusunda ikna edilmelerinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Tablo: 21 Deneklerin, H.E.M.'nin Denetimi Öncesinde Grup Üyesi Müfettişlerin Yeterliklerine göre Grup İçi İşbölümü Yapma Düzeylerine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	15	14.7
Az Katılıyorum	15	14.7
Orta Düzeyde Katılıyorum	24	23.5
Katılıyorum	27	26.5
Tamamen Katılıyorum	21	20.6
Toplam	102	100.0

Deneklerin H.E.M.'nin denetim formlarında yer alan ölçütlerin herbirine ayrı ayrı bakılarak denetim yapılmasına ilişkin görüşleri Tablo 22' de verilmiştir. "Deneklerin, H.E.M.'nin denetim formlarında yer alan ölçütlerin herbirine ayrı ayrı bakılarak denetim yapılmaktadır." görüşüne deneklerin, %7.8'i hiç katılmazken, %9.8'i az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %23.5'i orta düzeyde katılırken, %38.2'si katılmakta, %20.7'si ise tamamen katılmaktadır.

Deneklerin yarısından fazlası (58.9'u) denetim formunda yer alan ölçütlere ayrı ayrı bakılarak denetim yapılmaktadır görüşüne katılırken, %23.5'i orta düzeyde katılması düşündürücü bir sonuçtur. Ancak, ölçütlerin herbirine ayrı ayrı bakılarak denetim yapılması da sürece katkı sağlamaya yeterli olmayacağı, gerçek katkının müfettişin yetenek ve yeterikleri ile şekil kazanacağı düşünülmektedir.

Tablo: 22 Deneklerin, H.E.M.'nin Denetim Formlarında Yer Alan Ölçütlerin Herbirine Ayrı Ayrı Bakılarak Denetim Yapılmasına İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	8	7.8
Az Katılıyorum	10	9.8
Orta Düzeyde Katılıyorum	24	23.5
Katılıyorum	39	38.2
Tamamen Katılıyorum	21	20.7
Toplam	102	100.0

Deneklerin, H.E.M.'nin yönetiminin faaliyetlerinin teftişine ayrılan sürenin yeterli olma düzeyine ilişkin görüşleri Tablo 23'de verilmiştir. "H.M.E'ye yönetim faaliyetlerinin teftişine ayrılan süre yeterlidir." görüşüne deneklerin, %11.7'i hiç katılmazken, %9.8'i az katılmaktadır. %30.4'ü orta düzeyde katılırken, %31.4'ü katılmakta ve %16.7'si tamamen katılmaktadır.

Deneklerin yaklaşık yarısının (yığılımlı %48.1)'nin, H.E.M. yöneticilerinin denetimine ayrılan sürenin yeterli olduğu görüşüne katılırken, toplam %21.5'nin katılmamasının sebebinin farklı teftiş grupları şeklinde çalışmanın ve grup başkanlarının denetim anlayışlarının bu çalışmalarını etkilemesi biçiminde açıklanabilir.

Tablo: 23 Deneklerin, H.E.M.'nin Yönetim Faaliyetlerinin Teftişine ayrılan Sürenin Yeterli Olma Düzeyine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	12	11.7
Az Katılıyorum	10	9.8
Orta Düzeyde Katılıyorum	31	30.4
Katılıyorum	32	31.4
Tamamen Katılıyorum	17	16.7
Toplam	102	100.0

Deneklerin H.E.M.'nin denetiminde öğretmen ve usta öğreticilerin ders teftişlerine ayrılan sürenin yeterli olma düzeyine ilişkin görüşleri Tablo 24' te verilmiştir.

"Deneklerin, H.E.M.'ye denetiminde öğretmen ve usta öğreticilerin ders teftişlerine ayrılan süre yeterlidir." görüşüne %8.8'i hiç katılmazken, %16.7'si az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %34.3'ü orta düzeyde katılırken, %26.5'i katılmakta, %13.7'si tamamen katılmaktadır.

Ders denetiminin genelde yeter sürede yapıldığı, ancak, müfettişlerin görev bilinci ve mesleki tutum, değer ve davranışlardaki farklılıklar nedeniyle uygulamada bazı farklılaşmaların ders denetimine ayrılan süreyi de olumlu ya da olumsuz etkilediği düşünülmektedir. Bununla birlikte müfettişlerin Halk Eğitim Merkezlerini denetlemeleri yanında, ilköğretim kurumları ve diğer eğitim kurumlarını denetlemek zorunda kalmaları, denetimin süresine daha iyimser bakmalarını etkilemiş olabilir.

Tablo: 24 Deneklerin, H.E.M.'nin Denetiminde Öğretmen ve Usta Öğreticilerin
Ders Teftişlerine Ayrılan Sürenin Yeterli Olma Düzeyine İlişkin
Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	9	8.8
Az Katılıyorum	17	16.7
Orta Düzeyde Katılıyorum	35	34.3
Katılıyorum	27	26.5
Tamamen Katılıyorum	14	13.7
Toplam	102	100.0

Deneklerin, H.E.M.'de usta öğreticilerin ders dışı etkinliklerinin denetimlerine ayrılan sürenin yeterli olma düzeyine ilişkin görüşleri Tablo 25'de verilmiştir. "H.E.M.'de usta öğreticilerin ders dışı etkinliklerinin denetimine ayrılan süre yeterlidir." görüşüne deneklerin %12.7'si hiç katılmazken, %24.5'i az katılmaktadır. Bu görüşe deneklerin %32.4'ü orta düzeyde katılırken, %19.6'sı katılmakta, %10.8'i tamamen katılmaktadır.

Deneklerin %37.3'ünün (yığılımlı yüzde) usta öğreticilerin ders dışı etkinliklerinin denetlenmediği görüşünü belirtmeleri yanında, %32.4'nün ancak orta düzeyde yürütüldüğü görüşleri manidardır. Bunun sebebinin müfettişlerin çalışma şartlarındaki güçlükler, görev alanlarının genişliği olduğu düşünülmektedir.

Tablo: 25 Deneklerin, H.E.M.'de Usta Öğreticilerin Ders Dışı Etkinliklerinin
Denetimlerine Ayrılan Sürenin Yeterli Olma Düzeyine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	13	12.7
Az Katılıyorum	25	24.5
Orta Düzeyde Katılıyorum	33	32.4
Katılıyorum	20	19.6
Tamamen Katılıyorum	11	10.8
Toplam	102	100.0

Deneklerin H.E.M.'de rehber öğretmenlerin etkinliklerinin denetimine ayrılan sürenin yeterli olma düzeyine ilişkin görüşleri Tablo 26'da verilmiştir. "H.E.M.'de rehber öğretmenlerin etkinliklerinin denetimine ayrılan süre yeterlidir." görüşüne %10.8'i hiç katılmazken, %20.5'si az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %32.4'ü orta düzeyde katılırken %24.5'i katılmakta, %11.8'i tamamen katılmaktadır.

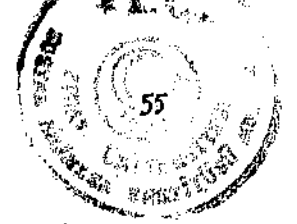
Denetim sürecinin işleminde, süre açısından sorunlar olduğu ileri sürülebilir. Çünkü, denetim sadece defter ve dosyalar üzerinde yapılmayıp, kurum, ders dışı etkinliklerini, usta öğreticilere dönük eğitimsel çalışmalarını da kapsamaktadır. Bu çalışmaların gerçekten denetlendiği mesajının verilmesi, görevin daha ciddi yapılmasına da zemin hazırlayabilir.

Tablo: 26 Deneklerin, H.E.M.'de Rehber Öğretmenlerin Etkinliklerinin Denetimine Ayrılan Sürenin Yeterli Olma Düzeyine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	11	10.8
Az Katılıyorum	21	20.5
Orta Düzeyde Katılıyorum	33	32.4
Katılıyorum	25	24.5
Tamamen Katılıyorum	12	11.8
Toplam	102	100.0

H.E.M.'ye Yöneticilerinin Denetimi Açısından Yapılan Denetim Uygulamasının Etkililiğini Belirlemeye Dönük Bulgu ve Yorumlar

Deneklerin, H.E.M.'nin fiziki yapısı ile ilgili hususların denetimine ilişkin görüşleri Tablo 27'de verilmiştir. "H.E.M.'nin fiziki yapısı ile ilgili hususların denetimi yapılmaktadır" görüşüne deneklerin, %29'u hiç katılmazken, %5.9'u az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %18.6'sı orta düzeyde katılırken, %33.3'ü katılmakta, %39.3'si ise tamamen katılmaktadır.

Tablo 27'nin verilerine bakıldığında H.E.M.'nin fiziki yapısı ile ilgili hususların denetimlerinin yapıldığı görüşüne deneklerin yığılımlı yüzdeyle %72.6'nin katılması, denetim faaliyetinin çok iyi işlediğinin bir ifadesi olabilir.

Tablo: 27 Deneklerin, H.E.M.'nin Fiziki Yapısı ile İlgili Hususların Denetimine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	3	2.9
Az Katılıyorum	6	5.9
Orta Düzeyde Katılıyorum	19	18.6
Katılıyorum	34	33.3
Tamamen Katılıyorum	40	39.3
Toplam	102	100.0

Deneklerin, yöneticilerin çalışma faaliyetlerini planlamalarının denetimine ilişkin görüşleri Tablo 28'de verilmiştir. "Yöneticilerin çalışma faaliyetlerini planlamaları denetlenmektedir" görüşüne deneklerin %2.9'u hiç katılmamakta, %7'i az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %17.6'sı orta düzeyde katılırken, %48'i katılırken, %24.5'i tamamen katılmaktadır.

Yöneticilerin çalışma faaliyetlerini planlamalarının denetiminin yapıldığına deneklerin yığılımlı yüzdeyle % 72.5'nin katılması, bu denetimin iyi düzeyde yapıldığının ifadesidir. Bunun sebebinin ise, yönetmelikte açıkça istenen rutin bir iş olması ve klasikleşmiş bir yıllık çalışma planının olup olmadığına bakılması olduğu düşünülmektedir.

Tablo: 28 Deneklerin, Yöneticilerin Çalışma Faaliyetlerini Planlamalarının Denetimine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	3	2.9
Az Katılıyorum	7	7.0
Orta Düzeyde Katılıyorum	18	17.6
Katılıyorum	49	48.0
Tamamen Katılıyorum	25	24.5
Toplam	102	100.0

Deneklerin, yöneticilerin kendini geliştirme, personelini yetiştirme faaliyetlerinin denetimine ilişkin görüşleri Tablo 29'da verilmiştir. "Yöneticinin kendini geliştirme, personelini yetiştirme faaliyetlerinin denetimi yapılmaktadır." görüşüne deneklerin %5.9'u hiç katılmazken, %20.5'i az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %29.4'ü orta düzeyde katılırken, %32.4'ü katılmakta, %11.8'i tamamen katılmaktadır.

Örgütsel öğrenmenin gerekleri doğrultusunda, personelin yetenek ve yeterliklerinin geliştirilmesinde kurum yöneticisine büyük görev düşer. Deneklerin yığılımlı yüzdeyle %26.4'nin örgütsel öğrenme sürecinin denetiminin sağlıklı işlemediğine katılmaları, H.E.M.'nin de bu sürecin iyi işlemediği söylenebilir.

Tablo: 29 Deneklerin, Yöneticinin Kendini Geliştirme, Personelini Yetiştirme Faaliyetlerinin Denetimine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	6	5.9
Az Katılıyorum	21	20.5
Orta Düzeyde Katılıyorum	30	29.4
Katılıyorum	33	32.4
Tamamen Katılıyorum	12	11.8
Toplam	102	100.0

Deneklerin, açılan kurslarla ilgili, yapılan alan çalışmalarının, bilimsel ölçütler dahilinde yapılma düzeylerinin (örneklem alınan farklı mahallerde) denetimine ilişkin görüşleri Tablo 30'da verilmiştir. "Açılan kurslarla ilgili yapılan alan çalışmalarının, bilimsel ölçütler dahilinde yapılma düzeylerinin (örneklem alınan farklı mahallerde) denetimi yapılmaktadır." görüşüne deneklerin, %12.7'si hiç katılmamakta, %27.5'i az katılmaktadır. Bu görüşe deneklerin %43.1'i orta düzeyde katılırken %10.8'i katılmakta, %5.9'u tamamen katılmaktadır.

H.E.M.'ye alan çalışmaları açılacak kursların yöreye, toplumsal kalkınmamıza katkı sağlaması, bu konuda yapılması gereken alan çalışmalarının sağlıklı yapılmasıyla mümkün olacağı düşünülmektedir. Deneklerin önemli bir kısmının (%40.2) açılan kursların bilimsel ölçütler dahilinde denetiminin yapıldığına inanmadıkları görülmüştür. Bu sonuç alan çalışmalarının bilimsel araştırmalara dayalı olmadığı gibi, bu çalışmaların denetiminin de bilimsel ölçütleri yeterince içermediğini ifade edebilir.

Tablo: 30 Deneklerin, Açılan Kurslarla İlgili Yapılan Alan Çalışmalarının, Bilimsel Ölçütler Dahilinde Yapılma Düzeylerinin (Örneklem Alınan Farklı Mahallerde) Denetimine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	13	12.7
Az Katılıyorum	28	27.5
Orta Düzeyde Katılıyorum	44	43.1
Katılıyorum	11	10.8
Tamamen Katılıyorum	6	5.9
Toplam	102	100.0

Deneklerin açılacak olan kurslara talep oluşturmak için halka yönelik bilinçlendirme faaliyetlerinin denetimine ilişkin görüşleri Tablo 31'de verilmiştir. "Açılacak olan kurslara talep oluşturmak için halka yönelik bilinçlendirme faaliyetlerinin denetimi yapılmaktadır." görüşüne deneklerin %15.7'si hiç katılmazken, %34.3'ü az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %29.4'ü orta düzeyde katılırken %15.7'si katılmakta, %4.9'u tamamen katılmaktadır.

Eğitim d¼zeyi d¼ř¼k olan kitlelerin, eğitim talebinde bulunma d¼zeyi d¼ř¼k olacağından, açılacak kurslara d¼n¼k hedef kitlenin bilinçlendirilmesi çalışmaları ve bu s¼recin geliştirilmesi açısından da denetimi çok ¼nemlidir. Ancak deneklerin %50'nin bu denetimin yapılmasına katılmaması dikkate değer bir sonuçtur. Bu s¼recin sağlıklı işlemediği s¼ylenebilir. Bilinlenmemiş kesimin, aılabilecek kurslara katılımları ya da açılması için talepte bulunmaları en az d¼zeyde kalabileceği, gibi kurslarda, biçki-dikiş-nakiş kursu açılmasından ¼te mesafe alınamayacağı sorunun ¼n plana çıktığı d¼ř¼n¼lmektedir.

Tablo: 31 Deneklerin, Açılacak Olan Kurslara Talep Oluşturmak için Halka Y¼nelik Bilinçlendirme Faaliyetlerinin Denetimine İlişkin G¼r¼řleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	16	15.7
Az Katılıyorum	35	34.3
Orta D¼zeyde Katılıyorum	30	29.4
Katılıyorum	16	15.7
Tamamen Katılıyorum	5	4.9
Toplam	102	100.0

Deneklerin, eğitim-¼đretim problemlerinin tesbiti ve öz¼m amacıyla İI Planlama Kurulu toplantılarında gündeme getirerek öz¼m arama faaliyetlerinin denetimine ilişkin g¼r¼řleri Tablo 32'de verilmiştir. "Eğitim-¼đretim problemlerinin tesbiti ve öz¼m amacıyla İI Planlama Kurulu toplantılarında gündeme getirerek öz¼m arama faaliyetlerinin denetimi yapılmaktadır" g¼r¼ř¼ne; deneklerin %20.6'sı hiç katılmazken %30.4'¼ az katılmaktadır. Bu g¼r¼ře deneklerin %33.3'¼ orta d¼zeyde katılırken, %10.8'i katılmakta, %4.9'u ise tamamen katılmaktadır.

H.E.M. y¼neticilerinin eğitim-¼đretim problemlerini tesbitleri ve İI Planlama Kurulu toplantılarında öz¼m arama çalışmalarının denetimine ilişkin bulgular s¼recin gelişmesine b¼y¼k katkı sağlayacak bir çalışmanın yapılmadığını ortaya koymaktadır. Oysa, kurum içi etkinliklerde y¼neticilerin yetkisini, imkanını aşan sorunların öz¼m¼ halinde verimliliğin artacağı, bu sorunların öz¼m¼nde de İI Planlama Kurulu'nun etkili olacağı g¼z¼n¼ne alınarak, bu denetimin daha

sağlıklı yapılması ve İl Planlama Kurulu'nun daha işlevsel olmasının sağlanması gerekmektedir.

Tablo:32 Deneklerin,Eğitim-Öğretim Problemlerinin Tesbiti ve Çözüm amacıyla İl Planlama Kurulu Toplantılarında Gündeme Getirerek Çözüm Arama Faaliyetlerinin Denetimine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	21	20.6
Az Katılıyorum	31	30.4
Orta Düzeyde Katılıyorum	34	33.3
Katılıyorum	11	10.8
Tamamen Katılıyorum	5	4.9
Toplam	102	100.0

Deneklerin, kadrolu personelin istihdamının mevzuata göre yapılma çalışmalarının denetimine ilişkin görüşleri Tablo 33'de verilmiştir. "Kadrolu personelin istihdamının mevzuata göre yapılma çalışmalarının denetimi yapılmaktadır" görüşüne; deneklerin %9.8'i hiç katılmazken, %23.5'i az katılmaktadır. Bu görüşe deneklerin %36.4'ü orta düzeyde katılırken, %22.5'i katılmakta, %7.8'i tamamen katılmaktadır.

Tablo 33'deki veriler incelendiğinde kadrolu personelin mevzuata göre istihdamlarının yapılma düzeyi çok iyi denetlenebilecek iken, yapılmadığı, orta düzeyde bir denetimin uygulandığı söylenebilir. Kurumların yönetimlerine yansıyan, personel istihdamı, görevlendirilme alanlarına dönük daha yoğun hissedilen siyasi tasarruf nedeniyle yöneticilerin de pek rahat görev yapamadıkları, zaman zaman mevzuata uymayan uygulamalara girme durumunda kaldıkları, yapılan denetimde tesbitler yapılsa da uygulayıcılar üzerinde etkililiğin yetersiz kalacağı nedeniyle, bu konuda denetim uygulamasının orta düzeyde seyrettiği düşünülmektedir.

Deneklerin, yöneticinin, yönetim süreçlerini işletme başarısının denetimine ilişkin görüşleri tablo 35'de verilmiştir. "Yöneticinin, yönetim süreçlerini işletme başarısının denetimi yapılmaktadır." görüşüne; deneklerin %8.8'i hiç katılmazken, %25.5'i az katılmaktadır. Bu görüşe deneklerin %39.2'si orta düzeyde katılırken, %21.6'sı katılmakta, %4.9'u tamamen katılmaktadır.

H.E.M'ye yöneticilerinin yönetim süreçlerini işletme başarılarının denetiminin yapılması konusunda deneklerin %25.5'nin az katılması ve %39.2'nin orta düzeyde bir denetim yapıldığı görüşüne katılmaları denetim sürecinin sağlıklı işlemediğini göstermektedir. Bunun sonucunda kurum yöneticisinin yönetim hataları nedeniyle kurumun amaçlarının gerçekleşmemesinin sebepleri bulunamayacağı gibi, giderilme imkanının da kaybedileceği iddia edilebilir.

Tablo:35 Deneklerin, Yöneticinin Yönetim Süreçlerini İşletme Başarısının Denetimine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	9	8.8
Az Katılıyorum	26	25.5
Orta Düzeyde Katılıyorum	40	39.2
Katılıyorum	22	21.6
Tamamen Katılıyorum	5	4.9
Toplam	102	100.0

Deneklerin, kurumda tutulması gereken defter ve dosyaların mevzuat doğrultusunda tutulma düzeylerinin denetimine ilişkin görüşleri Tablo 36'da verilmiştir. "Kurumda tutulması gereken defter ve dosyaların mevzuat doğrultusunda tutulma düzeylerinin denetimi yapılmaktadır" görüşüne deneklerin, %1.0'ı hiç katılmazken, %6.9'u az katılmakta, %25.5'i orta düzeyde katılmakta, %45.1'i katılmakta ve %21.5'si tamamen katılmaktadır.

Kurumda tutulması gereken defter ve dosyaların mevzuat doğrultusunda tutulma düzeylerinin denetiminin yapıldığı görüşüne yönelik yüzde ile

deneklerin %66.6'sinin katılması, Tablo 36'da veriler incelendiğinde H.E.M.'nin denetiminde en iyi işleyen süreç olduğu söylenebilir. Bunun sebebinin kurumda tutulması, denetimde de teftişi gereken defter ve dosyaların yönetmelik ve yönergede ismen yer alması yanında, rutin bir iş olması olduğu düşünülmektedir

Tablo:36 Deneklerin, Kurumda Tutulması Gereken Defter ve Dosyaların Mevzuat Doğrultusunda Tutulma Düzeylerinin Denetimine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	1	1.0
Az Katılıyorum	7	6.9
Orta Düzeyde Katılıyorum	26	25.5
Katılıyorum	46	45.1
Tamamen Katılıyorum	22	21.5
Toplam	102	100.0

Deneklerin, kursiyerlerin devam-takip işlemlerinin mevzuat doğrultusunda yürütülme düzeyinin denetimine ilişkin görüşleri Tablo 37'de verilmiştir. "Kursiyerlerin devam-takip işlemlerinin mevzuat doğrultusunda yürütülme düzeyinin denetimi yapılmaktadır." görüşüne deneklerin, %4.9'u hiç katılmazken, %19.6'sı az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %37.3'ü orta düzeyde katılırken, %24.5'i katılmakta, %13.7'si tamamen katılmaktadır.

Kursiyerlerin devam-takip işlemlerinin mevzuat doğrultusunda yürütülme düzeyinin denetiminin ortanın biraz üzerinde önemsenerek denetlendiği söylenebilir. Tablo 37 verileri de bunu doğrulamaktadır. Merkezlerdeki kursiyerlerin devam-takiplerinin denetimi sağlıklı yapılırken, kırsal kesimlerdeki kursiyerlerin devam-takip işlemlerinin denetiminin aksadığı düşünülmektedir.

Tablo:37 Deneklerin, Kursiyerlerin Devam-Takip İşlemlerinin Mevzuat Doğrultusunda Yürütülme Düzeyinin Denetimine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	5	4.9
Az Katılıyorum	20	19.6
Orta Düzeyde Katılıyorum	38	37.3
Katılıyorum	25	24.5
Tamamen Katılıyorum	14	13.7
Toplam	102	100.0

Deneklerin, hesap-aynıyat işlerinin denetimine ilişkin görüşleri Tablo 38'de verilmiştir. "Hesap-aynıyat işlerinin denetimi yapılmaktadır." görüşüne deneklerin %1.0'ı hiç katılmazken, %17.6'sı az katılmaktadır. Bu görüşe deneklerin %40.2'si orta düzeyde katılırken, %31.4'ü katılmakta, %9.8'i ise tamamen katılmaktadır.

H.E.M.'nin denetiminde, hesap-aynıyat işlerinin denetlenmesine yığılımlı yüzdeyle %18.6'sı yetersiz bir denetim olduğuna katılırken, %40.2'sinin orta düzeyde, katılması, vasat bir denetimin olduğu ifade etmektedir. Hesap-aynıyat işlerinin denetiminde, işlerin rutin boyutuna öncelik verildiği düşünülmektedir.

Tablo:38 Deneklerin, Hesap-Aynıyat İşlerinin Denetimine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	1	1.0
Az Katılıyorum	18	17.6
Orta Düzeyde Katılıyorum	41	40.2
Katılıyorum	32	31.4
Tamamen Katılıyorum	10	9.8
Toplam	102	100.0

Deneklerin, döner sermaye işlerinin denetimine ilişkin görüşleri tablo 39'da verilmiştir. "Döner sermaye işlerinin yürütülmesinin denetimi yapılmaktadır." görüşüne deneklerin %3.9'u hiç katılmazken, %22.6'sı az katılmakta, %43.1'i orta düzeyde katılmakta, %22.6'i katılmakta, %7.8'i tamamen katılmaktadır.

Döner Sermaye işlerinin yürütülmesinin denetiminin yapılma düzeyine az katılan deneklere, katılanların biri birini dengelediği göz önüne alınırken, %43.1'lik bir büyük kesimin, orta düzeyde yapıldığı görüşüne katılmaları düşündürücüdür. Çalışmaların belli defter ve dosyalara bakılması ile denetlendiği düşünülmektedir. Tablo 13'de yer alan verilere göre; müfettişlerin %58.8 gibi büyük bir oranın döner sermaye etkinliklerinin denetlenmesi konusunda yetersiz olduğu, %27.5'in ise orta düzeyde yeterli görmeleri göz önüne alınırsa, müfettişlerin gerçek anlamda döner sermaye etkinliklerinin denetimini yapamayacakları düşünülmektedir.

Tablo:39 Deneklerin, Döner Sermaye İşlerinin Denetimine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	4	3.9
Az Katılıyorum	23	22.6
Orta Düzeyde Katılıyorum	44	43.1
Katılıyorum	23	22.6
Tamamen Katılıyorum	8	7.8
Toplam	102	100.0

Deneklerin, öğretmenler kurulu ve zümre toplantılarının yapılması ve fonksiyonel olma durumlarının denetimine ilişkin görüşleri Tablo 40'da verilmiştir. "Öğretmenler kurul ve zümre toplantılarının yapılması ve fonksiyonel olma durumlarının denetimi yapılmaktadır." görüşüne deneklerin, %9.8'i hiç katılmazken, %33.3'ü az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %31.4'ü orta düzeyde katılırken, %16.7'si katılmakta ve %8.8'i tamamen katılmaktadır.

Öğretmenler kurulu ve zümre toplantılarının yapılıp yapılmadığı, tutanakların tutulup tutulmadığına bakılarak yapıldığı, toplantıların bir sorunun çözümüne, eğitsel bir katkı getirme boyutunda fonksiyonel olup olmadığı yönleriyle denetlenmediği düşünülmektedir. Denetimin bu boyutundaki eksiklik, kurumun örgütsel öğrenme açısından işlevini yitirmesine de neden olabileceği söylenebilir.

Tablo:40 Deneklerin, Öğretmenler Kurulu ve Zümre Toplantılarının Yapılması ve Fonksiyonel Olma Durumlarının Denetimine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	10	9.8
Az Katılıyorum	34	33.3
Orta Düzeyde Katılıyorum	32	31.4
Katılıyorum	17	16.7
Tamamen Katılıyorum	9	8.8
Toplam	102	100.0

Deneklerin, bakanlıkça gönderilen çerçeve programının yerel şartlar ve ihtiyaçlar doğrultusunda geliştirilme çalışmalarının denetlenmesiyle ilgili görüşleri Tablo 41'de verilmiştir. "Bakanlıkça gönderilen çerçeve programının yerel şartlar ve ihtiyaçlar doğrultusunda geliştirilme çalışmaları denetlenmektedir." görüşüne; deneklerin %14.7'si katılmazken, %26.5'i az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %34.3'ü orta düzeyde katılırken, %18.6'sı katılmakta, %5.9'u tamamen katılmaktadır.

H.E.M. tarafından açılmak istenen kursların başarısı büyük ölçüde; açılacak kurs programının yerel şartlara, hedef kitlenin ihtiyaçlarını karşılama noktasında geliştirilme düzeyine bağlı olduğu ve bu etkinliklerin denetiminin iyi yapılmasıyla, sürecin gelişmesine sağlayacağı düşünülmektedir. Ancak; deneklerin yığılımlı yüzdeyle %41.2'nin görüşlerine göre bu sürecin işlemesinde büyük yetersizlik olduğu, %34.3'ün orta düzeyde katılması ile vasatın altında bir denetim uygulaması olduğu dikkat çekmektedir. Bunun temel sebebinin, müfettişlerin bu konudaki yetiştirme eksikliği olduğu söylenebilir.

Tablo:41 Deneklerin, Bakanlıkça Gönderilen Çarçeve Programının Yerel Şartlar ve İhtiyaçlar Doğrultusunda Geliştirilme Çalışmalarının Denetlenmesiyle İlgili Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	15	14.7
Az Katılıyorum	27	26.5
Orta Düzeyde Katılıyorum	35	34.3
Katılıyorum	19	18.6
Tamamen Katılıyorum	6	5.9
Toplam	102	100.0

Deneklerin, yöneticinin, kurumun amaçlarının farkında olup, bu amacı kurum çalışanlarına benimsetme başarısının denetlenmesiyle ilgili görüşleri Tablo 42'de verilmiştir. "Yöneticinin kurum amaçlarının farkında olup, bu amacı, kurum çalışanlarına benimsetme başarısı denetlenmektedir." görüşüne deneklerin %10.8'i hiç katılmazken, %28.4'ü az katılmaktadır. Bu görüşe deneklerin %40.2'si orta düzeyde katılırken, %14.7'si katılmakta ve %5.9'u tamamen katılmaktadır.

Yöneticinin kurum amacının farkında olup, bu amacı işgörenlere benimsetmedeki başarısı, örgüt amaçlarının gerçekleştirilmesine dönük etkinliklerin doğrudan amaca yönelimini sağlarken, enerji, zaman kaybını aza indirir. Bu konunun denetimine verilen önem, yöneticinin de önemsemesini artırabilir.

Tablo:42 Deneklerin, Yöneticinin Kurumun Amaçlarının Farkında Olup, Bu Amacı Kurum Çalışanlarına Benimsetme Başarısının Denetlenmesiyle İlgili Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	11	10.8
Az Katılıyorum	29	28.4
Orta Düzeyde Katılıyorum	41	40.2
Katılıyorum	15	14.7
Tamamen Katılıyorum	6	5.9
Toplam	102	100.0

Deneklerin, yöneticinin örgüt kültürünün geliştirilmesine yönelik çalışmalarının denetlenmesiyle ilgili görüşleri Tablo 43'de verilmiştir. "Yöneticinin örgüt kültürünün geliştirilmesine yönelik çalışmalarının denetlenmesi yeterlidir." görüşüne deneklerin, %14.7'si hiç katılmazken, %33.3'ü az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %37.3'ü orta düzeyde katılırken, %8.8'i katılmakta, %5.9'u tamamen katılmaktadır.

Yöneticinin örgüt kültürünü geliştirme etkinliklerinin yeterince denetlenmediği görülmektedir. Bu sonuç müfettişlerin örgüt kültürü konusunda yetişmemiş olmalarıyla yakından ilgilidir. Ayrıca denetim formu da örgüt kültürünün denetimine yeterince yer vermemektedir.

Tablo:43 Deneklerin, Yöneticinin Örgüt Kültürünün Geliştirilmesine Yönelik Çalışmalarının Denetlenmesiyle İlgili Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	15	14.7
Az Katılıyorum	34	33.3
Orta Düzeyde Katılıyorum	38	37.3
Katılıyorum	9	8.8
Tamamen Katılıyorum	6	5.9
Toplam	102	100.0

H.E.M'ye Rehber Öğretmeni Denetimi Açısından Yapılan Denetim Uygulamasının Etkililiğini Belirlemeye Dönük Bulgu ve Yorumlar

Deneklerin, H.E.M'ye rehber öğretmenin yıllık çalışmalarını planlama düzeyinin denetimine ilişkin görüşleri Tablo 44'de verilmiştir. "H.E.M.'nin rehber öğretmenin yıllık çalışmalarını planlama düzeyinin denetimi yapılmaktadır" görüşüne; deneklerin %5.9'u hiç katılmazken, %23.5'i az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %43.1'i orta düzeyde katılırken, %21.6'ı katılmakta, %5.9'u tamamen katılmaktadır.

Rehber öğretmenlerin yıllık çalışmalarını planlama düzeyinin denetimine ilişkin deneklerin %43.1'i orta düzeyde yapıldığı görüşüne katılmaları yapılan denetimin orta düzeyde kaldığına delil olabilir. Müfettişlerin bu denetimde yapılması zorunlu görülen etkinlikleri içeren yıllık planlamanın içeriğine bakmadıkları, planlamanın geliştirilmesi çalışmalarını ihmal ettikleri düşünülmektedir.

Tablo: 44 Deneklerin, H.E.M'ye Rehber Öğretmenin Yıllık Çalışmalarını Planlama Düzeyinin Denetimine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	6	5.9
Az katılıyorum	24	23.5
Orta düzeyde katılıyorum	44	43.1
Katılıyorum	22	21.6
Tamamen Katılıyorum	6	5.9
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, H.E.M.'nin rehber öğretmenlerinin usta öğreticilerin ihtiyaçlarını karşılama derecesinin denetimine ilişkin görüşleri Tablo 45'de verilmiştir. "H.E.M'ye rehber öğretmenlerinin usta öğreticilerinin ihtiyaçlarını karşılama derecesi denetlenmektedir." görüşüne deneklerin %6.8'i hiç katılmazken, %30.4'ü az katılmaktadır. Aynı görüşe, % 42.2'i orta düzeyde katılırken, %18.6'ı katılmakta, %2'i tamamen katılmaktadır.

Usta öğrencilerin mesleki gelişimlerinin sağlanması konusunda rehber öğretmenlerin çalışmaları çok önemlidir. Usta öğreticilerin karşılanması eğitim-öğretim sürecinin gelişmesi açısından önemli olması nedeniyle denetim sürecinde ihmal edilmemelidir. Ancak, deneklerin görüşlerine göre yapılan denetim etkinliğinin vasatın altında kaldığı söylenebilir Tablo 45'deki veriler de bu görüşü doğrulamaktadır.

Tablo: 45 Deneklerin, H.E.M.'nin Rehber Öğretmenlerinin Usta Öğreticilerin İhtiyaçlarını Karşılama Derecesinin Denetimine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	7	6.8
Az katılıyorum	31	30.4
Orta düzeyde katılıyorum	43	42.2
Katılıyorum	19	18.6
Tamamen Katılıyorum	2	2.0
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, rehber öğretmenin, faaliyetlerinde, yönetici ve diğer personel ile işbirliği görüşleri Tablo 46'da verilmiştir. "Rehber öğretmenin, faaliyetlerinde yönetici ve diğer personel ile işbirliği yapma başarısı denetlenmektedir" görüşüne deneklerin, %4.9'u hiç katılmamakta, %20.5'i az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %47.1'i orta düzeyde katılırken, %20.6'sı katılmakta, %6.9'u tamamen katılmaktadır.

Bir örgütte çalışan herhangi bir işgörenin görevine dönük çalışmalarındaki başarı, büyük ölçüde, yönetici ve diğer işgörenlerle kuracağı işbirliğine bağlıdır. Çünkü bütün işgörenler örgüt amacının gerçekleşmesine katkıda bulunmak zorundadır. Ancak, H.E.M.'ye rehber öğretmenin yönetici ve diğer işgörenlerle işbirliği yapma başarısının denetiminin orta düzeydekalması, dikkate değer bir bulgu olarak görülmektedir.

Tablo: 46 Deneklerin, Rehber Öğretmenin, Faaliyetlerinde Yönetici Ve Diğer Personel İle İşbirliği Yapma Başarısının Denetimine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	5	4.9
Az katılıyorum	21	20.5
Orta düzeyde katılıyorum	48	47.1
Katılıyorum	21	20.6
Tamamen Katılıyorum	7	6.9
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, rehber öğretmenin, kurs açılmasında, açılma şartlarına uygunluğu belirlemedeki objektifliğinin denetlenmesine ilişkin görüşleri Tablo 47'de verilmiştir. "Rehber öğretmenin, kurs açılmasında açılma şartlarına uygunluğu belirlemedeki objektifliği denetlenmektedir" görüşüne; %39.2'si az katılmakta, %29.4'ü orta düzeyde katılırken, %13.7'si katılmakta, %5.9'u tamamen katılmaktadır.

Rehber öğretmenin görevlerinden biri de kursun açılma şartlarına uygunluk düzeyini belirleyerek, giderilebilecek noksanlıkların telafisine imkan hazırlamaktır. Kursun başarısı açısından rehber öğretmenin bu görevinin denetiminin çok iyi yapılması, sürecin gelişmesi açısından büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ancak deneklerin %51 nin katılımıyla, bu amaca dönük denetim sürecinin iyi işlemediği, süreci geliştirici katkının sağlanamadığı söylenebilir.

Tablo: 47 Deneklerin, Rehber Öğretmenin Kurs Açılmasında, Açılma Şartlarına Uygunluğu Belirlemedeki Objektifliğinin Denetlenmesine ilişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	12	11.8
Az katılıyorum	40	39.2
Orta düzeyde katılıyorum	30	29.4
Katılıyorum	14	13.7
Tamamen Katılıyorum	6	5.9
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, rehber öğretmenin, kendini yetiştirme ve usta öğreticilere rehber olabilme yeterliğinin denetimine ilişkin görüşleri Tablo 48'de verilmiştir. "Rehber öğretmenin kendini yetiştirme ve usta öğreticilere rehber olabilme yeterliği denetlenmektedir" görüşüne; deneklerin, %12.7 hiç katılmamakta, %30.4'ü az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %39.2'si orta düzeyde katılırken, %14.8'i katılmakta, %2.9'u tamamen katılmaktadır.

Araştırma bulgularına göre vasatın altında bir denetim yapıldığı, rehber öğretmenin yeterliğini geliştirici denetimin yapılmadığı, rehber öğretmenin kendini geliştirmesi için yönlendirici rehberliğin yetersiz kaldığı söylenebilir. Müfettişlerin konuya gereken önemi vermeyişlerinin, konuyla ilgili bilinçlenme düzeyleriyle ilgili olduğu düşünülmektedir.

Tablo: 48 Deneklerin, Rehber Öğretmenin, Kendini Yetiştirme Ve Usta Öğreticilere Rehber Olabilme Yeterliğinin Denetimine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	13	12.7
Az katılıyorum	31	30.4
Orta düzeyde katılıyorum	40	39.2
Katılıyorum	15	14.8
Tamamen Katılıyorum	3	2.9
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, H.E.M.'ye rehber öğretmenin sene sonu raporunun; saptanan sorunlar ve çözüm önerilerinin eğitim-öğretim sürecini geliştirmeye katkısının denetimine ilişkin görüşleri Tablo 49'da verilmiştir. "H.E.M.'ye rehber öğretmenin sene sonu raporunun; saptanan sorunlar ve çözüm önerilerinin eğitim-öğretim sürecini geliştirmeye katkısının denetimi yapılmaktadır" görüşüne; deneklerin, %11.8'i hiç katılmamakta, %35.4'ü az katılmaktadır. Bu görüşe deneklerin %42.2 orta düzeyde katılırken, %6.9'u katılmakta, %3.9'u tamamen katılmaktadır.

Denetimde, sene sonu raporunun yazılmış olmasının yeterli görüldüğü, yaşanan sorunlar, önerilen çözüm alternatifleri, bunların işlevsellikleri, rehber öğretmenin görev bilinci, yeterliği konularına eğilinmediği, ileri sürülebilir. Halk Eğitim Merkezlerinin denetimi özel bir yetiştirmeyi gerektirmektedir. Bu yetiştirme eksikliği, müfettişlerin rehber öğretmenlerin yeterliğini denetleme rolünü olumsuz yönde etkilemiş olabilir.

Tablo: 49 Deneklerin, H.E.M.'Ye Rehber Öğretmenin Sene Sonu Raporunun;
Saptanan Sorunlar Ve Çözüm Önerilerinin Eğitim-Öğretim Sürecini
Geliştirmeye Katkısının Denetimine İlişkin Görüşleri;

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	12	11.8
Az katılıyorum	36	35.4
Orta düzeyde katılıyorum	43	42.2
Katılıyorum	7	6.9
Tamamen Katılıyorum	4	3.9
TOPLAM	102	100.0

Denetlerin, H.E.M.'ye rehber öğretmenin İl Planlama Kurulu toplantılarına katılması, tesbit ettiği sorunları dile getirmesi, çözüm önerilerinin fonksiyonelliğinin denetimine ilişkin görüşleri Tablo 50'de gösterilmiştir. "H.E.M.'nin rehber öğretmenin İl Planlama Kurulu toplantılarına katılması, tesbit ettiği sorunları dile getirmesi, çözüm önerilerinin fonksiyonelliği denetlenmektedir" görüşüne; deneklerin %15.7'si hiç katılmazken, %37.3'ü az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %35.4'ü orta düzeyde katılırken, %5.9'u katılmakta, %5.9'u da tamamen katılmaktadır.

Rehber öğretmenin İl Planlama Kurulu toplantılarına katılırken fonksiyonel olma düzeyinin denetiminin iyi düzeyde yapıldığına yığılımlı yüzdeyle deneklerin ancak %11.8'nin katılması anlamlıdır. Bu amaçla denetimde müfettişlerin rehber öğretmenlerin sadece bu toplantıya katılıp katılmadığına baktığı, toplantı sürecinde etkinliklerinin incelenmediği düşünülmektedir.

Tablo: 50 Deneklerin, H.E.M.'nin Rehber Öğretmeninin İl Planlama Kurulu Toplantılarına Katılması, Tesbit Ettiği Sorunları Dile Getirmesi, Çözüm Önerilerinin Fonksiyonelliğinin Denetimine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	16	15.7
Az katılıyorum	38	37.3
Orta düzeyde katılıyorum	36	35.4
Katılıyorum	6	5.9
Tamamen Katılıyorum	5	5.9
TOPLAM	102	100.0

H.E.M.'nin Öğretmen ve Kadrolu Usta Öğreticilerinin Denetimi Açısından Yapılan Denetim Uygulamasının Etkililiğini Belirlemeye Dönük Bulgu ve Yorumlar

Derliğin, atolyenin, araç-gereçlerin ve okulun eğitim-öğretimde kullanılabilen bölümlerinin temizliği, korunması, eğitimde kullanılma düzeyinin denetimine ilişkin deneklerin görüşleri Tablo 51'de verilmiştir. "Kurumun fiziki bölümleri, araç-gereçlerin temizliği korunması ve eğitim-öğretim sürecinde kullanılma düzeyinin denetimi yapılmaktadır" görüşüne deneklerin, %4.8'u hiç katılmazken, %9.8'si az katılmakta, %36.3'ü orta düzeyde katılmakta, %32.4'ü katılmakta, %16.7'si tamamen katılmaktadır.

H.E.M.'nin denetim ölçütlerinden denetimi en iyi yapılanlardan biri olduğu söylenebilir. Tablo 51'in verileri de bu görüşü doğrulamaktadır. Deneklerin bu denetim formunda neyin nasıl denetlendiğini çok iyi bilmeleri, gözlenen davranışın rutinleşmiş bir denetim ölçütü olduğunu göstermektedir.

Tablo: 51 Deneklerin, Derstliğin, Atelyenin, Araç -Gereçlerin Ve Okulun Eğitim Ve
 Öğretimde Kullanılabilecek Bölümlerinin Temizliği, Korunması,
 Eğitimde Kullanılma Düzeyinin Denetimine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	5	4.8
Az katılıyorum	10	9.8
Orta düzeyde katılıyorum	37	36.3
Katılıyorum	33	32.4
Tamamen Katılıyorum	17	16.7
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, öğretmen veya usta öğreticinin ders veya kurs öncesi hazırlıkları, planlama başarısının denetimine ilişkin görüşleri tablo 52'de verilmiştir."Öğretmen veya usta öğreticinin ders veya kurs öncesi hazırlıklarını, planlama başarısı denetlenmektedir" görüşüne; deneklerin %5.9'u hiç katılmazken, %18.6'sı az katılmaktadır, %47.1'i orta düzeyde katılırken, %18.6'sı katılmakta, %9.8'i tamamen katılmaktadır.

Müfettişlerin yaklaşık % 24.5'i öğretmen ve usta öğreticilerin ders veya kurs öncesi hazırlıklarını planlama başarısını denetlememektedir. Bu sonuç müfettişlerin öğretmen ve usta öğreticilerin denetimine yönelik çok önemli bir denetimsel davranışı yerine getirmediklerini göstermektedir.

Tablo: 52 Deneklerin, Öğretmen Veya Usta Öğreticinin Ders Veya Kurs Öncesi
 Hazırlıklarını, Planlama Başarısının Denetimine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	6	5.9
Az katılıyorum	19	18.6
Orta düzeyde katılıyorum	48	47.1
Katılıyorum	19	18.6
Tamamen Katılıyorum	10	9.8
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, öğretmen veya usta öğreticinin, kursiyelerine dönük eğitim durumları düzenleme ve uygulama sürecinin (gözlem aşamalı) denetlenmesine ilişkin görüşleri Tablo 53'de verilmiştir. "Öğretmen veya usta öğreticinin kursiyelere dönük eğitim durumları düzenleme, uygulama süreci (gözlem aşamalı) denetlenmektedir" görüşüne; deneklerin, %4.9'u hiç katılmamakta, %17.6'sı az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %50.0'i orta düzeyde katılırken, %20.6'sı katılmakta, %6.9'u tamamen katılmaktadır.

Müfettişlerin, eğitim, öğretim, üretim sürecini geliştirme konusunda kendilerini yeterli gördükleri oranda gözlem aşamalı denetimi önemsemelerinin sebep olduğu düşünülmektedir.

Tablo: 53 Deneklerin, Öğretmen Veya Usta Öğreticinin, Kursiyelerine Dönük Eğitim Durumları Düzenleme Ve Uygulama Sürecinin (Gözlem Aşamalı) Denetlenmesine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	5	4.9
Az katılıyorum	18	17.6
Orta düzeyde katılıyorum	51	50.0
Katılıyorum	21	20.6
Tamamen Katılıyorum	7	6.9
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, öğretmen veya usta öğreticinin kursiyelere, kursu süresince kazanması gereken bilgi, beceri, tutum, değer ve davranışların kazandırılmasındaki başarı düzeyinin denetimine ilişkin görüşleri Tablo 54'de verilmiştir. "Öğretmen veya usta öğreticinin kursiyelere, kursu süresince kazandırması gereken bilgi, beceri, tutum, değer ve davranışların kazandırılması başarı ve düzeyi denetlenmektedir" görüşüne; deneklerin, %5.9'u hiç katılmazken, %15.7'i az katılmaktadır. Bu görüşe deneklerin %51'i orta düzeyde katılırken, %19.6'sı katılmakta, %7.8'i tamamen katılmaktadır.

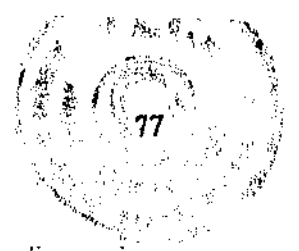
Kursiyerlere kazandırılması gereken bilgi, beceri, tutum, değer ve davranışların kazandırılma düzeyi deneklerin %51'nin orta düzeyde yapıldığı görüşleri anlamlı bulunmuştur. Orta düzeyde bir denetimin yapıldığı söylenebilecek bu denetim sürecinde; sürecin gelişmesine katkı sağlanamayacağı; düşünülmektedir. Çünkü Halk eğitimi, mesleki eğitimin denetimi, mesleki eğitim sürecinde kullanılabilecek araç-gereçlerin daha etkin kullanılmasının sağlanması gibi temel konularda müfettişlerin büyük çoğunluğunun yeterli olmadığı düşünülmektedir.

Tablo: 54 Deneklerin, Öğretmen Veya Usta Öğreticinin Kursiyerlere, Kurs Süresince Kazandırması Gereken Bilgi, Beceri, Tutum, Değer Ve Davranışların Kazandırılmasındaki Başarı Düzeyinin Denetimine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	6	5.9
Az katılıyorum	16	15.7
Orta düzeyde katılıyorum	52	51.0
Katılıyorum	20	19.6
Tamamen Katılıyorum	8	7.8
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, kursiyerlere sorumluluk ve güven duygusu kazandırma amacına dönük eğitimsel etkinliklerin (gözlem aşamalı) denetimine ilişkin görüşleri Tablo 55'de verilmiştir. "Kursiyerlere sorumluluk ve güven duygusu kazandırma amacına dönük eğitimsel etkinliklerin (gözlem aşamalı) denetimi yapılmaktadır" görüşüne; deneklerin, %8.8'i hiç katılmazken, %18.6'sı az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %45.1'i orta düzeyde katılırken, %21.6'sı katılmakta, %5.9'u tamamen katılmaktadır.

Kursiyerlere sorumluluk ve güven duygusu kazandırma amacına dönük eğitimsel etkinliklerin gözlem aşamalı denetimine ilişkin, deneklerin %45.1'ninin orta düzeyde katılmaları bu denetimin orta düzeyde gerçekleştiğini ifade

etmektedir. söylenebilir. Müfettişlerin yeterlikleri oranında, sürecin gelişmesine ferdi farklılıklar içeren boyutta katkı sağladıkları düşünülmektedir.

Tablo: 55 Deneklerin, Kursiyerlere Sorumluluk Ve Güven Duygusu Kazandırma Amacına Dönük Eğitimsel Etkinliklerin (Gözlem Aşamalı) Denetimine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	9	8.8
Az katılıyorum	19	18.6
Orta düzeyde katılıyorum	46	45.1
Katılıyorum	22	21.6
Tamamen Katılıyorum	6	5.9
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, ölçme ve değerlendirme başarısının denetlenmesine ilişkin görüşleri Tablo 56'da verilmiştir. "Ölçme ve değerlendirme başarısının denetimi yapılmaktadır" görüşüne; deneklerin, %6.9'u hiç katılmamakta, %22.5'i az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %47.1'i orta düzeyde katılırken, %19.6'sı katılmakta, %3.9'u tamamen katılmaktadır.

Deneklerin ölçme ve değerlendirme başarılarının denetimine orta düzeyde katıldıkları saptanmıştır. Yapılan denetimin orta düzeyin altında kaldığı söylenebilir.

Tablo: 56 Deneklerin, Ölçme Ve Değerlendirme Başarısının Denetimine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	7	6.9
Az katılıyorum	23	22.5
Orta düzeyde katılıyorum	48	47.1
Katılıyorum	20	19.6
Tamamen Katılıyorum	4	3.9
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, kursiyerlerin, demokratik tutum, değer ve davranışları yaşarken öğrenmelerini sağlamaya dönük eğitimsel etkinliklerin (gözlem aşamalı) denetimine ilişkin görüşleri Tablo 57'de verilmiştir. "Kursiyerlerin, demokratik tutum, değer ve davranışları yaşarken öğrenmelerini sağlamaya dönük eğitimsel etkinliklerin denetimi yapılmaktadır" görüşüne; deneklerin %10.8'i hiç katılmamakta, %22.5'i az katılmaktadır. Bu görüşe deneklerin %37.3'ü orta düzeyde katılırken, %23.5'i katılmakta, % 5.9'u tamamen katılmaktadır.

Kursiyerlere demokratik tutum, değer ve davranışların kazandırılması etkinliklerinin denetiminin vasatı bulmayan bir denetim uygulaması olduğu söylenebilir. Demokratikleşme önemli bir sosyal meseleyken, bu konuda asıl eğitilmesi gereken hedef kitleye ulaşmada da H.E.M.'ye en büyük imkan iken, bu konuya gereken önemin verilmemesi asıl büyük sorun olup, müfettişlerin bu konuya dikkatlerinin çekilmesi, hizmet içi eğitimlerle niteliklerinin geliştirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Tablo: 57 Deneklerin, Kursiyerlerin Demokratik Tutum, Değer Ve Davranışları Yaşarken Öğrenmelerini Sağlamaya Dönük Eğitimsel Etkinliklerin (Gözlem Aşamalı) Denetimine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	11	10.8
Az katılıyorum	23	22.5
Orta düzeyde katılıyorum	38	37.3
Katılıyorum	24	23.5
Tamamen Katılıyorum	6	5.9
TOPLAMI	102	100.0

Deneklerin, kursiyerlerden davranış problemi olanlara yardımcı olma etkinlikleri ve başarısının denetimine ilişkin görüşleri Tablo 58'de verilmiştir. "Kursiyerlerden davranış problemi olanlara yardımcı olma etkinlikleri ve başarısı denetlenmektedir" görüşüne; deneklerin %5.9'u hiç katılmamakta, %27.4'i az katılmaktadır. Bu görüşe deneklerin %47.1'i orta düzeyde katılırken, %11.8'i katılmakta, %7.8'i tamamen katılmaktadır.

Kursiyerlerden davranış problemi olanlara yardımcı olma etkinliklerinin denetimi ile ilgili, yığılımlı yüzdeye deneklerin %33.3'nün yetersiz bir denetim olduğuna katılmaları yanısıra yakınının (%47.1) ise ancak orta düzeyde katılmaları anlamlı bulunmaktadır. Yapılan denetimin yetersiz kaldığı söylenebilir.

Tablo: 58 Deneklerin, Kursiyerlerden Davranış Problemi Olanlara Yardımcı Olma Etkinlikleri Ve Başarısının Denetimine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	6	5.9
Az katılıyorum	28	27.4
Orta düzeyde katılıyorum	48	47.1
Katılıyorum	12	11.8
Tamamen Katılıyorum	8	7.8
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, öğretmen veya usta öğreticilerin kurum yöneticisi ve personeli ile ilişkileri ve çeşitli sosyal etkinliklere katılma durumunun denetimine ilişkin görüşleri Tablo 59'da verilmiştir. "Öğretmen veya usta öğreticinin kurum yöneticisi ve personeli ile ilişkileri ve çeşitli sosyal etkinliklere katılma durumu denetlenmektedir" görüşüne; deneklerin %2.9'u hiç katılmamakta, %23.5'i az katılmaktadır. Bu görüşe deneklerin %44.1'i orta düzeyde katılırken, %18.7'si katılmaktadır, %10.8'i tamamen katılmaktadır.

Denetimin vasatın biraz üzerinde, iyiye doğru gerçekleştiği söylenebilir. Bu denetimde kurum yöneticisinin görüşlerinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo: 59 Deneklerin, Öğretmen Veya Usta Öğreticilerin Kurum Yöneticisi Ve Personeli İle İlişkileri Ve Çeşitli Sosyal Etkinliklere Katılma Durumunun Denetimine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	3	2.9
Az katılıyorum	24	23.5
Orta düzeyde katılıyorum	45	44.1
Katılıyorum	19	18.7
Tamamen Katılıyorum	11	10.8
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, kurs etkinlikleri ile ilgili, tutması yasal zorunluluk olan defter ve dosyalarının tutulmasının denetimine ilişkin görüşler Tablo 60'da verilmiştir. "Kurs etkinlikleri ile ilgili tutması yasal zorunluluk olan defter ve dosyaların tutulmasının denetimi yapılmaktadır" görüşüne; deneklerin, %3.9'u hiç katılmazken, %12.7'si az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %35.3'ü orta düzeyde katılırken, %31.4'ü katılmakta, %16.7'si tamamen katılmaktadır.

Öğretmen veya usta öğreticilerin denetiminde, denetimi yapılan bu hususa ilişkin deneklerin %35.3'ü orta düzeyde katılırken, yığılımlı yüzdeyle %48.1'in iyi düzeyde yapıldığına katılmaları anlamlıdır. Denetimi en iyi yapılan hususlardan birinin bu boyut olduğu söylenebilir.

Tablo: 60 Deneklerin, Kurs Etkinlikleri İle İlgili, Tutması Yasal Zorunluluk Olan Defter Ve Dosyaların Tutulmasının Denetimine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	4	3.9
Az katılıyorum	13	12.7
Orta düzeyde katılıyorum	36	35.3
Katılıyorum	32	31.4
Tamamen Katılıyorum	17	16.7
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, mevzuat ve mesleki alandaki gelişmeleri takip etme ve kendini geliştirme etkinliklerinin denetimine ilişkin görüşleri Tablo 61'de verilmiştir. "Mevzuat ve mesleki alandaki gelişmeleri takip etme ve kendini geliştirme etkinliklerinin denetimi yapılmaktadır" görüşüne; deneklerin %7.8'i hiç katılmamakta, %24.5'i az katılmaktadır. Bu görüşe deneklerin %48'i orta düzeyde katılırken, %11.8'i katılmakta, %7.8'i tamamen katılmaktadır.

Bu konuda yapılan denetime ilişkin deneklerin %48'nin orta düzeyde yapıldığına katılmaları, %24.5'inin az düzeyde katılmaları müfettişlerin kendilerini geliştirme ve mesleki gelişmeleri takip etme boyutuna yeterince önem vermediklerini göstermektedir. Denetimde, işgörenlerin kendilerini geliştirmeye sevk edilmelerinin müfettişlerin niteliklerine bağlı olduğu düşünülmektedir.

Tablo: 61 Deneklerin, Mevzuat Ve Mesleki Alandaki Gelişmeleri Takip Etme Ve Kendini Geliştirme Etkinliklerinin Denetimine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	8	7.8
Az katılıyorum	25	24.5
Orta düzeyde katılıyorum	49	48.0
Katılıyorum	10	11.8
Tamamen Katılıyorum	0	7.0
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, kursun açıldığı mahaldeki halkı, kurs programı hakkında aydınlatma, talebi yükseltme çalışmalarının denetimine ilişkin görüşleri Tablo 62'de verilmiştir. "Kursun açıldığı mahaldeki halkı, kurs programı hakkında aydınlatma, talebi yükseltme çalışmalarının denetimi yapılmaktadır" görüşüne; deneklerin %15.7'si hiç katılmazken, %32.4'ü az katılmaktadır. B görüşüne deneklerin %33.3'ü orta düzeyde katılırken, %8.8'i katılmakta, %9.8'i tamamen katılmaktadır.

Yığılımlı yüzdeyle deneklerin %18.6'sı iyi bir denetim yapıldığına katılırken, yığılımlı yüzdeyle %48.1 çok yetersiz bir denetim yapıldığı görüşüne katılmaktadır. Bu sonuç, yetersiz bir denetimin yapıldığını, öğretmen ve usta öğreticilerin bu konuda bilinçlendirilmediklerini, sürecin gelişmesine yeterli katkının sağlanamadığını açıklamaktadır.

Tablo: 62 Deneklerin, Kursun Açıldığı Mahaldeki Halkı, Kurs Programı Hakkında Aydınlatma, Talebi Yükseltme Çalışmalarının Denetimine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	16	15.7
Az katılıyorum	33	32.4
Orta düzeyde katılıyorum	34	33.3
Katılıyorum	9	8.8
Tamamen Katılıyorum	10	9.8
TOPLAM	102	100.0

Deneklerin, daha çok kırsal kesimde görev yapan ücretli usta öğreticilerin dersleri, verimliliğin artması için, teftiş formu ölçütleri doğrultusunda denetimine ilişkin görüşleri Tablo 63'de verilmiştir. "Daha çok kırsal kesimde görev yapan ücretli usta öğreticilerin dersleri, verimliliğin artması için, teftiş formu ölçütleri doğrultusunda, denetimi yapılmaktadır" görüşüne; deneklerin %11.8'i hiç katılmamakta, %18.6'sı az katılmaktadır. Bu görüşe deneklerin %40.2'si orta düzeyde katılırken, %14.7'i katılmakta, %14.7'si tamamen katılmaktadır.

Denekler %40.2'nin orta düzeyde bir denetim yapıldığına katılması, bu boyutun da yeterince denetlenmediğini göstermektedir. Genelde ücretli usta öğreticilerin istihdamı ile sürdürülen H.E.M kurs etkinliklerinin katkısının artması açısından denetimin etkililiği büyük önem taşımaktadır. Ücretli usta öğreticilerinin denetiminde teftiş formunun düzenlenmemesinden dolayı süreci geliştirici denetimin yapılamadığı düşünülmektedir.

Tablo: 63 Deneklerin, Daha Çok Kırsal Kesimde Görev Yapan Ücretli Usta Öğreticilerin Derslerindeki, Verimliliğin Artması İçin, Teftiş Formu Ölçütleri Doğrultusunda Denetimine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	12	11.8
Az katılıyorum	19	18.6
Orta düzeyde katılıyorum	41	40.2
Katılıyorum	15	14.7
Tamamen Katılıyorum	15	14.7
TOPLAM	102	100.0

H.E.M.ye Eğitim-Öğretim Sürecini Geliştirme ve Daha Etkili Bir Denetim Sağlamaya Dönük Görüşlere Ait Bulgular ve Yorumlar

Deneklerin, halen göreve devam eden müfettişler, halk eğitimi konusunda Üniversitelerle işbirliğine gidilerek düzenlenen hizmet içi eğitime alınmalıdır önerisine ilişkin görüşleri Tablo 64'de verilmiştir. "Göreve devam eden müfettişler, halk eğitimi konusunda Üniversitelerle işbirliğine gidilerek düzenlenen hizmet içi eğitime alınmalıdır." görüşüne deneklerin %2.9'u hiç katılmazken %71.6'nın tamamen katılması çok anlamlı bulunmaktadır. H.E.M.'ye denetiminde kendilerini yetersiz gören müfettişlerin bu yetersizliği aşma konusunda ciddi olarak düşündükleri, Üniversitelerle işbirliği ile hazırlanacak hizmet içi eğitimin sağlayacağı yararın farkında oldukları, bunu talep ettikleri söylenebilir.

Tablo:64 Deneklerin, Halen Görevi Devam Eden Müfettişlerin, Halk Eğitimi Konusunda Üniversitelerle İşbirliğine Gidilerek Düzenlenen Hizmet İçi Eğitime Alınmalıdır Önerisine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	3	2.9
Az Katılıyorum	3	2.9
Orta Düzeyde Katılıyorum	7	6.9
Katılıyorum	16	15.7
Tamamen Katılıyorum	73	71.6
Toplam	102	100.0

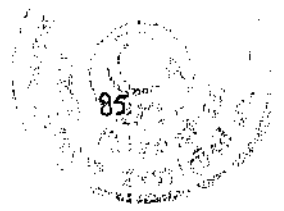
Müfettişler, hizmet öncesi halk eğitim konusunda eğitim amalıdır, önerisine ilişkin, deneklerin görüşleri Table 65'de verilmiştir. "Müfettişler, hizmet öncesi halk eğitimi konusunda eğitim alınmalıdır." görüşüne, deneklerin %11'i hiç katılmazken, %3.9'u az katılmakta , %21.6'sı katılmakta, %68.6'ı tamamen katılmaktadır.

Deneklerin %11'i hiç katılmamasına karşın, %68.6'nın tamamen katılması anlamlıdır. Müfettişlerin konunun önemini farkında oldukları, hizmet öncesi eğitimle müfettiş adaylarının H.E.M.'ye donatımı için hazır bulunuşluk düzeylerinin iyileştirilmesinin önemine inandıkları söylenebilir.

Tablo:65 Müfettişler, Hizmet Öncesi Halk Eğitimi Konusunda Eğitim Alınmalıdır, Önerisine İlişkin Deneklerin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	1	1.0
Az Katılıyorum	4	3.9
Orta Düzeyde Katılıyorum	5	4.9
Katılıyorum	22	21.6
Tamamen Katılıyorum	70	68.6
Toplam	102	100.0

Deneklerin H.E.M.'ye donatımı, halk eğitimi yetiştirme eğitimi mesleki eğitimden önce normave konularında alan bilgisi ve deneyimi olan müfettişlerden

oluşmuş gruplarca yapılmalıdır önerisine ilişkin görüşleri Tablo 66'da verilmiştir. "H.E.M.'ye denetimi, halk eğitim-yetişkin eğitimi-mesleki eğitim-döner sermaye konularında alan bilgisi ve deneyimi olan müfettişlerden oluşmuş gruplarca yapılmalıdır" görüşüne, deneklerin %2'si hiç katılmazken, %4.9'u az katılmaktadır. Aynı görüşe deneklerin %8.8'i orta düzeyde katılırken, %18.6'sı katılmakta, %65.7'si tamamen katılmaktadır.

Deneklerin %2'si hiç katılmazken, %65.7'sinin tamamen katılması anlamlıdır. Müfettişlerin de H.E.M.'ye denetiminin önemini farkında olduğu, özel alan bilgisi sahibi müfettişlerden oluşturulacak grupla denetimlerinin yapılmasını istedikleri söylenebilir. Sene başlarında grupların oluşturulma sürecinde ilköğretim Müfettişler Kurulu Başkanlığı ve Milli Eğitim Müdürlüğü'nün, müfettişlerin bu görüşlerini değerlendirmeleri gerektiği düşünülmektedir.

Tablo:66 H.E.M.'ye Denetimi Halk Eğitimi-Yetişkin Eğitimi-Mesleki Eğitim-Döner Sermaye Konularında Alan Bilgisi ve Deneyimi Olan Müfettişlerden Oluşmuş Gruplarca Yapılmaktadır Önerisine İlişkin Deneklerin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	2	2.0
Az Katılıyorum	5	4.9
Orta Düzeyde Katılıyorum	9	8.8
Katılıyorum	19	18.6
Tamamen Katılıyorum	67	65.7
Toplam	102	100.0

Deneklerin, H.E.M.'ye denetleyecek özel denetim grubu içinde; "alan çalışması, program geliştirme, döner sermaye, mesleki eğitim" konularında özel alan bilgisi ve deneyimi olan müfettişler yer almalıdır" önerisine ilişkin görüşleri Tablo 67'de verilmiştir. "H.E.M.'ye denetleyecek özel denetim grubu içinde "alan çalışması, program geliştirme, döner sermaye ve mesleki eğitim" konularında özel alan bilgisi ve deneyimi olan müfettişler yer almalıdır"

görüşüne, deneklerin %2'si hiç katılmazken, %1'i az katılmakta %25.5'i katılmakta, %66'sı, tamamen katılmaktadır.

Deneklerin bu görüşlerine dayanılarak; H.E.M.' ye denetiminin "alan çalışması, program geliştirme, döner sermaye ve mesleki eğitim" konularında özel bilgisi ve deneyimi olan müfettişlerden oluşturulacak özel bir denetim grubunca yapılması gerektiği söylenebilir. Teftiş gruplarının oluşturulması sürecinde Milli Eğitim Müdürlüğü ve İlköğretim Müfettişleri Kurulu Başkanlığı'nın bu konuyu göz önünde bulundurarak özel denetim grubu oluşturması gerektiği düşünülmektedir.

Tablo:67 Deneklerin H.E.M.'ye Denetleyecek Özel Denetim Grubu İçinde; "Alan Çalışması Program Geliştirme, Döner Sermaye Ve Mesleki Eğitim" Konularında Özel Alan Bilgisi Ve Deneyimi Olan Müfettişler Yer Almalıdır Önerisine İlişkin Görüşleri.

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	2	2.0
Az Katılıyorum	1	1.0
Orta Düzeyde Katılıyorum	5	4.8
Katılıyorum	26	25.5
Tamamen Katılıyorum	68	66.7
Toplam	102	100.0

Deneklerin, H.E.M. ' ye denetimi, teftiş formlarında yer alan her bir ölçüt, yeterli süre ayrılarak denetlenmelidir önerisine ilişkin görüşleri Tablo 68' de verilmiştir. "H.E.M.' ye denetimi, teftiş formlarında yer alan her bir ölçüt yeterli süre ayrılarak denetlenmelidir" görüşüne deneklerin % 2.9'u hiç katılmazken, % 9.8'i orta düzeyde katılmaktadır. Bu görüşe deneklerin %24.5'i katılırken, %62.8'i tamamen katılmaktadır. Deneklerin, %87.3'nün katılmaları müfettişlerin, teftiş formlarında yer alan her bir ölçütün öneminin farkında oldukları ve yeterli süre ayrılarak denetlenmesi konusunda şuurlu oldukları söylenebilir. Uygulamada kısmen yeterli sürenin ayrılamayışında, görev alanının genişliğine karşılık müfettiş sayısındaki yetersizliğin rol oynadığı düşünülmektedir.

Tablo: 68 Deneklerin H.E.M.' ye Denetimini, Teftiş Formlarında Yer Alan Her Bir Ölçüt Yeterli Süre Ayrılarak Denetlenmelidir Önerisiyle İlişkili Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	3	2.9
Az Katılıyorum	0	0
Orta Düzeyde Katılıyorum	10	9.8
Katılıyorum	25	24.5
Tamamen Katılıyorum	64	62.8
Toplam	102	100.0

Deneklerin, teftiş formlarında yer alan ölçütlerin gerektirdiği kurum dışı etkinlikler de denetlenmelidir önerisine ilişkin görüşleri Tablo 69' da verilmiştir. "Teftiş formlarında yer alan ölçütlerin gerektirdiği kurum dışı etkinlikler de denetlenmelidir" önerisine, deneklerin, % 2' i hiç katılmazken, % 1 ' i az katılmakta, % 30.4' ün katılmakta ve % 54.8' i tamamen katılmaktadır.

Denetim formlarında yer alan ölçütlerin gerektirdiği kurum dışı etkinliklerin de denetlenmesi konusunda, mutafislerin bilinçli oldukları söylenebilir. Buna göre, H.E.M.' ye denetiminde, grup başkanlarının ve Mufettişler Kurulu Başkanlığı' nın bu hususa dikkat etmeleri, planlamaların buna göre yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Tablo: 69 Deneklerin Teftiş Formlarında Yer Alan Ölçütlerin Gerektirdiği Kurum Dışı Etkinliklerde Denetlenmelidir Önerisine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	2	2.0
Az Katılıyorum	1	1.0
Orta Düzeyde Katılıyorum	12	11.8
Katılıyorum	31	30.4
Tamamen Katılıyorum	56	54.8
Toplam	102	100.0

Deneklerin, öğretmen ve usta öğretici teftiş formu ayrı ayrı düzenlenmelidir önerisine ilişkin görüşleri Tablo 70' de verilmiştir. "H.E.M.' ye denetiminde öğretmen ve usta öğretici teftiş formu ayrı ayrı düzenlenmelidir." önerisine deneklerin, %2.9' u hiç katılmazken, % 2.9'u az katılmakta, % 30.4' u katılmakta % 53.9' u tamamen katılmaktadır.

Yığılımlı olarak, toplam % 84,3 lük katılım anlamlı bulunmaktadır. Öğretmen ve usta öğreticilerin denetiminin yapıldığı teftiş formlarının görevleri gereklerine göre ayrı düzenlenmesi, gerektiği söylenebilir.

Tablo: 70 Deneklerin, Öğretmen Ve Usta Öğretici Teftiş Formu Ayrı Ayrı Düzenlenmelidir Önerisine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	3	2.9
Az Katılıyorum	3	2.9
Orta Düzeyde Katılıyorum	10	9.9
Katılıyorum	31	30.4
Tamamen Katılıyorum	55	53.9
Toplam	102	100.0

Deneklerin, H.E.M.' ye denetiminde, denetlenenlerle gözlem öncesi ve gözlem sonrası özel görüşme mutlak yapılmalıdır önerisine ilişkin görüşleri Tablo 71' de verilmiştir. "H.E.M.' ye denetiminde, denetlenenlerle gözlem öncesi ve gözlem sonrası özel görüşme mutlak yapılmalıdır" önerisine deneklerin %

2.9'u hiç katılmazken, aynı görüşe % 5'i orta düzeyde katılmakta, % 29.4'u katılmakta, %62.7'si tamamen katılmaktadır.

Öneriye yığılımlı olarak deneklerin % 92.1' nin katılması anlamlı bulunmuştur. H.E.M. denetiminde denetlenenlerle gözlem öncesi ve sonrası denetim görüşmesinin yapılması gerektiği söylenebilir. Bunun ihmal edilmemesi gereken bir süreç olduğu savunulabilir.

Tablo: 71 Deneklerin, H.E.M.' ye Denetiminde, Denetlenenlerle Gözlem Öncesi Ve Gözlem Sonrası Özel Görüşme Mutlak Yapılmalıdır Önerisine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	3	2.9
Az Katılıyorum	0	0
Orta Düzeyde Katılıyorum	5	5.0
Katılıyorum	30	29.4
Tamamen Katılıyorum	64	62.7
Toplam	102	100.0

Deneklerin, müfettişlerce H.E.M.' ye denetiminde, kurumun yakın ve uzak hedeflerinin belirlenmesi ve işgörenlerce benimsenmesi konusunda yeterli rehberlik yapılmalıdır önerisine ilişkin görüşleri Tablo 72' de verilmiştir. "Müfettişlerce H.E.M.' ye denetiminde, kurumun yakın ve uzak hedeflerinin belirlenmesi ve işgörenlerce benimsenmesi konusunda yeterli rehberliğin yapılması önerisine deneklerin % 2'si hiç katılmazken, % 7.8' i orta düzeyde katılmaktadır. Aynı görüşe, % 28.4'ü katılmakta ve %61.8' i tamamen katılmaktadır.

Yığılımlı yüzdelle deneklerin % 90.2' nin katılımı anlamlı bulunmuştur. Buna dayanarak, kurumun vizyonunun ve misyonun belirlenmesi ve işgörenlerce benimsenerek bu doğrultuda çalışılması konusunda gereken kılavuzlamanın müfettişlerce yapılması gerektiği söylenebilir.

Tablo: 72 Deneklerin, Müfettişlerce H.E.M.' Ye Denetiminde, Kurumun Yakın Ve Uzak Hedeflerinin Belirlenmesi Ve İŞgörenlerce Benimsenmesi Konusunda Yeterli Rehberlik Yapılmalıdır nerisine İlişkin Görüşleri

Katılma Derecesi	N	%
HiÇ Katılmıyorum	2	2.0
Az Katılıyorum	0	0
Orta Düzeyde Katılıyorum	8	7.8
Katılıyorum	29	28.4
Tamamen Katılıyorum	63	61.8
Toplam	102	100.0

Deneklerin, müfettişler, H.E.M.'ye denetiminde demokratik liderlik rolünü oynarken, yönetici ve personele bu konuda temel tutum, değer ve davranışları kazandırmaya çalışmalıdır önerisine ilişkin görüşleri Tablo 73'de verilmiştir. Müfettişlerin demokratik liderlik rolünü oynarken, yönetici ve personele bu konuda temel tutum, değer ve davranışları kazandırmaya çalışmalıdır önerisine deneklerin %1'i hiÇ katılmazken, %3.9' u orta düzeyde katılmakta karşılık %26.5' katılmakta %68.6'sı tamamen katılmaktadır.

Yığılımlı yüzdeyle deneklerin %95.1' inin bu öneriye katılması anlamlıdır. Buna göre, müfettişlerin demokratik liderlik rolü oynamaları gerektiği söylenebilir. Ancak, bu rolün oynanması sürecinde istenen verimin sağlanabilmesi için müfettişlerin bu konuda bu yeterliliğe ulaŐtırılmalı gerektiği düŐünmektedir.

Tablo:73 Deneklerin, Müfettişler, H.E.M.' Ye Denetiminde Demokratik Liderlik Rolünü Oynarken, Yönetici Ve Personele Bu Konuda Temel Tutum, Değer Ve Davranışları Kazandırmaya alışmaldır önerisine İlişkin Görüşleri;

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	1	1.0
Az Katılıyorum	0	0
Orta Düzeyde Katılıyorum	4	3.9
Katılıyorum	27	26.5
Tamamen Katılıyorum	70	68.6
Toplam	102	100.0

Deneklerin, müfettişler, yöneticinin örgüt kültürünü (rgtn temel tutum, değer ve davranışlar örüntüsü) geliştirme başarisını denetlerken, H.E.M.' yenin kültürel gelişimine katkı sağlamalıdır önerisine ilişkin görüşleri Tablo 74' te verilmiştir. Müfettişlerin, yöneticinin örgüt kültürünü geliştirme başarisını denetleme sürecinde, H. E. M.'yenin örgüt kültürünün gelişimine katkı sağlamalıdır önerisine derneklerin %1'i hiç katılmazken, %1'i az katılmakta, %19.6'u katılmakta ve %70.6 ise tamamen katılmaktadır.

Yığılımlı yüzdeyle derneklerin %90.2'sinin katılması anlamlı bulunmaktadır. Müfettişlerin, denetim sürecinde örgüt kültürünün gelişmesine katkı sağlamaları gerektiği söylenebilir. Denetim formlarında örgüt kültürü boyutunun eklenmesi, müfettişin bu denetim boyutuna daha formal bir bakış açısı kazanmasını sağlayabilir.

Tablo : 74 Derneklerin, Müfettişler, Yöneticinin Örgüt Kültürü (Örgütün Temel Tutum, Değer Ve Davranışlar Görüntüsü) Geliştirme Başarısını Denetlerken, H. E. M. 'Nin Kültürel Gelişimine Katkı Sağlamalıdır Önerisine İlişkin Görüşleri;

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	1	1.0
Az Katılıyorum	1	1.0
Orta Düzeyde Katılıyorum	8	7.8
Katılıyorum	20	19.6
Tamamen Katılıyorum	72	70.6
Toplam	102	100.0

Deneklerin, müfettişler, H.E.M.'ye denetiminde yönetici, öğretmen, usta öğreticilerin (bütün işgörenleri) ortak amaca yönelmelerini sağlarken, güdüleyici olmalıdır önerisine ilişkin görüşleri Tablo 75' te verilmiştir. "Müfettişler, H.E.M.'ye denetiminde işgörenlerin ortak amaca yönelmelerini sağlarken güdüleyici olmalıdır" önerisine deneklerin %1'i hiç katılmazken, %1'i az katılmakta, %14.6'sı katılmakta ve %76.5'i tamamen katılmaktadır.

Müfettişlerin, H.E.M.' ye denetiminde kurum yöneticisi ve işgörenlerini ortak amaca yönelmelerini sağlarken güdüleyici olmaları gerektiği söylenebilir. Bunun sağlanması ilköğretim müfettişlerinin çağdaş denetim ilkelerine dayalı denetim yapabilir yeterliğe ulaşmalarına bağlıdır.

Tablo:75 Deneklerin, Müfettişler H.E.M.'Ye Denetiminde Yönetici, Öğretmen Ve Usta Öğreticilerin (Bütün İşgörenleri) Ortak Amaca Yönelmelerini Sağlarken Güdüleyici Olmalıdır Önerisine İlişkin Görüşleri;

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	1	1.0
Az Katılıyorum	1	1.0
Orta Düzeyde Katılıyorum	7	6.9
Katılıyorum	15	14.6
Tamamen Katılıyorum	78	76.5
Toplam	102	100.0

Deneklerin, H.E.M.'ye denetiminde müfettişler organizasyonel öğrenme ortamının (örgütün mesleksel açıdan gelişimini kendi iç bünyesinde sağlaması) oluşturulmasına katkı sağlamalıdır önerisine ilişkin görüşleri Tablo 76' da verilmiştir. H.E.M.' ye denetiminde müfettişler organizasyonel öğrenme ortamı oluşturulmasına katkı sağlamalıdır önerisine deneklerin %2'si hiç katılmazken %1'i az katılmakta, %30.4'ü katılmakta ve %60.7'i tamamen katılmaktadır.

Yığılımlı yüzdeyle deneklerin %91.1'sinin katılması anlamlıdır. Bu verilere dayanılarak, müfettişlerin, örgütte (H.E.M.) organizasyonel öğrenme ortamının oluşturulmasına katkı sağlayıcı rol oynaması, gerektiği söylenebilir. Ancak, bu rolün oynanmasında amacın gerçekleşmesi açısından müfettişlerin bu yeterliliğe ulaştırılması, bunun için de hizmet öncesi ve hizmetiçi eğitimde konuya gereken önemin verilmesi, eğitim programlarının bu doğrultuda ele alınarak geliştirilmesi ve uygulanması gerektiği düşünülmektedir. Organizasyon öğrenme kültürünün oluşturulması, müfettişin denetim sürecinde halk eğitim personeline yönelik en önemli katkı olarak görülebilir.

Tablo:76 Deneklerin, H.E.M.'Ye Denetiminde Müfettişler Organizasyonel ğrenme Ortamının (ğgtn Mesleksel Açıdan Gelişimini Kendi İç Bünyesinde Sağlaması) Oluşturulmasına Katkı Sağlamalıdır nerisine İlişkin Görüşleri;

Katılma Derecesi	N	%
Hiç Katılmıyorum	2	2.0
Az Katılıyorum	1	1.0
Orta Düzeyde Katılıyorum	6	5.9
Katılıyorum	31	30.4
Tamamen Katılıyorum	62	60.7
Toplam	102	100.0

BÖLÜM V

ÖZET, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmaya ilişkin bir özet, ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlara dayalı olarak geliştirilen öneriler yer almaktadır.

Özet

Denetim, örgütün kendi varlığını sürdürme kararının tabii bir sonucudur. Denetimin amacı, örgütün temel amaçlarının gerçekleşme derecesini tesbit ve süreci geliştirme açısından gereken tedbirleri almaktır. Örgütün geleceği açısından hayati önem taşıyan denetimden beklenen verimin artırılması, çağın gerekleri doğrultusunda denetim sistemini oluşturmak için örgütler, araştırma geliştirme çalışmalarını sürdürmek yanında, denetim elemanlarının yetenek ve yeterliklerini artırmanın tedbirlerini de almaktadırlar.

Toplumsal kalkınmamız açısından en önemli etken olan eğitim teşkilatımızda da denetim, etkinlikleri sürdürülmekte, örgün eğitim kurumları yanında yaygın eğitim kurumlarının denetimi de ihmal edilmemektedir. Toplumsal kalkınmamız açısından kaçınılmaz bir zorunluluk olan yaşam boyu eğitim arzının topluma ulaştırılmasının sağlanmasında H.E.M.'ye önemli bir yer tutar.

H.E.M.'ye etkinliklerinde küçümsenmeyecek sonuçlara karşın, istenilen seviyeye yaklaşamadığı, alanda yapılan araştırmalarla da doğrulanmaktadır. Bu etkinlikler sürecinin geliştirilmesini sağlayabileceği göz önünde bulundurulduğunda H.E.M.'ye denetimi bir başka önem kazanır.

H.E.M.'nin denetimi Milli Eğitim Bakanlık müfettişlerince yapılırken, 1993 yılından beri ilköğretim müfettişleri tarafından yapılmaya başlanmıştır. Ancak, 1993 yılına kadar ilköğretim kurumlarının denetimini yapan ve hizmet öncesinde

bu konuda özel eğitim almış ilköğretim müfettişlerinin H.E.M. ye denetimin de sahip olmaları gereken temel bilgi, tutum, değer ve davranışlar konusunda sorunlar olduğu, bu olası sorunları giderebilecek hizmetiçi eğitim tedbirlerinin de alınmamış olması bu konuda ciddi problemlere sebep olabileceği düşünülmektedir.

Nitekim, Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü'nün 01.02.1995 gün ve .08.0.4Ç.Y.G... 267-6349 sayılı Genelgesinde de, alan çalışmalarının, döner sermaye etkinliklerinin denetimleri yanında, denetim sonrasında mutlaka değerlendirme ve rehberlik toplantılarının yapılması, rehber öğretmen tesbiti işlemlerinin daha sağlıklı denetlenmesi gibi hususlara dikkat çekmeleri, yürütülen denetim sürecinde ciddi sorunlar olduğuna işaret etmektedir. Alanla ilgili yeterli araştırmanın da yapılmadığı göz önünde bulundurulursa, H.E.M.'ye denetimi sürecinde yaşanan sorunların giderilmesine katkı sağlayacak bir araştırma olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın genel amacı, ilköğretim müfettişlerinin H.E.M.'yi yürürlükteki teftiş yönergesi-formları ile gerçekleştirilen denetim etkinliklerinin ne ölçüde yerine getirildiğine ilişkin görüşlerini belirlemektir.

Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

- 1- İlköğretim müfettişleri H.E.M.'nin denetiminde kendilerini ne derece yeterli görmektedirler ?
- 2- İlköğretim müfettişleri H.E.M.' yi denetimlerinde kullandıkları teftiş formlarını denetim etkinlikleri açısından ne derece yeterli görmektedirler ?
- 3- H.E.M.' yi yürürlükteki teftiş yönergesine göre denetim uygulamalarının etkililiği konusunda ilköğretim müfettişlerinin görüşleri nelerdir ?

Sonuçlar

Araştırmada elde edilen sonuçlar bölümler halinde özetlenerek aşağıda verilmiştir.

Araştırmaya katılan deneklerin %42.2'i hizmet öncesi eğitimlerinde halk eğitimine ilişkin ders alırken ,%57.8'i böyle bir ders almadığı, deneklerin %12.7'si H.E.M.'ye denetimi konusunda hizmet içi eğitim, kurs veya seminerine katılırken, %87.3'nün katılmadığı belirlenmiştir.

H.E.M.'ye denetimini yapan ilköğretim müfettişlerinin, bu denetimde kendilerini yeterli görme düzeyleriyle ilgili görüşleri:

Deneklerin %59.8'i ilköğretim müfettişlerinin hizmet öncesi halk eğitimi konusundaki eğitimini yeterli görmezken, ancak %13.7'si yeterli görmüştür.

Deneklerin %4.1'i ilköğretim müfettişlerinin yetişkin eğitiminin denetlenmesi konusunda yeterli olmadıkları görüşüne katılırken, %31.4'ünün ise orta düzeyde katılması bu sürecin işlemesinde sorunların bulunduğu dikkat çekmektedir.

İlköğretim müfettişlerinin, yetişkin eğitimi, mesleki eğitim, yetişkin psikolojisi, halk eğitimi v.b. konularda yeterli alan bilgisine sahiptir görüşüne deneklerin %24.5'i katılırken, %75.5'inin katılmadığı belirlenmiştir.

İlköğretim müfettişleri "H.E.M.'ye yöneticilerinin görevlerinden program geliştirme çalışmalarını denetleme ve bu süreci geliştirme açısından yeterlidir" görüşüne deneklerin %53'ü katılmazken ancak %17.6'nın katıldığı belirlenmiştir.

İlköğretim müfettişleri, "H.E.M.'ye döner sermaye etkinliklerinin denetlenmesi konusunda yeterlidir" görüşüne deneklerin %13.7'i katılırken ,%58.3'nin katılmadığı belirlenmiştir.

H.E.M.'ye denetiminde kullanılan teftiş formlarını ilköğretim müfettişlerinin yeterli görme düzeyleri ile ilgili görüşleri:

Teftiş formlarında belirlenen ölçütlerde eğitim, öğretim sürecini geliştirici çalışmalar yapılabilir görüşüne deneklerin %31.4'nün katılmadığı, %30.4'ünün orta düzeyde katıldığı ve %38.2'nin katıldığı belirlenirken, mevcut teftiş formlarının geliştirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

İlköğretim müfettişlerinin H.E.M.'nin mevcut denetim formları ile yapılan denetimin etkililiği ile ilgili görüşleri:

H.E.M.'ye denetimi öncesinde grup üyesi müfettişlerin yeterliliklerine göre grup içi iş bölümü yapılmaktadır görüşüne deneklerin %47.1'i katılırken %29.4'nün katılmadığı %23.5'nin orta düzeyde katıldığı belirlenmiş farklı teftiş gruplarında olumlu ya da olumsuz uygulamalar olduğu gözlenmiştir.

H.E.M.'nin denetim formlarında yer alan ölçütlerin herbirine ayrı ayrı bakılarak denetim yapılmaktadır görüşüne deneklerin %58.9'u katılırken, %17.6'nın katılmadığı belirlenmiştir.

H.E.M.'ye yönetim faaliyetlerinin teftişine ayrılan süre yeterlidir görüşüne deneklerin %48.1'i katılırken %21.5'in katılmadığı belirlenmiştir.

Yöneticilerin denetimi sürecinde:

H.E.M.'ye fiziki yapısı ile ilgili hususların denetimi yapılmaktadır görüşüne deneklerin %39.3'ü tamamen katılırken ancak, %2.9'un hiç katılmadığı, iyi düzeyde bir denetimin yapıldığı belirlenmiştir.

Açılan kurslarla ilgili yapılan alan çalışmalarının, bilimsel ölçütler dahilinde yapılma düzeylerinin (örnekleri alınan farklı mahallelerde) denetimi

yapılmaktadır görüşüne deneklerin %16.7'si katılırken, %40.2'nin yetersiz bir denetim olduğu görüşüne katıldıkları belirlenmiştir.

Eğitim ve öğretim problemlerinin tesbiti ve çözümü amacıyla İl Planlama Kurulu toplantılarında gündeme getirerek çözüm arama faaliyetlerinin denetimi yapılmaktadır görüşüne deneklerin %51'nin katılmadığı, ancak, %15.7'nin katıldığı belirlenmiştir.

Yöneticinin, yönetim süreçlerini işletme başarısının denetimi yapılmaktadır görüşüne deneklerin %26.5'i katılırken, %73.5'i ise bu denetim sürecinin sağlıklı işlemediğini belirtmişlerdir.

Kurumda tutulması gereken defter ve dosyaların mevzuat doğrultusunda tutulma düzeylerinin denetimi yapılmaktadır görüşüne deneklerin %66.6'ı katılırken, ancak %7.9'unun yetersiz bir denetim olduğu görüşüne katıldıkları belirlenmiştir.

Öğretmenler kurulu ve zümre toplantılarının yapılması ve fonksiyonel olma durumunun denetimi yapılmaktadır görüşüne deneklerin %43.1'nin katılmadığı %31.4'ün orta düzeyde katıldığı belirlenirken, örgütsel öğrenme sürecinin sağlıklı işlemesine imkan sağlayacak denetimin işlemediği belirlenmiştir.

Bakanlıkça gönderilen çerçeve programının yerel şartlar ve ihtiyaçlar doğrultusunda geliştirilme çalışmalarının denetlenmesinin yetersiz kaldığı görüşüne deneklerin %41.2'nin katıldığı ve %34.3'ün orta düzeyde katıldıkları belirlenmiştir.

Rehber öğretmenin denetimi sürecinde:

H.E.M.'ye rehber öğretmeni çalışmalarının, usta öğreticilerin ihtiyaçlarını karşılama düzeyi denetlenmektedir görüşüne deneklerin %20.6'nın katılmasına

karşılık, %37.2'nin yetersiz bir denetim olduğuna katıldıkları, %42.2'nin orta düzeyde bir denetimin yapıldığına katıldıkları belirlenmiştir.

Rehber öğretmenin kendini yetiştirme ve usta öğreticilere rehber olabilme yeterliği denetlenmektedir görüşüne deneklerin %2.9'u tamamen katılırken ,%39.2'nin orta düzeyde, katılması %43.1'in ise katılmaması rehber öğretmenin yetenek ve yeterliğini geliştirici denetimin vasatın altında kaldığını göstermektedir.

Öğretmen ve kadrolu usta öğreticilerin denetimi sürecinde:

Dersliğin, atelyenin, araç-gereçlerin ve okulun eğitim ve öğretimde kullanılabilir bölümlerinin temizliği korunması eğitimde kullanılma düzeyinin denetimi yapılmaktadır görüşüne deneklerin %49.1'i katılırken sadece %14.6'nın yetersiz bir denetim olduğu görüşüne katıldıkları belirlenmiştir.

Öğretmen ve usta öğreticinin, kursiyerlere, kurs süresince kazandırması gereken bilgi, beceri, tutum, değer ve davranışların kazandırılmasındaki başarı düzeyi denetlenmektedir görüşüne deneklerin %7.8'i tamamen katılırken %51'i orta düzeyde bir denetim yapıldığı belirlenmiştir.

Kursiyerlerin, demokratik tutum, değer ve davranışları yaşarken öğrenmelerini sağlamaya dönük eğitimsel etkinlikleri (gözlem aşamalı) denetlenmektedir görüşüne deneklerin %37.3'ü orta düzeyde katılırken %33.3'ü yetersiz bir denetim olduğu görüşüne katıldıkları belirlenmiştir.

Kurs etkinlikleri ile ilgili, tutması yasal zorunluluk olan defter ve dosyaların tutulmasının denetimi yapılmaktadır görüşüne deneklerin %48.1'i katılırken ,%3.9'unun hiç katılmadığı, %12.7'nin az katıldığı, vasatın üzerinde iyi bir denetim yapıldığı belirlenmiştir.

Mevzuat ve mesleki alandaki gelişmeleri takip etme ve kendini geliştirme etkinlikleri denetlenmektedir görüşüne deneklerin %7.8'i hiç katılmazken, %7.8'i

tamamen katılmakta, %48'i ise orta düzeyde bir denetim yapıldığı görüşüne katılmaktadırlar.

İlköğretim müfettişlerinin, H.E.M.'ye eğitim-öğretim sürecini geliştirme ve daha etkili bir denetim sağlamaya dönük görüşleri:

Halen göreve devam eden müfettişler, halk eğitimi konusunda üniversitelerle işbirliğine gidilerek düzenlenecek hizmet içi eğitim kurslarına ilköğretim müfettişleri alınmalıdır görüşüne deneklerin %71.6'sı tamamen katılırken, %2.9'un hiç katılmadığı belirlenmiştir.

Müfettişler, hizmet öncesinde halk eğitimi konusunda eğitim almalıdır görüşüne deneklerin %68.6'sı tamamen katılırken, %1'inin hiç katılmadığı belirlenmiştir.

H.E.M.'ye denetleyecek özel denetim grubu içinde "alan çalışması, program geliştirme, döner sermaye, mesleki eğitim" konularında özel alan bilgisi ve deneyimi olan müfettişler yer almalıdır görüşüne deneklerin %92.2'si katılırken, %3'ünün bu görüşe katılmadıkları belirlenmiştir.

Teftiş formlarında yer alan ölçütlerin gerektirdiği kurum dışı etkinlikler denetlenmelidir görüşüne deneklerin %85.1'i katılırken, %3'ün bu görüşe katılmadıkları belirlenmiştir.

H.E.M.'yi denetiminde, denetlenenlerle gözlem öncesi ve sonrası özel görüşme mutlaka yapılmalıdır görüşüne deneklerin %92.1'i katılırken, sadece %2.9'unun katılmadıkları belirlenmiştir.

Müfettişler, H.E.M.'ye denetiminde demokratik liderlik rolünü oynarken, yönetici ve personele bu konuda temel tutum, değer ve davranışları kazandırmaya çalışmalıdır görüşüne deneklerin %95.1'i katılırken, sadece, %1'inin katılmadıkları belirlenmiştir.

Müfettişler, yöneticinin örgüt kültürünü geliştirme başarısını denetlerken, H.E.M.'ye kültürel gelişimine katkı sağlamalıdır görüşüne deneklerin %70.6'sı tamamen katılırken, sadece %1'inin hiç katılmadıkları belirlenmiştir.

H.E.M.'ye denetiminde, müfettişler örgütte (kurumda) organizasyonel öğrenme ortamının oluşturulmasına katkı sağlamalıdır görüşüne deneklerin %91.2'si katılırken sadece %3'ünün katılmadıkları belirlenmiştir.

ÖNERİLER

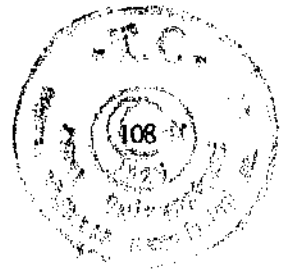
- 1) İlköğretim müfettişlerinin hizmet öncesi eğitimlerinde H.E.M.'ye denetimi konusunda eğitim verilmelidir. Bu eğitim sürecinde; halk eğitimi, yetişkin eğitimi, yetişkin psikolojisi, sosyal psikoloji, mesleki eğitim, eğitim teknolojisi, program geliştirme, alan çalışması, döner sermaye, H.E.M. rehber öğretmenlerinin özel görev alanları ve fonksiyonel kılınması gibi özel alt alanlarla ilgili geliştirilecek eğitim programları yer almalıdır.
- 2) H.E.M.'ye denetimi görevini sürdüren ilköğretim müfettişleri üniversitelerle işbirliğine gidilerek H.E.M. denetimi konusunda hizmet içi eğitime alınmalıdır.

Bu hizmet içi eğitim; M.E.B.'nin Hizmet İçi Eğitim Başkanlığınca düzenlenebileceği gibi, illerde M.E.Müdürlüğü, İlköğretim Müfettişleri Kurulu Başkanlığınca da ihtiyaç duyulan konular öncelikli ele alınarak düzenlenmelidir. Hizmet içi eğitim süreci içinde; halk eğitimi, yetişkin eğitimi, yetişkin psikolojisi, sosyal psikoloji, mesleki eğitim, eğitim teknolojisi, program geliştirme, alan çalışması, döner sermaye, H.E.M.'ye rehber öğretmenlerinin özel görev alanları ve fonksiyonel kılınması gibi özel alt alanlarla ilgili dersler yer almalıdır.

- 3) H.E.M. denetimi, özel bir denetim grubu oluşturularak yapılmalıdır. Bu özel denetim grubunda; yetişkin eğitimi, mesleki eğitim, program geliştirme, alan çalışması, döner sermaye gibi özel alt alanlarla ilgili eğitim alan ve deneyimi olan müfettişler yer almalıdır.
- 4) H.E.M. denetimine yeterli süre ayrılmalı ve kurum dışı etkinliklerinin denetimi de örnekleri alınan farklı mahallerde yapılmalıdır.

- 5) Gerek H.E.M.'ye yöneticisi ve gerek rehber öğretmeninin faaliyetlerinde, İl Planlama Kurulu çalışmalarından sağlanması gereken katkı artırılmalı milli eğitim müdürlükleri bu konuda daha duyarlı olmalıdır.
- 6) H.E.M.'ye denetiminde çağdaş denetim ilkelerine uyulmalı, gözlem öncesi ve gözlem sonrası görüşmeler ihmal edilmemelidir.
- 7) Kursiyerlerin demokratik tutumu, değer ve davranışlar kazanmasına dönük etkinlikler, sürecin geliştirilmesi amacıyla mutlak gözlem aşamalı denetlenmeli ve müfettişlerin bu konuda nitelikleri hizmet içi eğitim etkinlikleriyle geliştirilmelidir.
- 8) H.E.M. örgütünde örgütsel öğrenme ortamının oluşturulmasına katkı sağlayıcı denetim şuurunu olmalı, müfettişler bu konuyu yaşayarak örnek olma davranışı göstermelidir.
- 9) Halk eğitimi etkinlikleri daha çok bir grup çalışmasını ve gönüllü işbirliğini gerektirir. İlköğretim müfettişlerinin denetim sürecinde göstermeleri gereken en önemli davranışlardan biri liderliktir. Formal bir denetimin ötesinde, ilköğretim müfettişi güçlü bir liderlik davranışı göstermeli ve halk eğitim merkezlerinin ufkunu açacak vizyonlar oluşturabilmelidir.
- 10) H.E.M.'ye denetiminde, kurumun vizyona ve misyonunun belirlenmesi ve işgörenlerce içselleştirilmesini sağlayıcı denetim yapılmalı, müfettişlerin, bu süreci geliştirecek yeterliğe ulaştırılması için hizmet içi eğitim yoluyla nitelikleri artırılmalıdır.
- 11) Müfettişlerin, H.E.M.'ye denetiminde örgüt kültürünün geliştirilmesine katkı sağlamaları ve süreci geliştirecek denetim gerçekleştirebilmeleri için farklı formlarında daha net ölçütler yer almalıdır.

- 12) H.E.M.'ye yönetici ve işgörenlerinin görüşleri ile müfettişlerin görüşlerini karşılaştırmalı olarak ele alan, daha geniş bir evrende, H.E.M.'ye denetiminin etkililiği konulu bir araştırma yapılabilir.
- 13) İlköğretim müfettişlerinin, H.E.M.'ye denetimini yapmaları açısından yeterlik düzeyleri araştırılabilir.
- 14) H.E.M.'ye denetiminde kullanılan teftiş formlarını geliştirmeye yönelik bir araştırma yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Arslan, M.M., (1992), Türkiye'de Yaygın Eğitim Yasal Çerçeve ve Uygulamalar, Ankara: Erek Ofset Matbaası.
- Aydın, A., (1985), Halk Eğitim Merkez Müdür ve Yardımcılarının Hizmet-içi Eğitim İhtiyaçının Belirlenmesi, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aydın, M., (1988), Eğitim Yönetimi, Ankara: Hatipoğlu Yayınevi.
- Aydın, M., (1986), Çağdaş Eğitim Denetimi, Ankara: İM Eğitim Araştırma Yayın Danışmanlık.
- Atay, K., (1996), İlköğretim Müfettişlerinin Yeterlilikleri, Eğitim Yönetimi Dergisi, Yıl:2, Sayı:1.
- Baskan, G. A., (1992), Yükseköğretimde Değerlendirme, TODAİE Dergisi, C. 25,
- Başaran, İ.E., (1993), Türkiye Eğitim Sistemi, Ankara: Gül Yayınevi.
- Bozkurt, E.,(1994). Denetçinin grup üyeliği, EYTEPE Kulüp Bülteni, Nisan, Mayıs, Haziran, Sayı:6
- Bursalıoğlu, Z., (1982), Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış, Ankara: A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları, No.107
- Bülbül, S.A., (1990), Eğitim Bilimleri Sempozyumu, Bildiriler, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi 15-17 Haziran 1989, İstanbul: Tarla Yayın-Organizasyon.
- Bülbül, S.A., (1987), Türkiyede Yaygın Eğitim. "Mesleki ve Teknik Eğitim Semineri", Ankara: Teksir.

Çelik, V., (1995), Eğitim Yöneticisinin Vizyon ve Misyonu, Eğitim Yönetimi, Dergisi, Kış, Yıl:1

Çelik, V., (1993), Okul Kültürü ve Okul Yöneticisinin Kültürel Liderlik Rollerini, Çağdaş Eğitim, Yıl:18. Sayı :171

Demirel, Ö.; Ün, K., (1987), Eğitim Terimleri, Ankara: Şafak Matbaası.

Darkenwald, G.G., Merriam, S., (1982), Adult Education Foundations of Practice, New York, by Harper & Row, Pub.

Erdoğan, A., (1991), Kalkınmada Öncelikli İllerde Yaygın Eğitim, Ankara: Çıracılık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü Mesleki Teknik Açık Öğretim Okulu Matbaası.

Fişek, K., (1975), Yönetim, Ankara: A.Ü. S.B.F. Yayını, No: 387.

Gedikoğlu, Ş., (1991), Türkiye'de Yaygın Eğitimden Çağdaş Halk Eğitimine, Ankara: GÜL Yayınevi.

Güneş, F., (1988), Halk Eğitimcilerinin Yetiştirilmesi ve İstihdamı. (Basılmamış Doktora Tezi), Ankara: A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Güneş, Y., (1985), Halk Eğitim Merkezlerinde Yapılan Denetimin Etkinliği, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi.

Kaya, Y.K., (1989), İnsan Yetiştirme Düzenimize Yeni Bir Bakış, Ankara: Bilim Yayınları.

Kılıç, E., (1981), Halk Eğitiminde Kuram ve Uygulama, Ankara: T.O.D.A.İ.E. Yayınları.

Kılıç, E., (1982), Halk Eğitimi Merkezlerinin Yönetimi, Ankara: Ongun Kardeşler Matbaacılık Sanayii.

Kocaoğlu, Y., (1986), Halk Eğitim Merkezlerinde Uygulanan Programlar . (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

M.E.B., (1993), Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü Genelgesi. 280. Pers. Şb.Md. /2598.

M.E.B., (1994), Halk Eğitim Merkezleri Teftiş Yönergesi, Ankara Mesleki ve Teknik Açıköğretim Okulu Matbaası.

M.E.B., (1994) İli Milli Eğitim Müdürleri Koordinasyon Toplantısı - Çıraklık ve Yaygın Eğitim, 22-26 Ağustos, Ankara

M.E.B., (1993) "H.E.M. Bünyesinde Özel Eğitim Gerektiren Kişiler İçin Yaygın Mesleki ve Sosyal-Kültürel Kurslar Düzenlenmesi" Genelgesi, No.69

M.E.B., (1994). "Denetleme Formaları Genelgesi", Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü Genelgesi, 280, Pers.Şb.Md./1166.

M.E.B., (1990), XIII. Milli Eğitim Şurası. Ankara

M.E.B., (1995), Kurum Teftiş Raporları Genelgesi, B.08..0.4.Y.G.0.15.01.02.410 (6)/ 269-6349

M.E.G.S.B., (1984), Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü Çalışmaları, Ankara

Şahin, M., (1993), Türkiye'de Halk Eğitimi Etkinliklerinin Eşgüdümlenmesi,
(Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Taymaz, H., (1982), Teftiş, Kavramları, İlkeleri, Yöntemler, Ankara: A.Ü. Eğitim
Bilimleri Fakültesi Yayını, No: 113.

TED., (1987), Yaygın Eğitim ve Sorunları, 12- 13 Kasım 1987, Ankara: Şafak
Matbaacılık.

Töremen, F., (1995), Öğretmen, Yönetici ve Müfettişlerin Yaşam Boyu Eğitime
İlişkin Görüşleri (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Elazığ: F.Ü. Sosyal
Bilimler Enstitüsü.

Tuğrul, Y., (1982), Ankara Halk Eğitimi Merkezlerine Devam Eden Katılımcıların
İstekleri ve Beklentileri, (Basılmamış Araştırma Raporu) Ankara,
M.E.B. Yaygın Eğitim Enstitüsü.

Türüdü, A., (1982), Halk Eğitim Örgütleri ve Çalışmalarından Örnekler.
(Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: A.Ü. Eğitim Fakültesi.

Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği, (1979) Resmi Gazete: Sayı No: 16720.

EKLER

<u>EK</u>	<u>Sayfa</u>
Onay	114
Anket Örneği	115
1-H.E.M. Yönetici Teftiş Formu Örneği	122
2-H.E.M. Rehber Öğretmen Teftiş Formu Örneği	123
3-H.E.M. Öğretmen ve Kadrolu Usta Öğretici Teftiş Formları...	124

T.C.
ELAZIĞ VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

SAYI : 311.Kültür.Eğt.Öğ./
KONU : Araştırma izni.

113352

VALİLİK MAKAMINA
ELAZIĞ

İLGİ : Fırat Üniversitesi Rektörlüğünün 08.05.1996 tarih ve B.30.2.FIR.0.70 00.00/221/356
4779 sayılı yazıları.

İlgili yazıda ; " Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi Metin AKGÜN, "Halk Eğitim Merkezlerinin Denetimi" konulu tezi ile
ilgili araştırmasını yapmak üzere ekte sunulan anketin ilimiz İlköğretim Müfettişlerine
uygulanması için gerekli müsaadenin verilmesi" istenilmektedir.

Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans
öğrencisi Metin AKGÜN'ün hazırlanmış olduğu "Halk Eğitimi Merkezlerinin Denetimi" konulu
araştırma anketinin ilimiz İlköğretim Müfettişlerine uygulanmasında Müdürlüğümüzce bir
sakınca görülmemektedir.

Makamlarınızca uygun görüldüğü takdirde tenisiplerinize arz ederim.

Köksal AKALIN
Mila Eğitim Müdürlüğü

ODUR
11/05/1996

Cemal ÖZTAŞ
Vali a.
Vali Yardımcısı

Böl.Şefi : A.SARIBIYIK 22/05/96
Öz.Kal.Müld: M.TOPÇU 20/05/96
Böl.Şb.Md. : M.H.KAN 20.05.96

Değerli Meslektaşım,

Bu araştırma, Halk Eğitim Merkezlerinin denetim faaliyetlerinin etkinliğini belirlemek amacıyla yapılmaktadır.

Bilgi çağının gerekleri gözönünde bulundurulduğunda; toplumsal kalkınmada halk eğitimi (yaşam boyu eğitim) kaçınılmaz bir mecburiyettir. Bu nedenle, H.E.M.'nin faaliyetlerinin denetimi, eğitim, öğretim, üretim sürecinin gelişmesi açısından çok önemlidir.

H.E.M.'nin denetimiyle ilgili son yasal değişiklikler de gözönüne alınırsa; H.E.M.'nin denetim süreçlerine dönük yeterince araştırmanın yapılmadığı görülmektedir. Denetim sürecinin etkililiği, bu konuda müfettişlerin yeterlikleri, denetim formlarının yeterliliği ve denetim sürecinin gelişmesi konularında ilköğretim müfettişlerin görüşleri araştırmamıza ışık tutacaktır.

Ankete verilen cevaplar yalnızca bu amaçla kullanılacak, gizlilik kurallarına uyulacaktır. **Bu nedenle ankete isminizin yazılmasına gerek yoktur. Lütfen, hiç bir soruyu boş bırakmayınız.**

Araştırmamıza katkıda bulunduğunuz için şimdiden teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim. Saygılarımla.

Araştırmacı

Metin AKGÜN
F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü
Yüksek Lisans Öğrencisi
İlköğretim Müfettişi
23119 - ELAZIĞ

Danışman Öğretim Üyesi

Doç.Dr. Vehbi ÇELİK
F.Ü. Teknik Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü
23119 - ELAZIĞ

BÖLÜM I
Kişisel Bilgiler

A- Bu bölümde kişisel bilgilerle ilgili sorulara yer verilmiştir. Lütfen, durumunuza uygun olan seçeneği işaretleyiniz.

- 1- Görev ünvanınız
a) İlköğretim Müfettişi
b) İlköğretim Müfettiş Yrd.
- 2- Müfettişlikte mesleki kıdeminiz.
a) 1-5 yıl
b) 6-10 yıl
c) 11-15 yıl
d) 16-20 yıl
e) 21 - daha fazla
- 3- İlköğretim müfettişliğine atanmanıza esas olan eğitim durumunuz.
a) Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitim Yönetimciliği ve Deneticiliği Bilim Dalı
b) M.E.B. - Üniversite işbirliği ile açılan Eğt.Yön. ve Deneticiliği alanında lisans tamamlama programını bitirme.
c) Bakanlıkça açılan kurs mezunu
- 4- Hizmet öncesi eğitiminizde Halk Eğitimine ilişkin ders aldınız mı?
a) Evet
b) Hayır
- 5- H.E.M.'nin denetimi ile ilgili herhangi bir hizmet içi eğitim kurs veya seminerine katıldınız mı?
a) Evet
b) Hayır

BÖLÜM II

Bu bölümde, H.E.M.'nin denetimlerini yapan ilköğretim müfettişlerinin, bu denetimde kendilerini yeterli görme düzeylerini belirlemeye dönük görüşler sıralanmıştır.

Lütfen, her birine hangi düzeyde katıldığınızı belirtiniz

	Hiç katılmıyorum	Az katılmıyorum	Orta düzeyde katılmıyorum	Katılmıyorum	Yeterince katılmıyorum
6) İlköğretim müfettişlerinin Halk Eğitimi konusunda aldıkları hizmet öncesi eğitim yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
7) İlköğretim müfettişleri, yetişkin eğitiminin denetlenmesi konusunda yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
8) İlköğretim müfettişleri, mesleki eğitim denetimi konusunda yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐

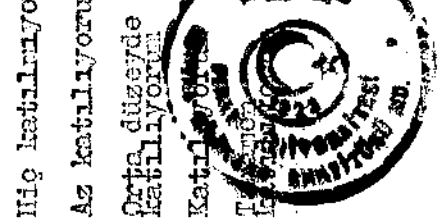
	Hiç katılmıyorum	Az katılıyorum	Orta düzeyde katılıyorum	Katılıyorum	Fazlasıyla katılıyorum
9) H.E.M.'ni denetleyecek müfettişlerin, -yetişkin eğitimi - mesleki eğitim- yetişkin psikolojisi - sosyal psikoloji - halk eğitimi v.b. konularda yeterli alan bilgisine sahiptir.	☐	☐	☐	☐	☐
10) İlköğretim Müfettişleri, H.E.M.'de alan çalışmalarının denetlenmesiyle, yöneticilere alan çalışmalarının nasıl yapılacağı konusunda rehberlik yapma açısından yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
11) İlköğretim müfettişleri, H.E.M. yöneticilerinin görevlerinden program geliştirme çalışmalarını denetleme ve bu çalışmaların yürütülmesini geliştirme açısından yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
12) İlköğretim Müfettişleri, H.E.M.'nin döner sermaye etkinliklerinin denetlenmesi konusunda yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
13) İlköğretim müfettişleri, H.E.M.'de rehber öğretmenlerin özel görev alanlarında eğitim sürecini geliştirici denetim yapma açısından yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
14) İlköğretim müfettişleri, mesleki eğitim sürecinde kullanılacak araç-gereçleri tanıma, daha etkili kullanılmasını sağlama konusunda rehberlik yapabilme açısından yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐

BÖLÜM III

Bu bölümde, H.E.M.'nin denetiminde kullanılan teftiş formlarını ilköğretim müfettişlerinin ne düzeyde yeterli gördüklerini belirleme amacına dönük görüşler sıralanmıştır.

Lütfen, her birine ne düzeyde katıldığınızı belirtiniz.

15) H.E.M.'nin denetiminde kullanılan yönetici teftiş formu yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
16) H.E.M.'nin denetiminde kullanılan rehber öğretmen teftiş formu yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
17) H.E.M.'nin denetiminde kullanılan öğretmen ve usta öğretici teftiş formu yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
18) Teftiş formlarında yer alan maddeler müfettiş tarafından (nesnel) objektif olarak denetlenebilir.	☐	☐	☐	☐	☐
19) Teftiş formlarında belirlenen ölçütlerle eğitim-öğretim sürecini geliştirici çalışmalar yapılabilir.	☐	☐	☐	☐	☐

	Hiç katılmıyo	Az katılıyor	Orta düzeyde katılıyor	Katılıyor	Teşekkür
36) Kursiyerlerin devam-takip işlemlerinin mevzuat doğrultusunda yürütülme düzeyi,	☐	☐	☐	☐	☐
37) Hesap-aynıyat işlerinin yürütülmesi,	☐	☐	☐	☐	☐
38) Döner sermaye işlerinin yürütülmesi,	☐	☐	☐	☐	☐
39) Öğretmenler kurulu ve zümre toplantılarının, yapılması ve fonksiyonel olma durumu,	☐	☐	☐	☐	☐
40) Bakanlıkça gönderilen çerçeve programının yerel şartlar ve ihtiyaçlar doğrultusunda geliştirilme çalışmaları,	☐	☐	☐	☐	☐
41) Yöneticinin, kurumun amaçlarının farkında olup, bu amacı, kurum çalışanlarına benimsetme başarısı,	☐	☐	☐	☐	☐
42) Yöneticinin, örgüt kültürünün geliştirilmesine yönelik çalışmaları,	☐	☐	☐	☐	☐
Rehber öğretmen teftişi açısından aşağıdaki hususların denetimi yapılmaktadır					
43) H.E.M.'zi rehber öğretmenin yıllık çalışmalarını planlama düzeyi (uygulamadaki çalışmaları gözlenerek),	☐	☐	☐	☐	☐
44) H.E.M.'i rehber öğretmeni çalışmalarının, usta öğreticilerin ihtiyaçlarını karşılama düzeyi,	☐	☐	☐	☐	☐
45) Rehber öğretmenin, faaliyetlerinde, yönetici ve diğer personel ile işbirliği yapma başarısı,	☐	☐	☐	☐	☐
46) Rehber öğretmenin, kurs açılmasında, açılma şartlarına uygunluğu belirlemedeki objektifliği,	☐	☐	☐	☐	☐
47) Rehber öğretmenin kendini yetiştirme ve usta öğreticilere rehber olabilme yeterliği,	☐	☐	☐	☐	☐
48) H.E.M.'de rehber öğretmenin sene sonu raporunun; saptanan sorunlar ve çözüm önerilerinin eğitim-öğretim sürecini geliştirmeye katkısı	☐	☐	☐	☐	☐
49) H.E.M.'de rehber öğretmenin il planlama kurulu toplantılarına katılması, tespit ettiği sorunları dile getirmesi, çözüm önerilerinin fonksiyonelliği,	☐	☐	☐	☐	☐
Öğretmen ve kadrolu usta öğreticilerin teftişi açısından, aşağıdaki hususların denetimi yapılmaktadır.					
50) Dersliğin, atelyenin, araç-gereçlerin ve okulun, eğitim-öğretiminde kullanılabilecek bölümlerin temizliği, korunması. eğitimde kullanılma düzeyi,	☐	☐	☐	☐	☐

	Hiç katılmıyım	Az katılıyorum	Orta düzeyde katılıyorum	Katılıyorum	Katılmıyorum
51) Öğretmen veya usta öğreticinin, ders veya kursu öncesi hazırlıkları, planlama başarısı,	☐	☐	☐	☐	☐
52) Öğretmen veya usta öğreticinin, kursiyelerine dönük eğitim durumları düzenleme, uygulama süreci (gözlem aşamalı),	☐	☐	☐	☐	☐
53) Öğretmen veya usta öğreticinin, kursiyelere, kursu süresince kazandırması gereken bilgi, beceri, tutum, değer ve davranışların kazandırılmasındaki başarı düzeyi,	☐	☐	☐	☐	☐
54) Kursiyelere, sorumluluk ve güven duygusu kazandırma amacına dönük eğitimsel etkinlikleri (gözlem sürecinde),	☐	☐	☐	☐	☐
55) Ölçme ve değerlendirme başarısı ,	☐	☐	☐	☐	☐
56) Kursiyelerin, demokratik tutum, değer ve davranışları yaşarken öğrenmelerini sağlamaya dönük eğitimsel etkinlikleri (gözlem aşamalı),	☐	☐	☐	☐	☐
57) Kursiyelerden davranış problemi olanlara yardımcı olma etkinlikleri ve başarısı,	☐	☐	☐	☐	☐
58) Öğretmen veya usta öğreticilerin kurum yöneticisi ve personeli ile ilişkileri ve çeşitli sosyal etkinliklere katılma durumu,	☐	☐	☐	☐	☐
59) Kurs etkinlikleri ile ilgili, tutması yasal zorunluluk olan defter ve dosyaların tutulması,	☐	☐	☐	☐	☐
60) Mevzuat ve mesleki alandaki gelişmeleri takip etme ve kendini geliştirme etkinlikleri,	☐	☐	☐	☐	☐
61) Kursun açıldığı mahaldeki halkı; kurs programı hakkında aydınlatma, talebi yükseltme çalışmaları,	☐	☐	☐	☐	☐
62) Daha çok kırsal kesimde görev yapan ücretli usta öğreticilerin dersleri, verimliliğin artması için, teftiş formu ölçütleri doğrultusunda gözlenmesi,	☐	☐	☐	☐	☐

BÖLÜM V

Bu bölümde H.E.M.'de eğitim-öğretim-üretim sürecini geliştirme amacı ile daha etkili bir denetim sağlanmasına dönük görüşler sıralanmıştır.

Lütfen, her birine hangi düzeyde katıldığınızı belirtiniz.

63) Halen göreve devam eden müfettişler, halk eğitimi konusunda üniversite-lerle işbirliğine gidilerek düzenlenen hizmet içi eğitime alınmalıdır.	☐	☐	☐	☐	☐
64) Müfettişler, hizmet öncesi halk eğitimi konusunda eğitim almalıdır.	☐	☐	☐	☐	☐

YÖNETİCİ TEFTİŞ FORMU

EK: 2

1. İli	2. İlçesi	8. En son mezun olduğu okul	
3. Merkezin Adı:		9. Mesleki Kıdemli ve Kadrosu	
4. Adı ve Soyadı:		10. Branşı-Ek Branşı	
5. Kurum Sicil No:		11. Teftiş Tarihi	
6. Öğretmenliğe Başladığı Tarih		12. Merkezde Açılan Kurs Sayısı	
7. Yöneticiliğe Başladığı Tarih		13. Kurslara Katılan Personel Sayısı	K E P
ÖZLENER DAVRANIŞLAR			
1.	Kurum bahçesinin ağaçlandırılması, İnşaat Duvarı, Bayrak Direği, Kurum Tabanlarının Durumu,	3	
2.	Yangından korunma ve sivil savunma tedbirleri,	2	
3.	Türk Bayrağı mevzuatını uygulama ve Atatürk Şeref Köşesini hazırlama,	3	
4.	Kurumun tapu işlemleri, inşaat profesine göre yerleşim planının yapılması, binaların adlarının levhalara yazılıp asılması,	3	
5.	Cemal benizliğe, mevcut eşya araç ve gereçlerin bakımına dikkat etme, araç parçaları temin etme, kullanma ve periyodik bakımını yaptırma başarısı,	5	
6.	Yıllık çalışma programını hazırlama ve uygulama başarısı,	3	
7.	Mevzuatı izleme-uygulama ve briefing dosyası hazırlama başarısı,	2	
8.	Kendini yetiştirme, yeni eğitim-öğretim akımlarını izleme ve misyonerindeki-leri faydalanma başarısı	2	
9.	Emindeki personeli izleme, geliştirme ve objektif değerlendirme başarısı,	2	
10.	Alan çalışması ile açılan kursların sosyal, ekonomik ve sanatsal yönden çevre halkını faydalandırma, kurs yerleri ile sayılarını belirleme başarısı	10	
11.	Kadrolu personel ile birekli usta öğretmenleri mevzuata uygun görevlendirilme ve bunlardan en verimli şekilde faydalanma başarısı,	9	
12.	Kurs yerleri ve türlerini belirleme, gelir getirici istihdam yönetlik bölge kalkınmasında özellik arzeden kursların düzenlenmesindeki başarısı,	12	
13.	Eğitim ve öğretim problemlerini tesbit etme, Halk Eğitimi Planlama Kurullarında görüşme ve alınan kararları uygulama başarısı,	5	
14.	Yöneticiler, öğretmenler ve diğer personel ile işbirliği yapma ve iyi bir çalışma düzeni kurma başarısı,	4	
15.	Kurumlarda tutulması gerekli defterlerin; demirbaş eşya defteri ile desimal dosya sistemini ve diğer kayıtları tutma başarısı,	3	
16.	Kursiyer devan-takip işlemlerini yürütme başarısı,	3	
17.	Hesap, amiyat ve döner sermaye işlemlerindeki başarısı,	7	
18.	Koruma derneği, kooperatif kurma ve yürütme başarısı,	5	
19.	Kültürel, sosyal ve sportif faaliyetleri planlama yürütme ve yarışmalara katılma başarısı,	4	
20.	Öğrenler, belirli gün ve haftalar ile eğitici kol çalışmalarını yönetme başarısı,	3	
21.	Rehberlik çalışmaları, disiplin kurulların kurulması, branş öğretmenlerinin planlarını birlikte hazırlama başarısı,	2	
22.	Sergi, Pano, Gösteri ve Defile düzenleme başarısı,	4	
23.	Zümre ve öğretmenler kurulu toplantıları düzenleme ve tesbit edilen problemleri çöme, röbet işlemleri düzenleme başarısı,	4	
TOPLAM PUAN		100	
BAŞARI DERECESESİ (.....)- BAŞARI PUANI (.....)			
UYGUNDUR .../.../199.			
İlköğretim Mifetçisi İlköğretim Mifetçisi İlköğretim Mifetçisi			
Grup Başkanı		Kurul Başkanı (Mühür İmza)	

NOT: Müdür Yardımcılarının görevleri arasında olmayan maddelerin puanları 5,8,9 ve 14 üncü maddelere eklenerek verilir.

REHBER ÖĞRETMEN TEFTİŞ FORMU

123

EX: 3

1. İli	2. İlçesi	9. Rehber Öğretmenliğe Başlama Tarihi
3. Kasabası		10. Mesleki Kademi ve Kadrosu
4. Merkezin Adı		11. Branşı - Ek Branşı
5. Adı ve Soyadı		12. Teftiş Tarihi
6. Kurum Sicil No		B. Rehberlik Ettiği Kurs Sayısı
7. En Son Mezun Olduğu Okul		
8. Öğretmenliğe Başladığı Tarih		

GÜZLENEN DAVRANIŞLAR

1.	Yıllık çalışmalarını planlama ve uygulanmadaki başarısı,	8
2.	Yönetici, Öğretmen ve diğer personelle işbirliği yapma başarısı,	5
3.	Rehberlik hizmetinde kullanacağı araç-gereçleri hazırlama ve kullanma,	10
4.	Öğretmen ve usta öğreticilerin karşılaştıkları güçlüklerde yardım etme ve bu güçlüklerin çözümünü takip etme başarısı,	10
5.	Programın uygulanmasına geçilmenden önce seçilen yerin uygulanacak olan programı uygun olup, olmadığını belirleme başarısı,	7
6.	Öğretmen ve usta öğreticilerle toplantılar yaparak öğretim metodlarını amaç ve ilkeleri ile diğer eksiklikleri gidirme başarısı,	6
7.	Teknolojik gelişmeleri takip etme, yeni gelişmeleri eğitim alanına uygulama başarısı,	6
8.	Açılan kursların çalışmalarını aylık çizelgeler halinde takip etme, yardım edeceği konuları belirleme başarısı,	4
9.	Kendini yetiştirme, mesleki yayınları izleme, mevzuatı kavrama başarısı,	6
10.	Törenlere ve mesleki toplantılara katılma başarısı,	6
11.	Çevreyi tanıtırma ve çevre imkânlarından en iyi şekilde yararlanma başarısı,	8
12.	Yıl sonu raporunu hazırlama, yıl içinde görülen aksaklıkları raporlar halinde bildirme başarısı,	10
13.	Bulunduğu yer ile rehberlik ettiği bölümlerin tertip, düzen ve temizliğini yapma,	5
14.	Okul içi ve sosyal kol faaliyetlerine katılma, sergi, pano düzenleme başarısı,	5
15.	Planlama kurulu toplantılarına katılma ve alınan kararları uygulama başarısı,	4
TOPLAM PUAN		100
BAŞARI DEREJESİ (.....) BAŞARI PUANI		(.....)
UYGUNDUR		
.../.../199.		
İlköğretim Müfettişi	İlköğretim Müfettişi	İlköğretim Müfettişi
		Kurul Başkanı

ÖĞRETMEN VE KADROLU USTA ÖĞRETİCİ TEFTİŞ FORMU

EX: 4

1. İli	2. İlçesi	8. Mesleki Kıdemi ve Kadrosu	
3. Kasabası		9. En Son Mezun Olduğu Göl	
4. Merkezin Adı		10. Branşı-Ek Branşı	
5. Adı ve Soyadı		11. Haftalık Ders Saati Sayısı	
6. Kurum Sicil No		12. Sınıf Mevcudu	K : E : T :
7. Öğretmenliğe Başladığı Tarih		13. Teftiş Tarihi	
		14. Teftiş Edilen M. İşi	

ÖZLENER DAVRANIŞLAR

1.	Dersliğin ve diğer bölümlerin donanımı, bakımı ve temizliği ile hazırlanmasındaki başarısı,	4	
2.	Araç-gereçleri, atölyeleri kullama, kullandırma, koruma ve bakımındaki başarısı,	4	
3.	Kütüphane, kütüphane, atölye ve salon gibi bölümlerden öğrencileri faydalandırma başarısı,	6	
4.	Ders (faaliyete) hazırlık, plânlama uygulama başarısı,	5	
5.	Derslerin işlenişinde konulara uygun metod ve teknikleri kullama,	5	
6.	Konu ile ders (faaliyet) saati arasında denge kurma, zamanı uygun şekilde kullama başarısı,	4	
7.	Kursu ve branşı ile ilgili kursiyerlere rehberlik etme, bilgi ve becerilerini geliştirme başarısı,	5	
8.	Eğitim-öğretimde gezi-görme ve incelemelerden faydalanma ve faydalanma başarısı,	4	
9.	Kursiyer başarısını, davranışını ölçme ve değerlendirmedeki başarısı,	4	
10.	Kursiyerlere, İstiklâl Müşini, Atatürk İlke ve İnkılaplarını öğretme başarısı,	6	
11.	Türk dilini kullama ve kullandırma başarısı,	6	
12.	Kursiyerleri grup ve terki çalışmalara yönelme, sorumluluk ve güven duygusunu kazandırmadaki başarısı,	8	
13.	Kursiyerlere örnek olma, çevreye uyum sağlayacak iyi davranışlar kazandırma, davranış problemi olan kursiyerlere yardımcı olmadaki başarısı,	8	
14.	Yönetici ve öğrencilerle işbirliği sağlama, verilen görevleri yapma başarısı,	4	
15.	Kurs faaliyeti ile ilgili defter, kayıt ve dosyaları tutma başarısı,	4	
16.	Kendini yetiştirme, mevzuatı izleme ve uygulamadaki başarısı,	6	
17.	Törenlere, mesleki toplantılara katılma başarısı,	2	
18.	Kurs açılan yerleşim yeri halkını, uygulanan ve uygulaması plânlanan programlar hakkında aydınlatma, ilgi ve talebi yükseltme başarısı,	15	
		TOPLAM PUAN	100
BAŞARI DERECESİ (.....)		BAŞARI PUANI	(.....)
		UYGUNLAR	
		1999	
İlköğretim Mifattığı	İlköğretim Mifattığı	İlköğretim Mifattığı	
		Kurul Başkanı	